

శ్రీ సత్యవ్రత

సంవత్సర చంద్రా దు. 12-0-0

విడివ్రతిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

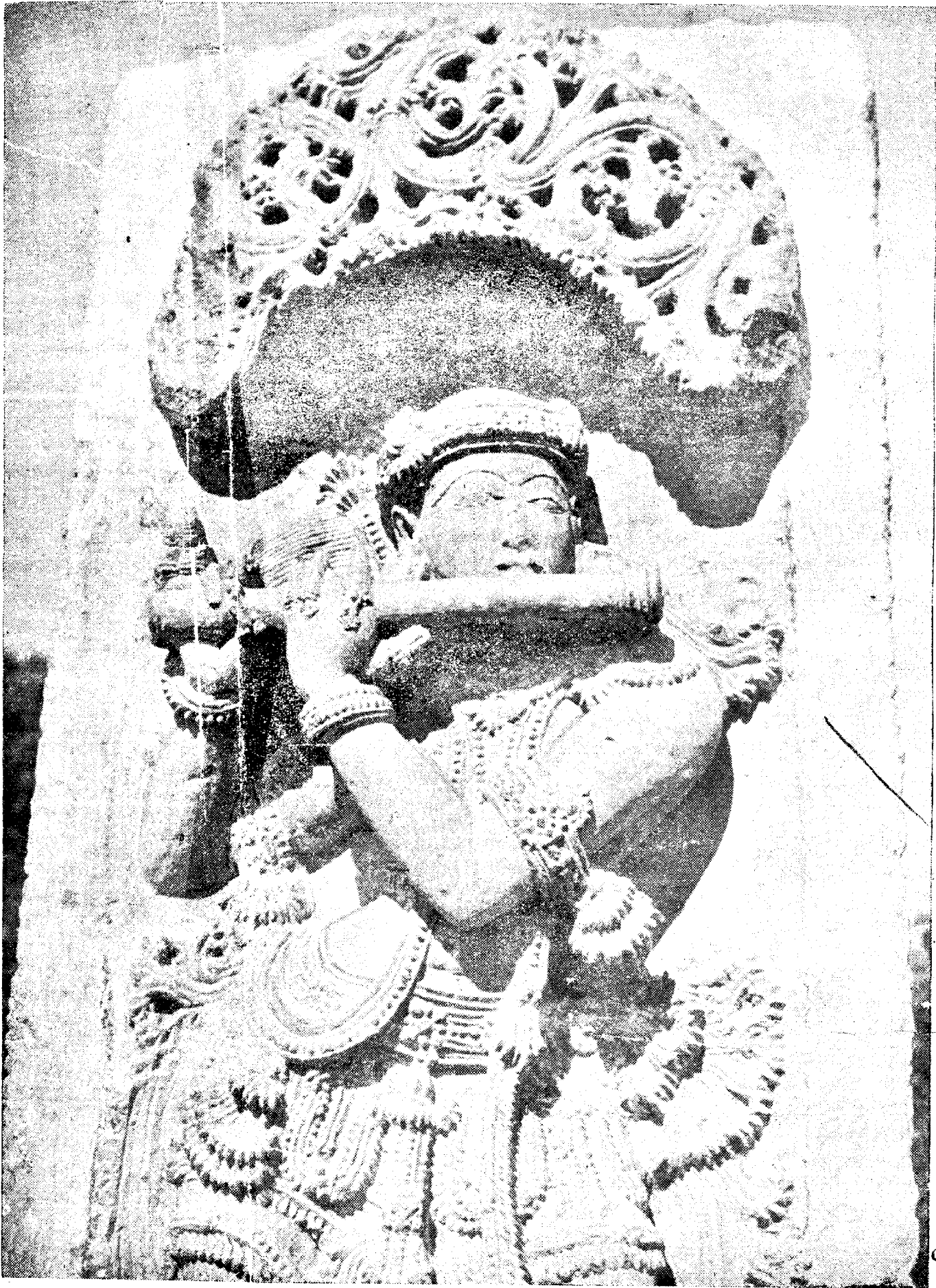
సంపుటము 42

సంచిక 19

ఒరు లేయవి యోనరించిన నరవర యప్రియము తన మనంబున కగు దా
నొరులకు నపి నేయకునికి నరాయణము వరమధర్మ వధముల కెల్లన్. (సుహాభారతము)

Founder : K. NAGESWARA RAO

విరోధి సంవత్సర పుష్య శుద్ధ పూర్ణిమ బుధవారము

“వేణుగోపాల”

12 వ శతాబ్దంనాటి మైసూరుహూయనలిల్లు; లండన్ భారతశిల్పప్రదర్శనలో దీనిని ప్రదర్శించారు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1950-వ సం॥ జనవరి నెల 4-వ తేది బుధవారము

కమ్యూనిస్టు చైనా పరిగణన

చైనాలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వము స్థిరపడినది. కుమింటాంగ్ ప్రభుత్వము ఎంత కాలము దేశమువెలుపలనుండి యుద్ధమును సాగించినను కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వమును పదభ్రష్టము చేయజాలదు. 1917-1920 సంవత్సరముల మధ్యరష్యాలో డెన్ కిన్ నాయకత్వమున వైట్ రష్యన్ వర్గము సాధించిన లేక పోయిన ఫలితములను జనరలిసిమో చాంగ్ కై షేక్ అధ్యక్షమున చైనా జాతీయవాదులు సాధించగలరని భావించుటగాని, ఆశించుటగాని ఆత్మవంచనమే యగును. 1917-20 సంవత్సరముల మధ్య కాలమున సోవియట్ రష్యాలో సంభవించిన విప్లవాత్మకమైన మార్పులను, ఇతర ప్రపంచరాజ్యములు గుర్తించక, ఆ పరిణామమును అలక్ష్యముచేసి కాలచక్రమును వెనుకకు త్రిప్పుటకు చేసిన ప్రయత్నములెక్కిరాక్ - పశ్చిమ రాజ్యముల మధ్యనే జేర్చడిన అనుమాన అవిశ్వాసములకు ప్రధాన హేతువు.

నాటి రష్యాచరిత్ర పూర్తిగా నేడు చైనాలో పునరావృత్తమైన ఛాక్ - పశ్చిమ రాజ్యముల సఖ్యత, సహకారము ఎన్నటికి లభింపవు. తత్ఫలితముగ సుస్థిరప్రపంచశాంతి ఎన్ని ప్రయత్నములు జరిగినప్పటికిని సిద్ధింపజలని లక్ష్యముగ మాత్రమే యుండగలదు. ఈ ప్రమాదమును గుర్తించి యుండుటవలననే భారతప్రభుత్వము కమ్యూనిస్టు చైనాను పరిగణించుట జరిగినది. సోవియట్ రష్యా, ఆ కూటమికి చెందిన కమ్యూనిస్టు రాజ్యములు సోవియట్ చైనాను గుర్తించుట సహజము. భారతప్రభుత్వముగాని, ఇతర ప్రజాస్వామిక రాజ్యములుగాని, మావ్ ప్రభుత్వమును గుర్తించుటలో, ఆత్రము చూడకపోవుట, కమ్యూనిస్టుచైనాను ఎవరు ముందు పరిగణింతురని తమలో తాము పోటీపడకపోవుట కూడ సహజమే.

అధికారప్రకటనద్వారా మావ్ ప్రభుత్వమును పరిగణించినట్లు భారత ప్రభుత్వము తన నిర్ణయమును వెల్లడి

చేయుటవలన ప్రయోజనము ఉండదు. చైనాలో ఏర్పడిన కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వమును గుర్తించినతరువాత భారత ప్రభుత్వము అచట తన ప్రతినిధిని నియమించవలెను. ఆ దేశపు ప్రతినిధిని అంగీకరింపవలెను. అప్పటికిగాని పరిగణన ధ్రువపడదు. ఇతర దేశములందు కమ్యూనిస్టు దేశములకు చెందిన రాయబారులు అనుసరించిన విధానములను, తత్ఫలితములను గ్రహించిన, కమ్యూనిస్టు రాజ్యములను పరిగణించుట అంత సులభకార్యము గాదని అంగీకరింపవలసి యుండును. కమ్యూనిస్టు రాజ్యప్రతినిధులు తాము రాయబారులుగ నున్న దేశము, తమ పితృ, దేశములమధ్య సామరస్య మేర్పడి సఖ్యత యభివృద్ధి యగుటకు ప్రయత్నింపక ఆ దేశముల ఆంతరంగిక వ్యవహారములందు జోక్యము కల్పించుకొని, తమ కాశ్రయ మిచ్చిన ప్రభుత్వమును పదభ్రష్టము చేయుటకు ప్రయత్నించుట సర్వ సామాన్యమైనది. చెక్ స్లావేకియాలో జెనిష్ ప్రభుత్వపతనము, హంగరీ, రుమేనియాలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వముల స్థాపనము, అమెరికా, కెనడా దేశములందు అణుశక్తిరహస్యముల సంపాదించుటకు జరిగిన ప్రయత్నములు, ఈ చరిత్రను పరిశీలించిన కమ్యూనిస్టుచైనాను పరిగణించుటలో గల సాధక బాధకములు సుబోధకము కాగలవు.

కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమికి చెందిన దేశముల రాయబారులకు కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వములు ఎట్లు "మర్యాద" చేయుచున్నవో విచారించిన 'సోవియట్' ప్రభుత్వములలో వ్యవహారము చేయుట ప్రజాస్వామిక రాజ్యములకు ఎంత ప్రమాదకరమో, ఎట్టి సంకట విషయమో స్పష్టము కాగలదు.

కనుకనే భారత ప్రభుత్వము కమ్యూనిస్టు చైనా పరిగణన తప్పని ఎన్నడో గ్రహించినప్పటికిని, నిర్ణయమునకు వచ్చి ఆ నిర్ణయమును ప్రకటించుటకు ఇంత వ్యవధి అవసరమయ్యెను. కామన్వెల్త్ సభ్యత్వము భారత ప్రభుత్వము

స్వతంత్ర విదేశాంగవిధానమును అనుసరించుటకు ప్రతిబంధకము కాకపోయినను, తన నిర్ణయమును వెల్లడిచేయుటకు పూర్వము అమెరికా, బ్రిటన్ ఇతర కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వములతో సంప్రతింపవలసివచ్చెను. అయినను అక్టోబరులో మావ్ ప్రభుత్వ అధ్యక్షునివై రెండు మాసములలోనే భారత ప్రభుత్వము ఒక నిర్ణయమునకు రాకలెను. దీనినిబట్టి భారత ప్రభుత్వము నివార్యమైన కాలహరణము చేయలేదని, చైనా భూభాగముంతయు పీసింగ్ ప్రభుత్వపరమైనవంటనే అవసరచర్య తీసుకొనెనని అంగీకరించవలసి యుండును.

కమ్యూనిస్టు చైనా నిష్పక్ష అగ్రహము మావ్ పీసింగ్ నెహ్రూ ప్రభుత్వమును సభ్యతానియమమున సతిక్రమించి విమర్శించినప్పటికిని భారత ప్రభుత్వము ఇట్టిచర్యను తీసుకొనుటలో అత్యవసరమైన వాస్తవికదృష్టిని ప్రదర్శించినది అంగీకరింపక తప్పదు. భారత ప్రభుత్వచర్య చైనా భారత దేశ సంబంధముల దృఢపరచుటకు ఉపయోగపడునో, లేక ఆసియానిభజనకు, తద్వారా ప్రపంచవిచ్ఛిన్నతకు దారితీయునో మావ్ ప్రభుత్వ భవిష్యద్విధానముపైననే ఆధారపడి యున్నది. ఈ సందర్భమున 'జాతీయ' చైనా ప్రభుత్వవైఖరి సమంజసముగ లేదు. అమెరికా, ఇతర ప్రజాస్వామిక రాజ్యములు క్రిందటి అయిదుసంవత్సరములుగ చైనాలో ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థను సుస్థిరముచేయుటకు ఎన్ని ప్రయత్నములు చేసినను కుమింటాంగ్ ప్రభుత్వము, ఆ యవకాశము స్మృతికి వదిలివేసి మర్చినియోగము చేసుకొని చైనాకే గాక, అఖిలప్రపంచమునకు ప్రమాదకరముగ పరిణమింప గల జీర్ణిభితులను కల్పించెను. మావ్ ప్రభుత్వము ఈ విధానమును అనుసరింపక భారత దేశము ప్రదర్శించిన సుహృద్భావమునకు అర్హమైన మార్గమును అనుసరించుగాక!

“తాత్కాలిక” రాజధాని
అన్ని హంగులతో రాజధానినగరము ఏర్పడువరకు ఆంధ్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయములు చెన్నపట్నములో వుండవచ్చునని తమిళనాడుకు అంగీకరించుటవలన తాత్కాలిక రాజధానిసమస్య పరిష్కారము సుకరమైనట్లు కన్పించుచున్నది. ఇది ఆంధ్ర శాసనసభసమావేశములు తాత్కాలిక రాజధానినగరముననే జరుగవలెనని తమిళనాడుకు ప్రభుత్వము విధించుటవలన రాజధానినగరనిర్మాణమునకు ఆంధ్ర ప్రభుత్వము తక్షణము పూనుకొనవలసిన అవకాశము కలుగుచున్నది. రాష్ట్ర శాసనసభసమావేశములు జరుగు ప్రదేశముననే అసెంబ్లీ కార్యాలయము వుండునని యవసరము;

వాంఛనియము. ఆంధ్రనాయకులు నిర్ణయించు తాత్కాలిక రాజధానినగరమునందు శాసనసభసమావేశములకు, అసెంబ్లీ కార్యాలయవ ఏర్పాటుచేయుటకు అనువైన గుండులు వుండవలెను. లేని ప్రధమ శాసనసభసమావేశముగ భవనముల నిర్మాణము పూర్తికావలసి యుండును.

ఆంధ్ర శాసనసభయందు గణనీయమైన ప్రతిపక్షము లేకపోయినప్పటికిని, ఆచార్యకారము 'బడల్కర్' సమావేశము ద్వారా రెండు ములు రుగవలసియుండును. ఆమున మంత్రివర్గ మొకచోట, ప్రభుకార్యాలయములు వేరొకచోట ఉంటవలసిన పరిపాలనానిర్వహణ సాఫీ సమర్థతతో జరుగుట దర్శనము. క ఆ రెండుమాసములైనను ప్రకార్యాలయములు ఉంచుటకు ములు కావలసియుండును. నాయకులు నిర్ధారణచేయు రాజధానినగరమునందు ఇట్టి భవనము లేకు తాత్కాలికావసరమున వైనను, ముల నిర్మించుకొనవలసియుండును. ఈ విధముగ తాత్కాలిక ఏర్పాటుల వైనను భవనములవనతి లేనినగరమును రాజధానిగ ఆంధ్రనాయకులు నిర్ణయించిన, ఆ తాత్కాలిక రాజధానియందు, తాత్కాలిక ఏర్పాటు చేసుకొనుటకు యాత్రలక్షలరూపాయలకు తక్కువలేకుండ ఖర్చు చేయవలసి యుండును.

ఈ ప్రకారము తాత్కాలిక రాజధానియందే ప్రభుత్వకార్యాలయము లన్నింటికి అవసరమైన భవనములను నిర్మించుకొనుట అవసరమగును. భవనములు నిర్మాణమైనతరువాత ప్రభుత్వకార్యస్థానము, హైకోర్టు కూడ ఆ తాత్కాలిక రాజధానికి మారుట తప్పనిసరియగును. కనుకనే తమిళనాడుకు ప్రభుత్వకార్యాలయములు, హైకోర్టు మద్రాసునందుండవచ్చునని చెప్పి శాసనసభసమావేశములు మాత్రము ఇక్కడ జరుగరాదని వరతు వెట్టిరి. ఆంధ్రనాయకులు ఈ తాత్కాలికపు తేర్పాటుకు తృప్తిచెందినట్లు కన్పించుచున్నది. ప్రభుత్వకార్యాలయములు 'చెన్నపట్టణము' నందే యుండవచ్చునగునక ఏ నగరమునైనను తాత్కాలిక రాజధానినగరముగ నిర్ణయించవచ్చునని వీరు భావించుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. కాని ఈ సమస్యయము అంత సులభమైనది గాదు. అన్ని హంగులతో రాజధానినగరము ఏర్పడువరకు చెన్నపట్టణముననే ప్రభుత్వకార్యాలయము

ముఖచిత్రం
పల్లె కారులు
భాయచిత్రకారుడు:—
శ్రీ. టి. రంగనాథక మద్రాసు.
సచిత్రవారపత్రిక

★ ఆంధ్రరాష్ట్ర విభజన సంఘ నిర్ణయాలు ★

ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజధాని చెన్నపట్నంలో కొంతకాలం రాష్ట్రంలోనే ఒకచోట నిర్ణయించుకోగలదని, విభజనసంఘంలోని తెలుగుసభ్యులు హామీ ఇవ్వగానే విభజనసంఘ కార్యక్రమం చక్కచా జరిగిపోయింది. ఆయితో ఈ విభజనసంఘ నిర్ణయాలు, రాజధానిగురించిన తీరుగల జాతిగా ఆయోజయంగా ఉన్నాయి. విభజనసంఘంలో ఉభయ ప్రాంతాల సభ్యులు సమసంఖ్యాకులు అన్నారు కాని, ఆసలు ఈ కాస్త పనికి తెలుగుసభ్యుల్లో ఎమిటం లేకుండా అరవనభ్యులే కూర్చుని తేల్చి వేసినా ఇప్పటివరకేగానే ఉండేది. దీని కొక కారణం ఉన్న అబద్ధత. మరొకటి కొందరు తెలుగుసభ్యులు సామరస్య సాధన పేరుతో అరవన చెప్పిన ప్రతి విషయానికీ మౌనంగా ఉండిపోయింది. విభజనసంఘం, ఉపసంఘాలూ లేకుండా, శ్రీ యస్ వెంకటేశ్వరరావు గొక్కలే ఈ పని చెయ్యగలిగి ఉంటుంది. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నవంబరు 24 తీర్మానంలో చేసిన సూచనల్ని బట్టిచూడగానే విభజన సంఘంలోని తెలుగుసభ్యుల్లో ఒకవర్గం వూర్తిగా వ్యతిరేక నిర్ణయాలు చెయ్యడానికి తోడ్పడ్డారు. ఆ వర్గంవారు ఆంధ్రరాష్ట్రం తరపున పనిచేస్తున్నారో లేక తమిళనాడుకులకోసం పనిచేస్తున్నారో సందేహం కలుగుతోంది.

దాదాపు అన్ని విషయాల్లోనూ ఆంధ్రానికి అన్యాయం జరిగిందని లెక్కలూ విభజనసంఘ నిర్ణయాలే నిరూపిస్తున్నాయి. కాని ఇప్పటికైనా ఈ ఉచ్చునించి తప్పించుకుని కొంతగా యంతోనైనా, బలపరం మంచిదే. ఆంధ్రులు ఈ దృష్టితోనే ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని స్వీకరించవలసి ఉంటుంది.

రాజధాని విషయంలో తెరచాటు నాటకం జోరుగా సాగుతోంది. సర్కారుజిల్లాలకి చెందిన తామె రాయలసీమకి రాష్ట్ర రాజధాని కట్టబెట్టినట్లుంటే, రాయల సీమ శాసనసభ్యులందరూ తమ పక్షానికి తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రధాన అధికారపదవి లభించేవారనే ఆశతో ఒక నాయకుడు రాయలసీమవారికి ముందు తానే అనంతపురం రాజధాని అని చాటిస్తున్నాడు. అనంతపురమే ప్రాంతం లేదనే ఉద్దేశంతో మరొకరు తిరపతి రాజధాని అంటున్నారు. సానబలిమల్ల అధికారం చేతికొస్తుందని వీరి లీక కావచ్చును.

కాని రాయలసీమవాసులు మొదట ఏమాటా చెప్పలేదని తెలియపరచడం సబబు. రాయల సీమకే రాజధాని కావాలని మొట్టమొదట అన్న వారు రాయలసీమనాయకులు కారు. సర్కారు జిల్లాలకి చెందిన ఒక నాయకుడే మొదట ఆ మాట అన్నాడు. "రాయలసీమలో రాజధాని పెట్టడానికి నిశ్చయించేపక్షంలో, అది అనంతపురంలోనే పెట్టాలని అనంతపురంజిల్లా నాయకులు అందుకున్నారు. రాజధాని ఉండేది తాత్కాలికంగానే కాబట్టి, శ్రీ బాగ్ పాట్లను అందరూ మన్నించవలసినదే కాబట్టి అనంతపురమే రాజధానిగా ఉండాలని కాంగ్రెస్ లోని

లండనుకు తమిళనాడుకులు సమ్మతించినప్పటికీ ఏ క్షణములో వైనను తాత్కాలిక రాజధానికి కార్యాలయములను మార్చుకొనవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడవచ్చునను భావముతోనే నాయకులు ఈ రాజధానినగరమును ఏర్పరచ చేయవలసియుండును. తాత్కాలిక ఏర్పాటుకు లక్షలకొలది రూపాయలు ఖర్చుచేయవలసిన అవసరము ఉండని ప్రదేశమును రాజధానినగరముగా నిర్ణయించుకొనుట విచేకుల లక్షణము.

ఆ కక్షవారన్నాడు. జనవరి 8 వ తేదీని జరగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నాయకుల సమావేశం ఈ విషయాన్ని సమగ్రంగా విచారించి రాజధానిగురించి నిర్ణయం చెయ్యాలి.

మొన్న మొన్నటివరకూ ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజధాని పేరు చెన్నైగాని విభజనసంఘంలో పని సాగనివ్వరని చెదిరించిన తమిళసభ్యులు ఆకస్మాత్తుగా తమ వైఖరిని మార్చుకున్నారు. పేరు చెప్పనక్కర్లేదుకాని చెన్నపట్నంలో కాకుండా ఆంధ్రదేశంలోనే ఒక పట్నంలో ఉంటుందని చెప్పేవాలు అన్నారు. ఆ విధంగా వాదనం చేసినట్లుంటే, ఆ పట్నం పేరు తెలుగువారే నిర్ణయించుకుని (అదీ నయమే. మీకే నిర్ణయించండి) పై తెలుగుసభ్యుడు తమిళుల కొప్పగించ

వ్యస్తు నివిధంగా ఆనమానకరమైన మరతుల కమ్యూనికేషన్ నీతి కాదు.

పంపకాలు:

విభజనకి సంబంధించిన విషయా లన్నిటిలోనూ విభజనసంఘం తుదినిర్ణయాలు చేసి నివేదికను తయారుచేసింది. ఈ నివేదికని మద్రాసు మంత్రివర్గం చర్చించి, తన అభిప్రాయాల్ని చేర్చి కేంద్రప్రభుత్వాధికారులకి పంపుతుంది.

ఆరికనిగిరిసంధర్భంగా ఆంధ్రరాష్ట్రానికి దాదాపు కోటిరూపాయలు అదాయంకంటే ఖర్చు ఆధికంగా ఉంటుందనీ, మిగతా మద్రాసు రాష్ట్రానికి దాదాపు రెండుకోట్ల రూపాయలు

★ సంక్రాంతి సంచిక ★

వైవారము వారపత్రిక సంక్రాంతి సంచికను ప్రకటించుచున్నాము. త్రినర్ణ ముఖచిత్రముతో, నవల, పెద్దకథ, ప్రఖ్యాత కథకులకథలు, తదితర సారస్వత, సాంఘిక, విమోచనవాదములు, బాలానందం, రాజకీయవాదములు, వార్తాచిత్రములు, సచిత్రవాదములు, మొదలగు నవి నూతన పద్ధతులలో, కలవు. పత్రిక కొత్త పైజాలో, ఇదే వెలకు ప్రకటించుచున్నాము.

మేనేజరు,

ఆంధ్ర పత్రిక సచిత్ర వార పత్రిక.

లేదు), అక్కడ గవర్నరు, మంత్రివర్గం, శాసనసభ్యులు ప్రమాణాలు స్వీకరించి, శాసనసభలు, మంత్రివర్గసమావేశాలు అక్కడే జరుపుకోడానికి సిద్ధపడితే ప్రభుత్వశాఖల కార్యాలయాల్ని నైవాపేట కలెక్టరుబిల్డింగ్ లో ఉంచుకోడానికి సమ్మతించగలరనీ తమిళసభ్యులన్నారు.

ఇందుకు తెలుగుసభ్యులూ పుష్కలన్నారు. కాని ఆకస్మాత్తుగా తమిళసభ్యుల వైఖరి ఇలా ఎందుకు మారిందో వింతగా ఉంది. నైవాపేటలో పెట్టుకుంటామని ఒక తెలుగుసభ్యుడు స్వయంగానే సూచించి తమిళుల్లో సమాధాన పడ్డానికి (మిగతా తెలుగు సభ్యుల్లో సంప్రదించకుండానే) యత్నించినందుకు నని కొందరి అభిప్రాయం. ఈ తంత్రముతో ప్రధాని పదవి తెచ్చుకోవాలనే ఆశతో జరుగుతున్నట్లు తోస్తుంది. పదవులకోసం యత్నించడం అంత తప్పు కాదుగాని, అందుకోసమే రాష్ట్రభవి

ఆస్తి అప్పుల పంపకంపైన కూడా నిర్ణయాలు జరిగిపోయాయి. మొత్తం రు 48 కోట్ల ఆస్తిలో రు 15 కోట్ల లోపు మొత్తం అప్పు రు 31 కోట్లలో రు 10 కోట్లు మించి ఆంధ్రరాష్ట్రానికి పంచబడ్డాయి. రెవిన్యూ రిజర్వు నిధిలో మారింట్ గిరిక్కి వంతులు (జనాభానివృత్తి 38 వంతులు) ఇస్తున్నారు. చెన్నపట్నం ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో చేరకుండాబట్టి రాజధానినగర నిర్మాణంకోసం కోటిరూపాయి లివ్వడానికి నిర్ణయమయింది. అంటే దీనితో చెన్నపట్నం పైన ఆంధ్రుల హక్కు శాశ్వతంగా పరిష్కారమైనట్లు ఎంచాలని తమిళుల అభిప్రాయం.

ఒక్క ప్రకాశం గారు తప్ప మిగతా సభ్యులందరూ ఇందు కంగీకరించారు. ప్రకాశం గారు తమ అభిప్రాయభేదాన్ని లిఖితరూపంలో

పెట్టారు. కాని అది మంత్రివర్గచర్చలో గణనకు రాదని మిగతా సభ్యుల అభిప్రాయం.

ప్రభుత్వోద్యోగుల పంపకంలో జనాభా నివృత్తినిబట్టి నూటికి 38 మంది మాత్రం ఆంధ్ర రాష్ట్రం తీసుకుతీరి. పదకొండుజిల్లాలకు చెందిన తెలుగువా రెందరీని ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో నియమిస్తారు. మిగిలినవారిలో ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో చేరగోరే ఆంధ్రేయల్ని పంపుతారు. ఇంకా ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కావలసిన ఉద్యోగుల్ని నిర్వహించగా మద్రాసు ప్రభుత్వోద్యోగంమంచి పంపుతారు.

గజెటెడ్ ఉద్యోగుల్లో విధిగా ముగ్గురు వి. సి. యస్ లు తెలుగువారు కాక ఇంకా 16 మంది వి. సి. యస్. ఉద్యోగులు ఆంధ్రేయల్ని ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం విధిగా తీసుకోవలసి ఉంటుంది. సెక్రటేరియట్ ఉద్యోగులు మొత్తం 880 మందిలో 400 మందిని ఆంధ్రరాష్ట్రాని పెట్టిని రుద్దాలని తమిళసభ్యులు, తమిళ ఉద్యోగులు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కాని జనాభా నివృత్తి ప్రకారం కంటే 850 మందే రావాలి. ఇంతవరకూ ఆంధ్రుల కన్యాతాపం చేసి ఉద్యోగాల్లో మారింట్ 15 వంతుల్నే వారి కివ్వకుండాచేసి, ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రం విడిపోతోంటే తమిళ ఉద్యోగులు మిగతా కేమాతారు? ఆ భారాన్ని తనీ ఆంధ్రరాష్ట్రంమీదికి పంపాలని మాన్తున్నారు. అవసరమైనంతమందిని కాక ఆధికంగా ఉద్యోగుల్ని తీసుకోవాలంటున్నారు. అవసరాన్ని బట్టి ఎవరెంతమందిని తీసుకోవాలో భవిష్యదాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి విడిచిపెట్టి, విభజనసంఘం తాత్కాలిక నిర్ణయాలే చెయ్యాలి. కాని ఆ రీతిగా జరగడం లేదు. మిగతా విషయాల్లో తలొగ్గినట్లే ఇందులోనూ సమ్మతించక తప్పలేను.

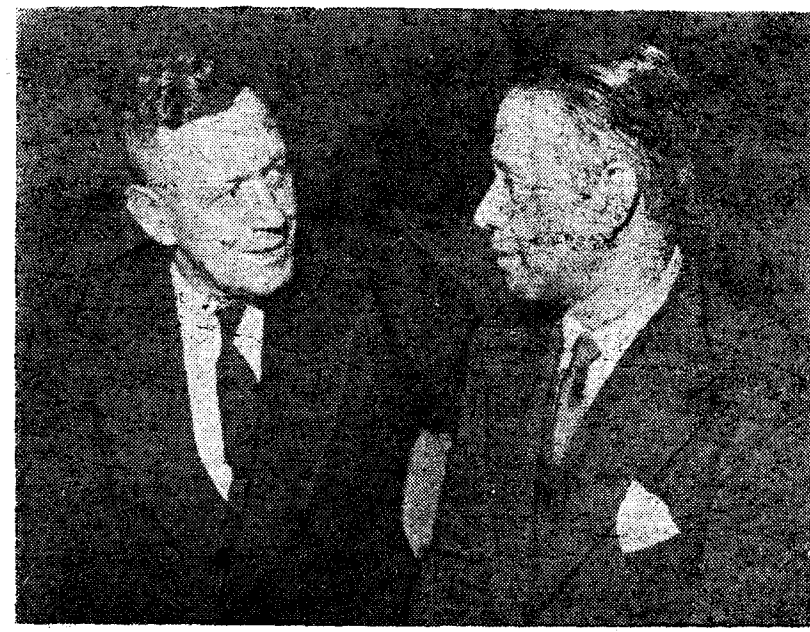
ఆంధ్రరాష్ట్రానికి ఇద్దరు సభ్యుల్లో ప్రత్యేక రెవిన్యూగోర్నరు, ముగ్గురు సభ్యుల్లో ప్రత్యేక పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సాపేక్షబడాలని నిర్ణయించబడింది. ఎన్నట్లా రెవిన్యూ శిక్షు తగ్గింపు కావనానికి నియమించబడిన స్పెషల్ అఫీసరు ఉభయరాష్ట్రాల్లోనూ పని చెయ్యడానికి తీర్మానించబడింది.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన అప్పుని రెండు ప్రభుత్వాలూ పంచుకోవాలి. ఇకముందు ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ఉభయప్రభుత్వాలూ సమష్టిగా నిర్వహించాలి. బహారీజిల్లాసంధర్భంలో మొదట చెయ్యబడిన నిర్ణయం మార్చబడింది.

మంశ్రులు గోపాలరెడ్డి, భ కవల్లం గారు బహారీ జిల్లా అక్కడ ఉద్యోగులు ప్రజల అభిప్రాయాన్ని కనుక్కున్నారు. ఏపడతి సమకరించి కనుక్కున్నారో ఇంకా తెలియదు. కాని బహారీజిల్లాలోని మూడు తెలుగుతాలూ కాల ఆంధ్రరాష్ట్రంలో చేరిపోగా మిగిలిన ఆరు కన్నడతాలూకాల్ని మద్రాసురాష్ట్ర నిర్వహణ కొప్పగించడానికి నిర్ణయమయింది.

హైకోర్టు విషయంలో కూడా మొదట చెయ్యబడిన నిర్ణయం మారిపోయింది. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణంతోనే ప్రత్యేకపు హైకోర్టునుకూడా సాపేక్షచడానికి ఇప్పుడు నిర్ణయమయింది. నిర్ణయించబోయే రాజధానినగరంలోనూ లేక ఏ తెలుగుపట్నంలోనో ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ జడ్జిని, రిజిస్ట్రార్ నీ ఉంచి మిగతాజడ్జిల్ని చెన్నపట్నంలో స్థాపించాకా కోర్టులో నిర్వహించుకోనివ్వడానికి నిర్ణయమయింది. వేరే హైకోర్టు సాపేక్షచాలంటే రాష్ట్ర శాసనసభల తీర్మానం ఆధారంపైన గవర్నర్ జనరల్ ఆరరు అవసరం. ఇందుకుగాను జనవరి 5 వ తేదీని మద్రాసు శాసనసభల్ని సమావేశపరుస్తున్నారు. తెలుగుజిల్లాలపడకొండిటి పై నాణ్యారిస్టిక్ కోర్టు వేరే హైకోర్టు సాపేక్షచలసిందని గవర్నర్ జనరల్ ను కోరుతున్నప్పటిలో మంత్రి మాధవ

(21 వ పేజీ చూడండి)

విక్రమరాజ్యసమితి ఆహార, వ్యవసాయ వ్యవస్థ రీ ప వార్షిక సమావేశానికి హాజరైన భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధి వి. ఆర్. నేన్ (కుడివైపు) ఆమెరికా వ్యవసాయ శాఖ సహాయ కార్యదర్శి అల్బర్ట్ లె. లవ్ లాండ్ తో ఏర్పాటుచేస్తున్న దృశ్యం.

గవర్నర్ క్వార్టర్స్

శాసనసభకు గౌరవం

భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధి

శ్రీ వారి నరసింహస్వామి

౧౩

అత్యంత బుద్ధివంతుడైనాడు పీఠాధిపతి. పీఠాధిపతి అంటే మేచయనాయకుడు బంధింపజేసి బొల్లని గండని బంపిన కారాగృహము ఓరుగల్లుకోటలో నుత్తర భాగమున నుండెను. ఆ గృహము నేలపై గట్టినదో భూమ్యంతర్యామన గట్టినదో ఏర్పరుపరాకుండెను.

వారిద్దరను ఒకదాని కొకటి సమాపమున గల రెండు వేర్వేరు కొట్లలో నుంచిరి. ఆ సాయంత్రముననే మేచయనాయకుడు వారి వివాదకారణము చెరసాల లోనే విచారించెను. జరిగిన పోరునుగూర్చి ఉభయులు మొత్తముమీద ఒకేవిధముగా తెప్పిరి. అందుచే వేరు సాక్ష్యము అవసరము లేకపోయెను.

నగరరక్షకులు రెండువిధములవారు. అందులో వీరభద్రులలోనివాడు గండడు, వీరములలోనివాడు బొల్లడు. ఇరువురు వీరసాహసకార్యములకు ప్రసిద్ధులే. నగర రక్షకులే ఇట్లు కలసింపిన పాలించు పెట్టు?

బొల్లడు తన కావేళము వచ్చి యట్లు మైమరచి యరచుచుంటి నని చెప్పెను. కాని నాయకు డా మాటలు నమ్మలేకపోయెను. అందుపై దానిగూర్చి యత డెన్ని విధములనో బొల్లని బ్రష్టించెను. కాని లాభము లేకపోయినది. ఆ దైవతావేళములో తా నేమి మాటాడెనోకూడ తెలియ దని బొల్లడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి యడిగినకొలదియు నాతడు ఏమాత్రమును తోణకలేదు. దేవత పూనినవాని చెట్టులు మాటలు తిరువాత జ్ఞప్తియందువా?

బొల్లడు 'అడసోకు భరించలేనని అరచు కేకలు వినగానే తన హృదయములో నుంటుండే దనియు రోషము పట్టలేక బొల్లని రాజపీఠానికి తిన్నితి ననియు నాయకులు రాకున్న నా రాజద్రోహిని చంపియుంగు ననియు తప్పవని తుదిమంపు డనియు గండడు ప్రార్థించెను.

నెంటునో మేచయనాయకుడు గండని బంధవిముక్తుని జేయించి నూరుగురు వీరభద్రుల కధిపతిని గావించి యాజ్ఞాపత్ర మిచ్చెను. మరల నెంతటి నాయకుడు బొల్లని పరిపరివిధముల బ్రష్టించి లాభము లేక చెరసాలలో తిరిగి కరినముగా బంధింపు డని భటుల కొజ్జాపించెను. ఆ ట్లావేళము నటించుట కతని నెవడు ప్రేరే పించిరో స్పష్టముగా తెలిసికొను నవకాళియు ఆ మేచయకు లేకపోయెను.

"నాయకా, వాని మాటలు విని నా కన్యాయము చేయవద్దు. నేను కొలు పులో ఆవేళము పెరిగిఉండగా ఉత్తపుణ్యానికి వాడు నన్ను తిన్నినాడు. ముందు నన్ను వాడు రొమ్ములో తిన్నినా నని ఒప్పుకున్నాడు కూడను గదా! నన్ను తిన్నట్లే కాదు. మైలారుజేవునికి అపచారము చేసినాడు వాడు! వానిని విడిపించి నన్ను శిక్షించుట ధర్మమా? నేను రాజద్రోహివా?"

ఇట్లుచు బొల్లడు తన కొట్టులోనికి భటులనెంటు నడచెను. గండడు నాయ కునకు వందనము చేసి క్రొత్తయద్యోగములో చేరుటకు ముఖ్యస్థానమునకు నడలెను.

బొల్ల డా చెరసాలలో నవయచుండెను. ఆ గదిలోనికి మధ్యాహ్నంకాల మున దప్ప పలుకురు రాదు. అందుచే నెక్కవభాగ మది చీకటికొనెను. త్రావు ఓకు కావలసిన నీరు కోజా కొకమారు తినుట కన్నముమాత్రము నతనికి ఇచ్చెడివారు. శీఘ్రముగా దృఢగాత్రు డగు నాతడు క్షీణింపసాగెను. మాడుపూటల నన్నము తిన నలవాటుపడిన మహాముల్గుడు ఏకభుక్తము చేసి యుండగలగా? మధ్యాహ్నం మగు నప్పటికి గాని యన్నము రాదు. ఆ యన్నము సాయంత్రము మాడుజాములకే తీర్చెమోపును. రాత్రికి కడుపులో ఆకలిమంట దహింప ప్రారంభించును. ఆకలితో రాత్రి నిద్రుర పట్టదు. నీరు మరల మరల త్రావి పొట్ట నింపుకొనును. తెల్ల వారును. దేహము తేలి తేలి పోవును. మిక్కిలి నీరస మనిపించును. తుణుకునును భోజనమునకై నిరీక్షించును. ప్రతిక్షణమును యుగముగా రోచును. కుదకు మధ్యాహ్నం ముగనప్పటికి ఒక్కబ్రహ్మకల్పమే యయినట్లతనికి తోచును. ఇట్లెన్నాళ్లు భరింప గలడు?

ఆరుదినము లటుండునప్పటికి అతని మనస్సులో నాందోళన ప్రార్థనభరించెను. మేచయనాయకునకు వీరభద్రదేశ్యుని రహస్యసభావిషయములు చెప్పివేసినదో? ఆ మాట మనస్సులో వచ్చినంతనే యాతడు నాయక కొరుకుకొనెను. ఆ సభారహస్యము దాచియుండు నని తా నెట్టి ప్రతిజ్ఞ చేసెను? ఈ యాకలిబాధ ఈలోకమున మాత్రమే ఉండునని. ప్రతిజ్ఞాభంగము చేసినవారు ఎంతకాలము చొరవాడివరక ములలో నిరంతరంబు బాధ పడవలెనో! నరకరస్థలం తాను విన్నవి జ్ఞప్తికి వచ్చెను.

ఆ దిగువులో నా దినమెల్ల జరిగిపోయెను. మరునాడును దిగువు నడలలేదు. కాని కుదకు మహానవమినాడు ఆకస్మికముగా మరల నా యూహ గట్టిగా ఆతని మనస్సులో ప్రవేశించెను. ఒకసారి ప్రవేశించిన దొర్బల్యము నెమ్మదిగా మనస్సును తినివేయక మానదు.

"ఇంత పండుగునాడు నా భార్య ఎంత ఘోషించుచున్నదోకదా? నా పసి పిల్ల నన్ను చూడనిది ఉండలేదు. పాప మది ఎంత దిగులుపడ్డదోకదా! రుద్రమణి నాకు చేసిన అపకార మేమి? వీరభద్రదేశ్యులు నాకు బరిగించిన దేమి? ఏమానించి నే నీ చిక్కులో నిరికినట్లు!—రాజభటులు నా భార్యను బిడ్డను గూడ ఎట్టి బాధలు పెట్టుచున్నారోకదా!—ఆ గండనికి పెద్ద యద్యోగ మైనది. వాడు మొదలూర కొనునా?"

ఒక్కసారి గండనిపై కోపము తెరచితి ఉన్నాడయాపమున హృదయములో ఉబికి పొంగెను. బొల్లని భార్య మంగి ఒకనా డాత డింటి కేగునప్పటికి గండనితో మాట్లాడుచుండెను. ఆ మాటలలో విశేషము లేదు. అట్లు మాట్లాడుటలో తప్పేమియు లేదు. కాని మంగిముఖములో నొక ఆకర్షక మగు చిరునవ్వును గండని కంఠములోని కొంత స్వాంతంత్ర్యమును ఆనా డాతనికి కోపము కలిగించెను. ఆ సాయంత్రము అన్న మాలిగ్నముయిన దిను వంకతో మంగిని వాడు చిరుకొట్టెను. ఇప్పుడు మరల ఆనాడు మంగిముఖములోని చిరునవ్వు గండని స్వాంతంత్ర్యకంఠము కన్నులకట్టినట్లు చెవుల బడినట్లు అయ్యెను. అంతవరకును ఆకలితో మండుచున్న యాతని కడుపులో ఒక్కసారి కలపివేసినట్లయ్యెను. ఆనా డిక అన్నము వచ్చినను అతిడు తినునట్లు కూడ లేదు.

అంతలో నతనికి కూతురు పాటిముఖము జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఒక్క ముహూర్త కాలము దాని రూపము తలచుకొని ముగ్ధుడై నాడు. వారి కులములో ఆ చాయ అగుదు. తాను నల్లనివాడు. మంగి నల్లనిది. కుమాతై పాటిమాత్రము చామనచాయ. గండనిదికూడ చామనచాయయే. ఇంతవర కెప్పుడును అతని కిట్టి యాలోచన పోలేదు. చెరసాలలో ఇన్నాళ్లు గడిపినతర్వాత మేచయనాయకులకు వీరభద్రదేశ్యుని రహస్యములు చెప్పివేయదలచిన సమయములో నీ యాలోచనలు ప్రారంభించెను. స్వామిభూతులకు పరలోకములలో కలుగు యమయాతన యతని కిప్పుడే ప్రారంభించెను.

అట్లు ఆలోచించుచుండగానే అన్నము వచ్చినది. అది భటు పోకచోట నుంచి డలిపోయెను. బొల్లనికి అరుదినము అన్నము రాగానే అది తని వేయుట తప్ప ఇంకొక యాలోచన లేదు. ఈనాడో? అతని కది తినవలె నను నిచ్చయే కలుగలేదు. మాడుజాము లైనది. ఆతని దేహము మిక్కిలి నీరసించిపోయినది. అప్పుడెట్లో ప్రయత్న పూర్వకముగా నత డా యన్నము తిరి నీరు త్రావెను. అందుపై గాఢమైన నిద్ర వచ్చినది. అది కలులలేని నిద్ర. కల లున్నచో గండడు మంగితో మాట్లాడు చున్నట్లే వచ్చియుండును.

మరునాడు జాముప్రాద్యైకవరకు నత డెన్నియోమారులు పలుకరించి మాచెను. వారు పలుకరు. అన్నము తెచ్చువానిని పలుకరించెను. అతిడును పలుకడు. ఈనాడు మేచయనాయకులను స్వయముగా దర్శింప ననుజ్ఞ వేడితి నని కారాగృహాధికారికి బొల్ల డాతనిచే వర్తమాన మంపెను. అధికారి యొకడు వచ్చి యాతని గారణ మడిగెను. పరమరహస్య మొకటి యన్న దనియు వారికే తప్ప యితరులకు చెప్ప వలనుపట దనియు నాత డుత్తమచ్చెను. ఇట్టిది తిరుచుగా జరుగును. నాయకులకు తెలుపుట కర్తవ్యము. కాని పట్టాభిషేకోత్సవములో ఈనాడు రాజధాని యంతయు నిమగ్నమై యున్నది. ఇక మేచయనాయకులకు తీరిక యుండునా? వారి క్యవహార కొలకుమాత్ర మీ యంశము తెలియజేయు పత్రముమాత్ర మంపెను.

ఆనల శ్రీ రుద్రదేవమహారాజులు పట్టాభిషేకమంటపములో మంత్రిసామంత దండవాధులయొద్ద నేవాప్రతిజ్ఞ లందుకొనబోవుచుండిరి. పట్టణ మంతయు నుత్సవ ముతో సుహాగోలాహలముగా నుండెను. రాజపురుషులకు తీరిక లేదు. అత్యవసర మగు పరివారము తప్ప మిగిలిననా రందరు పట్టాభిషేకనిర్వహణమునకు అతిథుల పూజ లకు నియుక్తు లైయుండిరి.

అంతలో పలువురు భటులు చెరసాలయధికారియొద్దకు వచ్చిరి. వారిలో ప్రముఖు డా యధికారి కొక పుత్రము ఇచ్చెను. అందులో నిట్లున్నది: "నెంటునో బొల్లని ఈ భటుల్లనెంటు సంపదలసినది!

మేచయనాయకుడు."

ఆ యజ్ఞ చూచి చెరసాలయధికారి యాశ్చర్యపడెను. తాను వార్త పంపి ఎక్కవతెచ్చు కాలేదు. అయినను ఇట్టి యుత్తిరువు లాతనికి నచ్చుట యరుదు. సందేహముతో చత డా పత్రము మరల పరిక్షించెను. మేచయనాయకుని ముద్రక స్పష్టముగా నందు గాన్పించెను. నాయకుని యజ్ఞ లోకొక్కక్కరి చిత్రముగా నుండును. అయినను ఏకశిలాపురిపాలకు డగు నాతని యజ్ఞ ధిక్కరించుటకు ఎవరికి ధైర్య ముండును? అందుచే నది వీరసాహసంపక తప్పదు. నెంటునో ఆ వచ్చిన భటులనెంటు బొల్లని బంపివేసి యైనను అనమానముతోక ఒక రహస్యకునిద్వారా ఆ సంగతి మేచయనాయకునకు తెలియబరచెను.

ఆ వేగరి సభామండపమున కేగునప్పటికి మేచయనాయకు డట లేడు. అతడు వీరభద్రదేశ్యురాలలను తెచ్చుట కేగియుండెను. నాయకుడు వ్యర్థప్రయత్నమై తిరిగి వచ్చుచుండగా నాతనికి వేగరి బొల్లని పంపిన వార్త ఎరిగించెను. నాయకు డది విని యా బొల్లని నతని గొంపోయిన భటులను నెంటునో వెదకి బంధింపజేయు మని కారాగారాధికారికి ఆజ్ఞ పంపి మరల సభామండపము చేరికొనెను.

(22-వ పేజీ చూడుడు)

దైనందిన విద్యానిర్వహణలో ప్రభుత్వస్థానం

బ్రిటిష్, గుడ్, యిల్లు సమస్యలు పాడిపంటలలో తీరిపోయేవి పాడిపంటలు వరిలా

తే పల్లెటూళ్లు వరిలా. అవి కర్షిల్లాలంటే ప్రజలు పల్లెటూళ్లు వదిలిపోకూడదు. అందుకు విద్యాధికులు, సంఘంలో పెద్దలు అచటికి తరలి పోవాలి. వారు తరలాలంటే వారి కచట సుఖ జీవనం జరగాలి. అందుకు కొద్దులు మొదలయిన వ్యవసారకాఖలన్నింటికంటే ముందు విద్య అచట ఉండాలి. అనగా ఇల్లిల్లోకబడిగా, వీధి వీధి ఒక కళాశాలగా, గ్రామగ్రామ మొక విశ్వ విద్యాలయంగా కావాలి. అంటే విద్యా విధానంలో నేటి 'కేంద్రీకరణ' పోయి 'వికేంద్రీకరణ' అమలులోకి రావాలి. తిండి గుడ్డతో విద్యకు అవినాశావం ఉన్నదని, విద్యా విధానం బాగుపడితే, తక్కినవి వానంతట అవే సులభంగా పరిష్కారమవుతాయి అనేది అతి గంభీరమయిన సిద్ధాంతం. సోపానక్రమంగా ఇవి యొకదాని కొకటి ఆధారపడిఉండడమే కాక, మొత్తముగా దేశసాగరికము, సంపత్తు, రాజ్యతంత్రము, యొక్క ప్రజాస్వామ్యము దీనితో అనుబంధించియున్నది. అదిలో విద్య కని, మధ్యలో ఉద్యోగాలకని, అంత్యంలో స్థిరకాయల చదువులకని, వారి నాకరీలకని గ్రామలో జనం బసీలకు లేచిపోతున్నారు. కావుననే యీ జీవనచక్రవ్యయం దుప్రచక్షువులంగా మారిపోయింది.

'విద్యాభాఖలో వికేంద్రీకరణ'

ఆచరణలోకి రావాలంటే రెండుదార్లున్నవి. ప్రభుత్వం పెత్తనమంతా నే త్రి సే నే కొని, గ్రామల్లో, బసీలలో ఆయా విద్యాధికుల పోషణ తానే చేస్తూ వారికడ విద్యార్థులకు చిరంగా విద్యనేర్పించడం ఒక మార్గం. లేదా దైనందినవిద్యానిర్వహణలో తాను వైదొలగి పోవడం ఒక మార్గం. 'దైనందినవిద్యానిర్వహణ'లో అనే మాటవల్ల కావాలంటే, రాజ్యతంత్రంలో తనకు కావలసిన సిబ్బంది బిల్దించుటకు, సమరతమ విలుగా విద్యామోగ్య కలు నిర్ణయించి, కట్టకడపటి పరిక్షలు తానే చేసే ఆధికారం తనకే ఉంచుకొని, అంతకు లోగడ చదువు, ఏగ్రామంలో పుట్టి పెరిగి చదివినావురా దా గ్రామంలోనే ఉండి, ఆగ్రామంలో పుట్టిపెరిగిన విద్యార్థి కా గ్రామంలోనే తన అరుసుమీద తాను విద్య నేర్చే యవకాశం కల్పించమన్నమాట. నచ్చినగురువుదగ్గర నచ్చిన విద్యార్థులు చదువుకొనేందుకు అంగీకరించడం అని అర్థము. ఇంకా సులభంగా చెప్పాలి అంటే, ఇప్పుడు న్యాయవాదులు, వైద్యులవలె బుక్టుకొని ఉపాధ్యాయులు, తమ చోటు లోనే తాముండి, తమ బుద్ధి కుశలతనుబట్టి, తమ చాకచక్యాన్నిబట్టి బాలర నాకర్చించి, విద్య నేర్పి, స్వతంత్రంగా బ్రతికే దారి కల్పించడం తానిపాటున అదిగా సాగే విద్యాకృషికి అడ్డుగా నిలువక, డబ్బుతో విలువపెట్టక, యెట్టి నిర్బంధాలు చేయక, ఎట్టి పెట్టుబడి తాను పెట్టక, సాతరులవల కొరక ప్రభుత్వం వైదొలగి పోంటే చాలు. ఉద్ధరించినంత ఫలం. దాని ఉద్ధరణ అనే జరుగుతుంది. అని నా ఘంటా ఘోషం.

మూలకేరీరగాన్ని వారించేవాడు వైద్యుడు. మూలకేరీరం అంటే మనస్సు. దాని రోగా నికి మందువేసేవాడు గురువు. మూలవైద్యం కంటే మూత్తువైద్యం మరి సున్నితం. కనుక నేనావైద్యునికంటే సందేహవైద్యునికి ఎక్కువ స్వతంత్రత విశ్రాంతి అవసరం. వైద్యునికి కేరీరం వప్పగించడానికి రోగి ఎంత భయపడతాడో, నిదానిస్తాడో, అంతకు వేయిరెట్లు గురువుకు మూత్తుకేరీరం వప్పగించడానికి భయపడాలి, నిదానించాలి. ఆస్తిపాస్తులనుగూర్చిన వాదాన్ని ఒక చేతిగాని న్యాయవాదిచేతిలో పెట్టుట కెంత వీళియో, తన పిల్ల వానిని ఒక చేతి కాని ఎవేశకు ని పరం చేసి ఊరు కోవడానికి తిదండ్రు లంత భయభ్రాంతులై ఉంటారు. ప్రభుత్వము ముద్రవేసినంతమాత్రమున అందరిని అందరూ ఒప్పురు. కనుక "నేను పెట్టిన బడిలో,

శ్రీ కల్లూరి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య దీక్షితులు

నే నిమిత్తము డబ్బిచ్చి, నేను నియమించిన తంతులు దగ్గర నేను చెప్పిన పుస్తకాలు నేను చదువుకున్నంతకాలం నేనువేసిన ఆబ్బుల మీదే డేకుతూ చదువుకో! ఆలా చదివించేచదువు. దానికే నీకు జీవనం ఉంది. లేక నీవు మహాపండి తుడవైనా నా కక్కరలేదు." అనే రాజా, వర్తకుడుగాని రాజా గాడు. అది వర్తకంగాని రాచరికంగాదు. అట్టి విద్యాపాలనం హిరణ్య కళినునినాటి పరిపాలనాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తుంది. అందులో ప్రహ్లాదులు తయారుకాదు. అనురులు తయారాతారు. కనుక ఈ విషయంలో ఎవరి పాటున వాడు, ఎవని బ్రతుకు వాడు బ్రతికేటట్లు చేసి ఊడకోవాలని ప్రభుత్వానికి సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను.

'బడి మానివేసేరా' (Boycot the Schools) అని మహాత్ము డొక కేక వేసినాడు. సరే అన్నాను. చూపు మల్లింది. 'ఇండియా వైదొలగి పోండి' (Quit India) నివాదాన్ని స్పష్టించినాడు. విన్నాను. ఈ రెండు కేకల సమన్వయంలోనూ నాకు "విద్యావిధానంనుంచి వైదొలగిపోయ్యు" అనే నాదం స్ఫురించింది. ఇప్పు డిందులో నేను రమ్యా తిర మ్య మైన చిత్రాన్ని దర్శిస్తున్నాను. నాకు గోచరించే యీ రూపు చాలా అపురూపమైనది. మహా త్ముని యవయాయలయిన యు త్తమనాయకుల కిండులో సారస్వం, అందం, లోసు అరహా తుంది. అయినా కొంచెం స్వయంవ్యాఖ్యానం చేస్తాను. వారి యధికారంలో దీనికి మఱికొన్ని అందచందాలు, రూపు లేకలు దిద్దుతారని నా ఆశ.

అసలు నేటి విధానంలో ఈ 'కేంద్రీకరణ' ఎప్పుడు ఎట్లా దాపరించింది అని కొంచెం నమకకుపోయి విచారించాం. అన్నిసరకులతో పాటు తన చదువుకూడా అమ్మడానికి తెల్లదొర ఒక చిల్లరిడుకాణం పెట్టాడు. మెల్లిగా అరుపు కాతాతో ఇది ఆరంభమయింది. మిలమిలూడే గాజు పెంకులు చూసి కనకరాజులు దోమ కొన్నట్లే, కీరబాసర పచ్చి ఇంగ్లీషుముక్కలకు బుద్ధిధనరాసులను దొరిలించుకొన్నాడు. నీమాటకేం ముందు నామాట చూడుమన్నాడు. ప్రారంభసుఖం పరిణామదుఖము అయి యీ అరుపు బరువైంది. గడపెక్కి కూర్చున్నాడు. పొమ్మన్నా పోడు. పశువులట్లు తన దొడ్డిలోనికి తోలినాడు. పట్టి గడ్డి తినిపించాడు. నూటలు

మోయించాడు. నిలబడితే పాడివాడు. కూర్చుంటే తన్నాడు. మనచేత డ్రిల్లు చేయించాడు. మాడుకాణంలో కొంటేనే చదువు. ఈ చదువే నీ యింట్లో కూర్చుని చదివి పరీక్ష లిస్తా నన్నా ఒప్పుకో నన్నాడు. దానికి నీకు నాకరీ ఇవ్వనన్నాడు. చచ్చినట్లు వీధిఅరుగుల మీదనుంచి వాడి దొడ్డిలోని కురికినాము. ధనం, మానం, కాలం, ప్రాణం నీ పరమని ఒక్కదణ్ణం పెట్టినాము. ఇల్లువాళ్ళిల్లు అమ్మినాం. భూము లమ్మిం. కేరీరం అమ్మినాం. బుర్ర అమ్మిడు పోయింది. వాని న్యాపారం అప్రతిపాతంగా సాగిపోయింది. తండ్రికి కొడుకుకు, అన్నకు తమ్మునికి పాత్తు లేకుండా పోయింది. ఇప్పుడు కళ్ళుతెరచిచూస్తే, ఆర్థికంగా, వైజ్ఞానికంగా, నైతికంగా, శారీరకంగా, రాజకీయంగా ఎటు విచారించినా యీ చదువు మనకు పడలేదు. సమరసీయంగా లేదు. స్వతంత్రభారతంలోకూడా లాదు మెకాలేనాడు వీచిన యీ విషవాయువులే నిరాఘాటంగా వీచడం దురదృష్టం. ఒక విద్యావంతుడు తన కడుపున పుట్టిన బిడ్డకు తన చదువు నేర్పకొనే వీలు లేకపోవడం దౌర్భాగ్యం. "అలూనితో భోజనం కొడుకుతో చదువు" అన్నట్లు, గురువుత్రుల సరసను చదువుకొనే యవకాశం తక్కిన ప్రజలకు లేకపోవడం అభాగ్యం. విద్యను విద్యావంతుల్ని బజారులో పెట్టడం, అందులో చీకటిబజారులో పెట్టి అమ్మడం దరిద్రం.

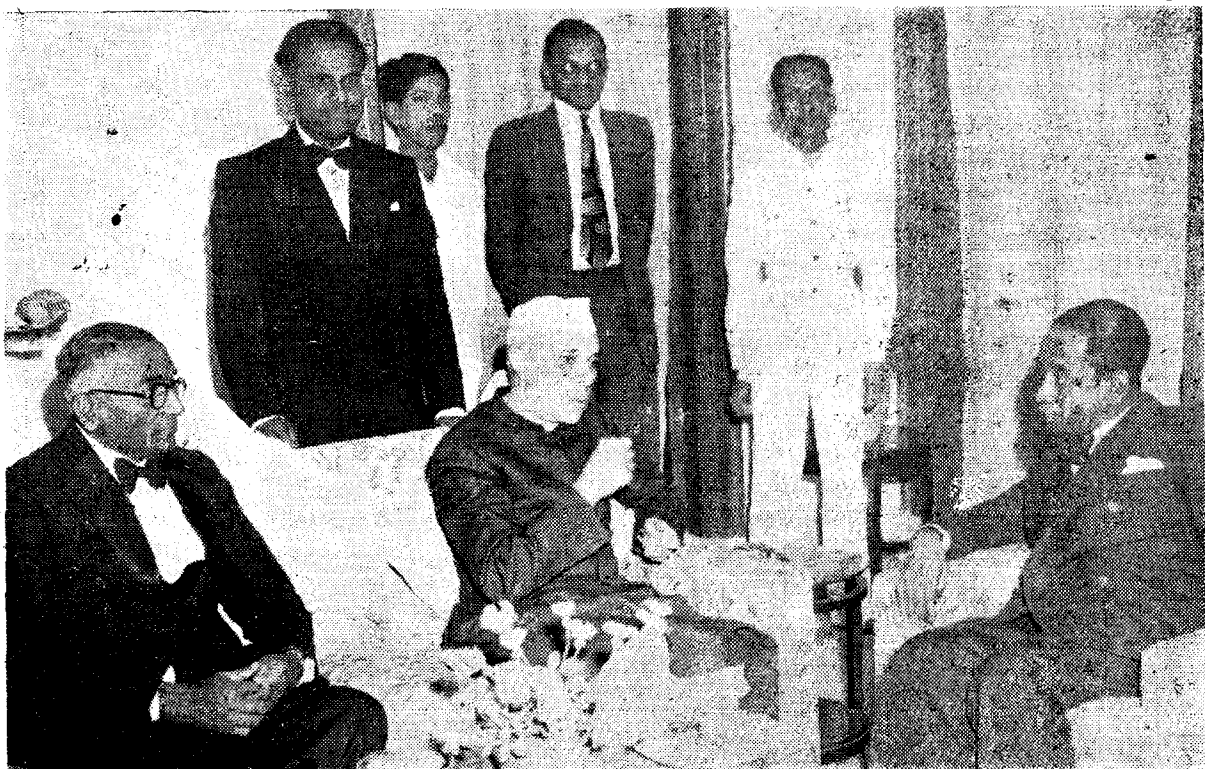
ఆర్థికంగా

చూద్దాము. 'బాపుజీ' కేక తో త్రాగు త్రెంచుకొని ఆమగ్య యిశల పడ్డాం. కాని మల్లి ఆ బహులలో, ఆ కళాశాలలలో, ఆ విశ్వ విద్యాలయాలలో విద్యార్థిసంఖ్య కట్టలు తెగి ఉప్పెనలు రేగుచున్నవి. సత్యాగ్రహం లో కొంత కొంత కంపించిన ఆ పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వకళాపరిషత్తులు మరల గట్టిగా పాతుకొన్నవి. సంస్కృతంవంటి ప్రాచ్యభాషలు, ప్రాచ్య విజ్ఞానం స్వతంత్రంగా చదివేవారు లేరా? పరిక్షల్లో వారు నెగడంలేదా. అదేమో అవి కూడా ప్రాచీనపద్ధతి మారి, యీ పాడు కేంద్రీకరణానికే దారితీసినవి. వానికి కూడా పాఠశాలలు, పరీక్షలు, తనిఖీలు. ఇది ప్రజల పిచ్చివ్యామోహం కాని బుద్ధి నైపుణ్యంగాదు. అది అట్లా ఉండగా

నేటి చదవులలో డబ్బు లెక్కవేద్దాం. పిల్లల చదువులకని పల్లెజనం బసీలకు తరలడంతో అడ్డ కొంపల ఘోష ఎక్కువైంది. నేరిమజగలూ కూరలు కరవైనవి. రొమ్మగుంటలు, దోమలు, వేడికోగాలు, వైద్యులకు ధనప్రవాహం సాగింది. ప్రభుత్వం కట్టించుకొనే జీతాలు. వాటికంటే పదిరెట్లు, సాధనం తప్పి కుటుంబాలు తరలిరావడంవల్ల, నా అన్న దిక్కులేకపోవడంవల్ల, కొంప గోడి, తోటదొడ్డి, దూడదుడికి పాడుపడడంవల్ల వ్యవసాయజీవనమయిన గ్రామసూతు గొప్పదబ్బు తగులతోంది. ఒక కుటుంబీకుడైన బీదతండ్రికి కొడుకు, కొడుకుకు తండ్రి అందకపోవడం, ఒకని విజ్ఞానం ఒకనికి కరవై పోవడంకాక, దూడ మెడ పలుపు విప్పే దిక్కుకూడా లేకపోవడంవల్ల సామాన్యలకు చావు వచ్చిపడింది. ఈ రృత్తి హెచ్చుచేచాలి. కష్టపడాలి అని డబ్బులుకొత్తే లంబాడ్డి ఘోషమకు దీనికి సంబంధం కనిపించదు. కాఫీహోటల్లు, పూటకూటిశృల్లో కొనకన్న అన్నం తినడం, సినిమాలు, నాట్యాలు, అడుత్ర ఆజ్ఞ లేకపోవడం, నాగరికవిలాసాలు. భోగ విన్యాసాలు అంతే లేదు. కుటుంబమర్యాదలూ, ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు వేపభాషలుమారి పోయి తండ్రికొడుకుల్లోనే ఒకరినొకరు చూచు కొంటే ద్వేషం. ఒకరి మాట ఒకరికి అర్థంకాక తల బ్రద్దులు కొట్టుకోవడం. చిట్టి తమ్ముడికి, చంటిపాపాయికి నోరు కట్టి అబ్బాయిచదువుకని బీదతండ్రి సొమ్ము పంపడం. తుదకు ప్రేమరసం ఇంకిపోవడం. దీనివలన ఒక్కొక్కకుటుంబాని కయ్యే కష్టనష్టాలు లెక్కకందడంలేదు.

ఇక ప్రభుత్వస్పృహకూడా. కిల్లింసులకని పెంచీ బల్లలకని, పంతుళ్లకని విద్యాకాఖాధి కారులూ, వారి ఊరేగింపులు, వారి కార్యాల యాలు, వారి సిబ్బందీ బిళ్ళ బంట్లోతులకని అంతులేని క్యయం. తుణ్ణుణం మారే గురువులు. కుక్కగొడుగు పుస్తకాలు. పరీక్షలు, లంచాలు, దళారీలు, దగాన్యాపారాలు. విద్యార్థుల సమ్మర్దం! అందరికీ చోటులేదని, డబ్బు చాలదని విద్యాకాఖ ములుకాఖ కాదు తనలుకాఖ అని విద్యామంత్రుల ఊరేగింపుల్లో ఒకటే మేళం. ఉపాధ్యాయుల దృక్పథంలో ఆరికసావనం అవలే కనిపింపదు. ఏటేటా ఒకడుగింట కొక డుగా మారిపోయే గురువులకు శిష్యులకూ సన్ని హితసంబంధం లేదు. అందుచే ఉపాధ్యాయుని శ్రమగాని, బుద్ధిగాని అతని నిర్మిజీవితంలో ఉండే ప్రవర్తనగాని విద్యార్థి కంటడంలేదు. అందడం లేదు. ఒక గురువును ఉన్నవాడు డబ్బిచ్చి

(18 వ పేజీ చూచుడు)

సింహాశ్రద్ధిప పరిశ్రమల కాఖామంత్రి జి. జి. పాణ్నాంబలంగారికి ఢిల్లీలోని సింహాశ్రద్ధాకమిషన్ ఈమధ్య విందుచేసినప్పుడు ప్రధాని నెహ్రూ హాజరై వారు. ప్రధాని నెహ్రూకు సింహాశ్రద్ధాకమిషన్ సర్ మహదేవ్ గారు ఒక వైపునా, మంత్రి మరొకవైపునా అసీనులై వున్నారు.

మా ఢిల్లీలేఖ:

1949 వ సంవత్సర

సింహావలోకనము

శ్రీ కృష్ణ

క్రిస్మస్ సంవత్సరాంతకాలం. జరిగిన సంవత్సర కృతాంతాలను సింహావలోకనం చేసికొనే సమయం. 1949 సంవత్సరం "వెలుగులూ, నీడలూ," తో గడిచింది. రాజ్యాంగచట్టప్రచురణము, సంస్థానాల ఏకీకరణ, దేశంలో శాంతిభద్రతల రక్షణ, కామన్వెల్త్లో సభ్యత్వము, ఇవి ఈ సంవత్సరం పండించుకొన్న సత్ఫలములు. ఆర్థిక అస్థిరత్వము, భూభావము, అధినివేశరాజ్యాల్లోని ఇండియాపాకిస్తానుల మధ్య పొరుగు లంతం తక్కువైపోవటం, ఇవి దుష్ఫలములుగా భాగా కనబడే వస్తువులు. వ్యాపారంలో, పరిపాలనలో, దేశవైతనికరణలో, ప్రమాణాల అంతకంతకు తగ్గి చితికిపోతున్నాయి. అయినా సంవత్సరాంతంనాటికి ఆర్థికంగా కొంత ప్రోత్సాహ చిహ్నమున్నట్లు కనబడటం మధ్యస్థము. కాంగ్రెస్ పాలకులు, బాధ్యతగల మంత్రులుగా వ్యవహరించటం శ్రద్ధతోగలగూర్చున్నారు. ఇప్పుడు వచ్చినట్లు ఉపన్యాసా లియ్యటం ఇప్పుడు మానేశారు. 1948 లో కన్నా ఈ సంవత్సరంలో ఉపన్యాసాల సంఖ్య తక్కువే. మునుపటి నినాదాలను, అత్యాశలుకొల్పించిన మాటలను దిగమ్రొంగుకొన్నారు. ఉపన్యాసాలను ఇల్లాగే తగ్గించుకోగలిగే 1950లో భారతదేశం గట్టెక్కగల మానవ లున్నాయి.

ఈ సంవత్సరం అన్నిటికన్న ముఖ్యంగా ఆల జడికల్పించే విషయం, పరిపాలనాయంత్రం అంతకంతకు దిగజారుడుగా తయారవటం. బ్రిటిష్ హయాము పోలీసురాజ్యంగానే వినా, బ్రిటిష్ వారు, మంచి సమర్థతల పరిపాలనాయంత్రం గాన్నే, మనకు వదిలి వెళ్ళారు. కాని ఈనాడెది శిథిలమైపోయింది. ఒక్కక్కయిటికే ఊడిపోతూ ముక్కలుముక్కలైపోతున్నట్లుంది. వైసాస్సు మంత్రి జానము త్రియవాక్కొలనుంచే ఈవిషయం ఉదహరిస్తాను. పార్లమెంటులో డి వాల్యు యేవకొపై చర్చ ప్రారంభిస్తూ జానము త్రియ ఇల్లా అన్నారు.

"మన దేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థికసమస్యల విషయం ఆలోచించినాకొద్దీ, ఆసమస్యలు ప్రాథమికంగా ఆర్థికసమస్యలు కావనీ, పరిపాలనావిషయకమైన సమస్యలేననీ నాకు అనిపిస్తోంది. ఎక్కడయితే మన పరిపాలనాయంత్రం, ప్రజల దైవదండవీతిని సమీపంగా రావలసివస్తోందో, అక్కడే మన పరిపాలనాయంత్రం అంతకంతకు తుప్పుపట్టి పాడై చితికి పోతోందనిపిస్తోంది. ఇప్పటికన్నా దేశానికి సరియైన సేన చేయదలచుకొన్నావాళ్ళ ముందు తమ తరగతివర్గప్రజల బుద్ధికౌశలాలు గాక, సుపరపాలనం, న్యాయబద్ధంగా, నిర్భక్త్యత్యంగా, అలపుసాలపు లేకుండా, చేయగలిగిన సాజన్యం కావాలి."

దైన్యంగా ఇల్లా చెప్పటంలో, డాక్టరు మత్తయిగారు, ఉన్న సమస్యను నూటిగా నాలుగు వరిచినవారయ్యారు. మంచిమంచి చట్టాలు, అర్థిసెన్సులు, నిబంధనలు ఇల్లాంటివి ఎన్నికెట్టుకొన్నా సక్రమంగా నిర్వహించే సత్పురుషులు పరిపాలనలో లేనంతవరకూ అవి నిష్ప్రయోజనమే. పరిపాలనాయంత్రంగానూ వైతికబలం పెంపొందించడానికి, కాంగ్రెస్ పాలకులు చేసిన సహాయం ఎక్కువ లేదు. వైగా కాంగ్రెస్ లోలర వర్గాలు పరిపాలనాయంత్రంలో ఎంత అణగారినా అంతా తెచ్చిపెట్టాయి. ఈ పరిస్థితిలో మత్తయిగారి మాటలు చెప్పివానిముందర శింఖు ఊదినట్లయ్యింది తప్ప పాటించినవా రెవరూ లేరు.

కమిషన్లు, కమిటీలు, విచారణసంఘాలు, ఉపసంఘాలు, పరిశోధన, ప్రణాళిక, పర్యవేక్షణ ఇత్యాది కేంద్రతో ఉత్కల నియమించుకొంటూపోవడమే నేలంపెట్టి అయిపోయింది.

భారతదేశవ్యావసాయకసమస్యలపై శివ్మో ప్రణాళిక ఈనాటికి అనుసరణీయంగా తీసికొనవచ్చును. కాని ఈనాడెది అమలులోకూడా లేదు. వైగా కొత్తప్రణాళికలను సూచించేందుకు కొత్త సంఘాల నియామకం రోజూ ఒకటొకటి జరిగిపోతుంది. పాత సంఘాల ప్రణాళికలు బీర్వాస నిండా ఎక్కిడితోక్కిడిగాపడి మూల్యతూ బూజు పట్టిపోతున్నాయి. అయితే గతించినవాట్లను గతించినవిగా భావించటంలోనే రమ్యత్వంఉండేమో; పాతవిషయాలను మరిచిపోవటంలోనే అభ్యుదయం ఉండిపోవడానికి ఉచుకొంటుంటే లేదు! కాబట్టి రోలండు నివేదికను (తెంగాల్ ప్రభుత్వ నిర్వహణంపై, మర్చిపోయారంటే ఎక్కడ తిప్పలేదు! బ్రిటిష్ హయాంలో కడగొట్టు పై నాన్నసభ్యులుగా పనిచేయకపూర్వం తెంగాల్ పరిపాలన మరి కుట్టుగా తయారయినప్పుడు రోలండును నివేదిక తయారు చేయమన్నారు.

ఆ నివేదికలోని మాడు విషయాలు నివేదికనించి ఎత్తివచ్చుతాను.

"గత ఇరవై యేళ్లలో ప్రభుత్వంలో ఇల్లా నియమించబడే సంఘాల నివేదికలకు పట్టిన గతే ఈ నివేదికకూ పట్టుకూ ఉంది. మేము ఆశ్చర్యపడుతున్నాము. గత ఇరవై ఏళ్లలో లిట్రంచ్ మెంటు కమిటీల నివేదికలకు తక్కిన విచారణసంఘాల నివేదికలను ఎన్నింటిని ఆచరణలో పెట్టింది మాకు తెలియపరచవలసిందని మేము అడిగాము. మాకు ఈనాటికి వచ్చిన జవాబులవరకే, మా పూర్వసంఘాల నివేదికలకూ ప్రభుత్వనిత్యకృత్యాలకూ ఏమీ సంబంధము ఏగలలేదని తేలింది. ఒక జవాబులో, విశ్వక్రిందట ఒక సంఘం నివేదికలోని సూచనలలో ఒక సలహాను ఇప్పుడింకా ప్రభుత్వం పరిశీలించదని మాకు తెలిపారు. ఇంకొకానివిషయం ప్రభుత్వం తీవ్రంగా శ్రద్ధశీలకొనుందనిచెప్పారు. నివేదికను చూసేపై నిగ్గులకు రావటానికి ప్రభుత్వానికి విశేష పట్టించుటే నిజంగా పరిస్థితి చాలా కోవనీయమే. ఈజాగడకు కారణం గత విచారణ సంఘాల విషయంలో ప్రభుత్వం ఆశలంబించిన పద్ధతులే నని నమ్ముతున్నాము. నివేదిక రాగానే, నివేదికను ఖండాలుగా చీల్చి, ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటుకూ సంబంధించిన ఒక్కొక్క ముక్కను వారికి పంపి, మళ్ళీ సెక్రటేరియట్ వివిధశాఖలను వాటి మీద సలహాలియ్యమంటూ, ఊరనేసి కాలహం చేయటం అలవాటయిపోయింది.

ప్రభుత్వ నియమితి విచారణ సంఘాలను పాటించవలసిన విధానం ఇది కాదు. వెంటనే

ఒక సీనియర్ ఉద్యోగిని, ప్రత్యేకంగా ఈ సమస్య నియోగించి, ఈ నివేదికపై మంత్రి వర్గంవారి తీర్మానం వెంటనే తెప్పించి, వెంటనే ఆ సూచనలను అమలుజరిపే బాధ్యతను అతనిపై పెట్టి, తగిన చర్యలు వెంటనే తీసికొనేటట్లు చూడటం, ఆ చర్యలు అలస్యమయితే కారణాలను ప్రభుత్వానికి వెంటనే నివేదించేటట్లు చూడటం, ఇల్లాటి పని అవసరంగా జరగాలి."

రోలండు నివేదికలో మరోవిషయం.

తెంగాల్ ప్రభుత్వయంత్రాంగాన్ని పరిశీలిస్తే, యంత్రాగారంలోని వివిధశాఖలకు పాను రస్యసమాకారాలు ఏమాత్రం లేకపోవటం, కొట్టవచ్చినట్లుగా ప్రతివారికీ కనబడుతుంది. వికేంద్రీకరణం, పరస్పరసమాకారం, అధికారాన్ని అంచెలు అంచెలుగా, నియమించి నిర్ణయించటం, ఆయా అంతరాలలోని నిర్ణయ సౌలభ్యాలు, అధికారిని నియమించటం, ఇవి వ్యాపారంలోనైనా, పరిపాలనలోనైనా, నిర్మాణాత్మకమైన యంత్రాంగనిర్వహణకు ముఖ్యమంత్రాలు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వవ్యవహారాన్ని అంతా సూలంగా పరిశీలించి, ఒక విషయాన్ని మరొక విషయానికి సమన్వయం చేయటం, ప్రభుత్వంలో ఎవరి పని కాకుండా పోయింది. ఈ ప్రభుత్వవ్యవహారానికి మంత్రి వర్గమే ఉండిపోతూ అనిభ్యంతరం చెప్పవచ్చును. కాని ఏతావాతా కలిసి కొంటూ, ఈవ్యవహారకర్తదర్శిత్యం అవ్యవృత్తిగా గల వాస్తో ఈ పని సాగటం కష్టం. మంత్రివర్గం, విధానం సూచించే తప్ప, కర్తవ్య హోరనిర్వహణలో జోక్యం కల్పించుకోవలసింది కాదు. ఇప్పుడు ముఖ్యంగా ప్రభుత్వంలో ఏకలత్య ప్రాయమైన వివిధవ్యవహారాలను సమన్వయించి, సర్వసమర్థతగా నడిపే యంత్రాంగం ప్రభుత్వంలో లోపిస్తోంది."

ఆ నివేదికలోని మాడువిషయం.

"ఇండియాలో తక్కినవల్లూగానే, చిన్న ఉద్యోగులూ అవినీతి జాడ్యంగా అంటు కొని ప్రబలిపోవటమే కనబడుతుంది. ముఖ్యమంత్రి విషయాలలో మనహాయిస్తే, తెంగాల్ ప్రభుత్వఉద్యోగిగర్హము నిజాయితీకి మంచి పేరు తెచ్చుకున్నది. ఈనాడు ఆ పరిస్థితి మారిపోయింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రారంభించుచున్న తక్కిన అన్ని దేశాల్లోలాగే ఇక్కడ కూడా, యుద్ధం గూలాన డబ్బు సంపాదించటం తేలికపాటు పరిస్థితులు కల్గాయి. ప్రభుత్వానికి కావలసిన ముఖ్యముల దొరకటం ఇరకాటమైకొద్దీ, నర్తకులకు ఆ సరకులకోసం ప్రభుత్వం లైసెన్సులు ఇవ్వవలసివచ్చింది. లైసెన్సు అనేది మహావిలువైన వస్తువైపోయింది. మోసగాళ్లు, లంచాలు మొదలైనవి ఇచ్చి ఈ లైసెన్సులు సంపాదించటానికి పూనుకొన్నారు. ఈ లైసెన్సు లిచ్చే అధికారం, ఉద్యోగంలో కాకలు తిన్నవారిచేతిలో కాక తాత్కాలిక ఉద్యోగాలలో ఉన్న చిన్నతగాళ్ళచేతికిచిక్కింది. ఈ ఉద్యోగంలో వారికి కాళ్ళతీర్మానం కనబడక, తేలికగా డబ్బు సంపాదించే అవకాశాలు కనబడితే వరులుకోలేని స్థితికి వచ్చారు.

యుద్ధపరిస్థితులు ఇల్లా అవకాశాలు కల్పించి

చాయి కాని అధికలాభాలను, మోసగాళ్ళను, చీకటిజార్లను ఉద్ధవింపచేయటానికి ఆ రెండు ముఖ్య కారణాలు వోడ్బుడాయి (1) ప్రభుత్వం అమోచితంగా ప్రవర్తించటం (2) నేరములను సరిగ్గా కనిపెట్టేందుకూ, సరిగ్గా తీయించేందుకూ అవకాశం పూర్తిగా లేని పరిస్థితి.

ఈ రెండు విషయాలు మళ్ళీ పరిశీలిద్దాం. లైసెన్సు లిచ్చే అధికారం, తాత్కాలిక ఉద్యోగులకు, కింది ఉద్యోగులకు ఇచ్చి, లైసెన్సు లియ్యటానికి సరియైన నిబంధనలుగాని, లైసెన్సు లండుకోవలసిన వ్యక్తులకు అర్హతలుగాని నిరూపించలేదు. సరకుల కొరత ఏర్పడినప్పుడు, ఆ సరకులలో మునుపటినుంచి వర్తించేస్తున్నవాళ్ళకు లైసెన్సులు ఇయ్యాలని ఏమాత్రం లోకజ్ఞానం ఉన్నవాళ్ళకైనా తెలుసుంది అదీకాకుండా, సరకు, ఉన్న రోజులలోకన్న లేని రోజులలో, లైసెన్సుదారుల సంఖ్య తగ్గించటం బుద్ధిమంతతనము. ఇంగ్లండు ఈ పద్ధతే అవలంబించింది. తెంగాలులో ఈ వాగ్రైతి పీ ప్రభుత్వం తీసుకోలేదు. వ్యాపారం చెయ్యటానికి గాక పెట్టుబడులతోని డబ్బు చేసుకోవటానికై ఎప్పుడూ సరకుమొగ్గునూ, వ్యాపారం మొగ్గునూ ఎరగనివాళ్ళంతా పెట్టుబడ్డ దర్శానులు పెట్టుకొన్నారు. ఈ లాభాలు ఆకాశాని కంక్రేట్ పుటికి పర్చుటకోసం లంచాలు పెట్టటం తక్కువ తేతల ఉద్యోగులు ఈ లంచాలసిరికి మోకాలు అడ్డలేని స్థితిలోకి రావడం తయారయ్యింది.

ఈ అవినీతి పెను తూన్న కొద్దీ, దీనిని రూపు మాపలేమని భయంతో ప్రభుత్వం అంతకంతకూ అసమర్థంగా అర్థమనస్కతతో తప్ప దీన్ని బానికీ ప్రయత్నించలేదు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులలోనూ ప్రజలలోనూ పెరిగిన ఈ అవినీతిని రూపుమాపేందుకు చాలా తీవ్రమైన శిక్షాచర్యలను ప్రభుత్వం తీసికొనితీరాలని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. ప్రభుత్వం ఈ చర్యలు తీసికోక ఏమాత్రం తగ్గి ప్రవర్తించినా రాష్ట్రంలోని బీదప్రజలకు, సూరమైన అన్యాయంచేసిన దపుకుంది. ధనికులకు, దుల్బాజీలకు చిరగతు చేరే డబ్బంతా, ఈ బీదప్రజలనుంచే నలుచుకోటం జరుగుతుంది."

ఈనాడు ఉదాహరణలు రోలండునివేదికలోవి.

ఇప్పుడు చేసిన వార్తానుబట్టి ఈవారంలో మంత్రివర్గంవారు, శ్రీగోపాలస్వామిఅయ్యంగారి నివేదికను (ప్రభుత్వయంత్రాంగంపై) చర్చించేందుకు 'అఖింష' సమావేశం జరుగుతున్నారని తెలుస్తుంది. ఈ నివేదికలోని మూలమంత్రాలను ఈవ్యాసాలలో ఇంతకుముందే విమర్శించి చూపించాను. గోపాలస్వామిగారి నివేదికలో దేశంలోని ఈనాటి ప్రాథమిక సమస్యలకు నూటి అయిన చిత్తి ఏమీ ఉదని గమనించగలిగే ఉంటారు. అదీకాక, యంత్రాంగంపై అంతస్తు కట్టడం ఎంత స్వచ్ఛమైనదిగా ఉన్నా, దాని ఉపయోగం, ప్రజలలో పరిచయానికి వచ్చే, క్రింది అంతస్తు, దాక్షిణ్య, స్వచ్ఛతలమీదే ఆధారపడి ఉంటుంది.

రోలండు నివేదికలో, అవినీతిమీది చర్చకు ఎక్కువ ప్రాధాన్య మియ్యబడింది. ఉద్యోగులలో అవినీతిని రూపుమాపేందుకు ప్రభుత్వానికి బలీయమైన పోలీసుశాఖ ఉంది. కాని అదేమి కాకతాళన్యాయమో, ఈ అవినీతికి ది ప్రభుత్వ శిక్షలు, తక్కువ తీతగాళ్ళయిన క్రింది ఉద్యోగులకే, తిరులుతున్నాయి. దీనివిషయం వేరే విమర్శించటం వుధా!

అసలు అవినీతిపగులైనవారిని తమ ముతాలోనించి కాంగ్రెస్ వీరిపారవేయటం పెట్టుకోవాలని కొందరంటారు. బ్రిటిష్ కార్మిక ప్రభుత్వం, తమ పక్షియులమీద నై నప్పటికీ కూడా, పబ్లిక్ విచారణ జరపటంలో, కార్మికపక్ష ప్రతిష్ఠ, నూరింతలు పెరిగింది. ఇండియాలో కూడా అల్లాంటిది జరిగితే, కాంగ్రెస్ను ఆడిపోసుకొనేవాళ్ళ నోళ్ళు కట్టుపడుతాయి. నాయకులు గమనించాలో లేదోగాని ఈవిషయ ప్రజాహృదయాలలో కాంగ్రెస్ ప్రతిష్ఠ పానంలో లేదు.

అమెరికారాయబారి లాయరు హార్వర్డ్ గారికి భారత విశేషాంగ వ్యవహారసంఘంవారి స్వాగతం. ఎడమనుంచి: హార్వర్డ్, ఆర్. బి. బానర్జీ, ఎన్. ఇ. చివమక (తెంగా హైకమిషనర్), ప్రధాని నెహ్రూ.

హిందూసమాజ నియమాలు, కొత్తశాసనం

[సీతారాం]

వివాహవిధులు, నియమాలు, ఆస్తిపంపకాలు వారసత్వము మొదలైన విషయాలలో హిందూసమాజంలో నిత్యం పరిణామం సంభవిస్తూనే ఉంది. సమాజంలో వివిధవర్గాలలో వివిధఆచారాలు అమలులో ఉన్నాయి. కఠిన నిష్పంధాలు మొదలు స్వేచ్ఛాచారాలవరకూ అన్ని రకాల ఆచారవ్యవహారాలూ సమాజంలో కనిపిస్తాయి. వివాహవిధులు, వివాహవిచ్ఛేదాలలో కూడా అన్నిరకాల ఆచారాలు కనిపిస్తాయి. వివిధవర్గాలు, కులాలమధ్య ఎక్కడో ఒకచోట వ్యత్యాసాలు ఉంటూనే ఉన్నాయి. బ్రిటిషురాజ్యాంగశాసనమాదిరిగానే హిందూసమాజవిధులకూడా విస్తృతపరిణామాలకు అనువిష్టున్నాయి కాబట్టి ఈరీతిగా వైవిధ్యం, వర్షవర్ష దుర్బుక్షణాలకూడాగోచరిస్తున్నాయి. కాని ఈ పరిణామాలన్నీ టిపి శాసనబద్ధం చెయ్యడం అసాధ్యమైన పని. అందువల్లనే బ్రిటిషు పరిపాలకులు హిందూస్యామయశాసననిర్మాణంలో శాసించిన విధులకంటే ఆచారస్థితివిధులకు విడిచి పెట్టిన భాగం అధికంగా ఉంది. దీనివలన పూర్వాచారాల మన్ననమాట అటుంచి పూర్వాచారాల పేరుతో ఆస్తివ్యవహారాలలో కోర్టులపై ఎక్కువయింది. శాసనం ద్వారా ప్రజల శాసాన్ని నియమబద్ధం చెయ్యాలనే యత్నానికి విఫలతపడింది కలిగింది.

దేశమంతటా సర్వజనముత్సవ, స్వాతంత్ర్య, వ్యక్తిగతాధికార సూత్రాలు ప్రాతిపదికగా సర్వవర్గాలకూ చెందే ఒకశాసనాన్ని నిర్మించడం అనసరమయింది. కాని ఈ ప్రాతిపదికసూత్రాన్ని, ఆచారస్థితినియమాల్ని సమన్వయించడం దుర్లభ కర్తవ్యమౌతుంది.

గతానుభవం దృష్ట్యా హిందూస్యామయశాసనాన్ని విస్తృతపరిచి, సమగ్రశాసనంగా నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం యత్నించలేదు. అందువల్ల సమాజంలోని మార్పులు వచ్చినా, శాసనం స్థూలరూపంలో ఎప్పటిమాదిరిగానే ఉండిపోయింది. అప్పుడప్పుడు స్త్రీ సహాగమనిషేధం, కారదాచట్టం వితితువునర్వీవాహనిషేధపు రద్దు, సివిల్ మేరేజ్ ఆఫ్ మొదలైన సంస్కరణలు వచ్చాయి కాని సంగ్రహమైన క్రోడీకరణ జరగలేదు.

ఇప్పుడు తేలసిన సంస్కరణలు, సమగ్రంగా జరగవలసిన క్రోడీకరణదృష్ట్యా చూస్తే, ఇటీవల శాసనసభలో చర్చించబడిన హిందూస్యామయశాస్త్రక్రోడీకరణశాసనం బొత్తిగా అసమగ్రంగా ఉందనీ, ఇంకా లోపభూయిష్టంగానే ఉందనీ చెప్పాలి. అయితే కొన్ని ప్రధానవిషయాలలో ముఖ్యమైన మార్పులు తేవాలనే ఉద్దేశంతో ఈ శాసనాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టి నందువల్ల హిందూసమాజంలో చాలమంది శాసనాన్ని ప్రతిఘటిస్తున్నారు. ఇదివరలో సహాగమనిషేధం, కారదాచట్టం ప్రవేశపెట్టినప్పుడెలాటి సంచలనం దేశంలో కలిగిందో ఇప్పుడు కూడా అంత సంచలనం కలగకపోయినా అటువంటిదే వచ్చింది. ఇంతే కాకుండా క్రోడీకరణ సమగ్రంగా లేదని కూడా తేలికగా విమర్శ వచ్చింది.

ఉభయవర్గాల విమర్శల్ని పరిశీలిస్తే నిజానికి ప్రస్తుతం ప్రవేశపెట్టబడిన శాసనం పరిస్థితి కనుగుణంగా సమన్వయించబడినది చెప్పాలి. తేలికలో పరిస్థితులు ఇంకా మారి నాక, పరిణామగతిలో ప్రజాజీవనానికి ఒక స్థిరస్వరూపం ఏర్పడినతరువాత అప్పుడు సమగ్రమైన క్రోడీకరణకి ప్రభాభిప్రాయం అనుకూలంగా ఉండగలదు. అప్పుడు సమగ్రమైన క్రోడీకరణను ప్రవేశపెట్టవచ్చును. ఈలోగా ఈ కనీససంస్కరణలైనా ప్రవేశపెట్టడం అత్యవసరం. ప్రజాస్వామ్యసూత్రాలు, సర్వసమత్వ, వ్యక్తిగతాధికారనియమాలు వివక్షతరహిత సమాజవ్యవస్థ తననిపిల్చితో అమలు జరుగుతున్నాయి. ఈ సూత్రవ్యవస్థకి అవసరమైన కనీససంస్కరణలే ప్రస్తుతశాసనంలో ప్రతిపాదించబడుతున్నాయి.

క్రోడీకరణఅవసరాన్ని గుర్తించి బ్రిటిష్ చారిటబిలిటీ ప్రభుత్వం ఒక కమిషన్ నియమించింది. ఆ కమిషన్ తయారుచేసిన శాసనం ఎప్పటికప్పుడు వాయిదాలు పడుతూ మార్పులు పొందుతూవచ్చింది. చివరకి శాసనం 1947 లో కేంద్రశాసనసభలో చర్చకు వచ్చింది. అయితే చర్చకు వచ్చేముందు ప్రభుత్వస్థాయి శాఖ పరిశీలించలేదు. శాసనసభ శాసనాన్ని చర్చించి పరిశీలనకు వెలువ్వకముట్టి ఒప్పగించిన తరువాతనే ప్రభుత్వస్థాయి శాఖ శాసనంలో కొన్ని ముఖ్యసరణలు తెచ్చింది. అలా సంస్కరించబడిన శాసనాన్నే వెలువ్వకముట్టి చర్చించి మరికొన్ని మార్పులు చేసి 1948 ఏప్రిల్ లో నివేదికను తయారుచేసింది. ఈ నివేదిక ఇటీవల పార్లమెంటులో చర్చించబడింది. వెలువ్వకముట్టి చర్చ చేసేటప్పటికి రాజ్యాంగపరివర్తన పౌరస్వత్వాధికారాలు మొదలైనవనిపైన తీర్మానాలు చేసింది. ఆ తీర్మానాలను దృష్టిలో పెట్టుకునే వెలువ్వకముట్టి కొన్ని మార్పులు చేసింది.

పార్లమెంటులో చర్చసందర్భంలో శాసనంపైన తీవ్రవిమర్శలు వచ్చాయి. వెలువ్వకముట్టి నివేదికను సమర్పించిన అనంతరం అనేక సంస్థానాలు భారతఅధినివేశంలో చేరాయి. ఆయా సంస్థానాల్లో రకరకాల శాసనాలు, ఆచారాలు అమలులో ఉన్నాయి. ఇప్పుడా సంస్థానాలకు కూడా ఈ కొత్త శాసనం వర్తిస్తుంది. రావుకమిషన్ రాష్ట్రాలలోని ఆచారాల్ని శాసనాల్ని పరిశీలించి కొత్త శాసనాన్ని తయారు చేసిందే కాని సంస్థానాల్లోని ఆచారాల్ని శాసనాల్ని పరిశీలించలేదనీ, ఇప్పుడు తిరిగి ఆ సంస్థానాల్లో కూడా పరిశీలన జరిపి, వానిదృష్ట్యా మరొకశాసనాన్ని తయారుచేసి పార్లమెంటు మొదటిసారి మళ్ళీ చర్చించాలనీ కొందరు వాదించారు. కాని రావుకమిషన్ పరిశీలన జరిగినంతవరకూ దేశంలో అన్ని ప్రాంతాలలోనూ జరిగింది కాబట్టి పునః పరిశీలన అవసరమని ప్రత్యర్థుల వాదన. ఏ విషయాలలోనూ స్త్రీపురుషుల వివక్షతగాని, కులమతవర్ణాదివివక్షతలుగాని మూతనరాజ్యాంగం ప్రకారం నిషేధాలు కాబట్టి ఇప్పుడు అమలులో ఉన్న హిందూస్యామయశాసనం కొత్త రాజ్యాంగంలోని నియమాలకు విరుద్ధమనీ, కొత్త రాజ్యాంగం అమలుజరిగినతరువాత ఇప్పటి హిందూస్యామయశాసనంలోని కొన్ని నియమాలు రద్దయిపోగలవనీ, అందువల్ల శాసనాన్ని సంస్కరించక తప్పదనీ డా॥ అంబేద్కర్ చెప్పారు. అయితే సర్వప్రాధికారములవారిని చేర్చి ఒక కమిటీని నియమించి అందరికీ అంగీకారయోగ్యమైన కొద్దిమార్పులు చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం యత్నించగలదని పండిట్ నెహ్రూ వాదన మిచ్చారు. ఆ ప్రకారమే పార్లమెంటు సమ్మతించింది. ద్వాజనారీచర్చ బడ్జెట్ చర్చ అనంతరం జరుగుతుంది.

ప్రధాన సంస్కరణలు: కొత్తశాసనంవల్ల వివాహనియమాలు, నిషేధాలు, వివాహవిచ్ఛేదం, దత్తస్వీకారం, ఆస్తి పంపకం, వారసత్వం, అవిభక్తముటుంబపు ఆస్తిపై హక్కులలో విప్లవాత్మకమైన పరిణామాలు తీసుకురాగలదని చెప్పాలి. ఈ శాసనం సవ్యంగా ఆచరణలోకి వస్తే హిందూసమాజ వ్యవస్థలో పెద్దమార్పులు రాగలవు. కాని ఇది ఆచారాలలో వ్యవసాయభూమికి, ఇంపార్టియల్ ఎస్టేట్స్ కి (విభాగంకావడానికి వీలేని, ప్రభువు కుమారుడు ఒక్కనికే సంక్రమించే ఆస్తులకి) వర్తించదు. వ్యవసాయభూముల్ని గురించి శాసించే అధికారం రాష్ట్రశాసనసభలకే ఉంది కాని కేంద్రపార్లమెంట్ కేదు కాబట్టి ఈ శాసనం ఆ ఆస్తికి ఇప్పుడు వర్తించదు. కాబట్టి ఈరెండూ మినహా మిగతా ఆస్తులకి అనగా, ఇళ్లు, వాణిజ్యసంస్థలు, పెట్టుబడిసం, చరాస్తులకు మాత్రమే ఈ శాసనం వర్తిస్తుంది.

ప్రధాన సంస్కరణలు:

వివాహాలు, విడాకులు: వివాహాలు, విడాకులు, రెండుతరగతులుగా విభజించబడినాయి; ఆచార సిద్ధ వివాహాలు, సివిల్ మేరేజ్. ఓం, అవసరాల్ని బట్టి ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వివాహాల రిజిస్ట్రేషన్ నిర్మాణం చెయ్యాలని ఈ శాసనంలో విధించబడింది. రెండు రకాల వివాహాలనీ రిజిస్ట్రేషన్ చేయవలసి

ఉంటుంది. నిర్బంధంగా రిజిస్ట్రేషన్ చెయ్యాలి లేదో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలే నిర్ణయిస్తాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్బంధంగా రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవాలని విధించే పక్షంలో, రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోనివారికి మారుదూపాయలు జరిమానా విధిస్తారు.

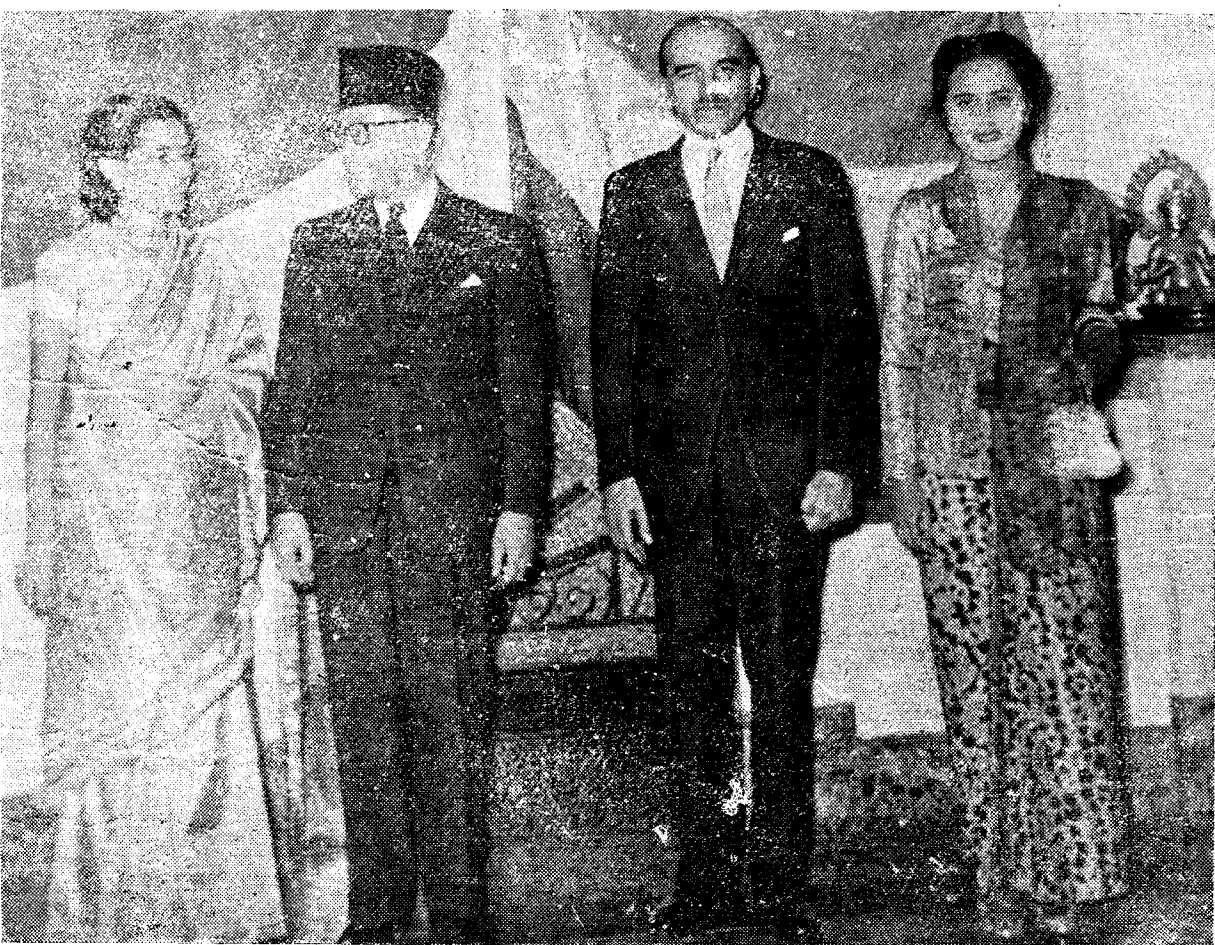
రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవడం కొందరికి ఆచారవిరుద్ధంగా తోచి వారంగీకరించకపోవచ్చును. అందువల్లనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అక్కడక్కడి పరిస్థితుల్ని పరిశీలించి ఆ ప్రకారం నిర్ణయం చెయ్యవచ్చును. జననమరణపట్టికలే ఇన్ని వీలైనాతరువాతా మనదేశంలో సవ్యంగా ఉండవు. ఇప్పుడు వివాహాల రిజిస్ట్రేషన్ నిర్బంధం చేసినా సవ్యంగా కొనసాగక పోవచ్చును. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల విచక్షణకి విడిచి పెట్టడంవల్ల కాలక్రమేణా అభ్యాసమయ్యే అవకాశం ఉంటుంది.

వివాహవిధుల్లో ఏదో లోపం వచ్చినచో నెపంతో వివాహాన్ని రద్దుపరచడానికి వీలేదని శాసించబడింది.

వివాహానికి మునుపల నిర్ణయంలో కొన్ని మార్పులు చెయ్యబడినాయి. అన్నదమ్ముల బిడ్డల మధ్యనూ, అక్కలచెల్లెళ్ల బిడ్డలమధ్యనూ, పినతల్లి అక్కలొడుకులు, పినతండ్రి అన్న కూతురు, అన్న చెల్లెళ్ల మధ్యనూ మాత్రమే సివిల్ వివాహం నిషేధించబడింది. ఇతరత్రా నిషేధం తొలగించబడుతుంది. ఆచారసిద్ధవివాహాల్లో ఇవే తాళి ఆచారాన్ని బట్టి తండ్రి వల్లపైన అయిదుతరాలు, శిల్పివల్ల పైన మూడు తరాల మధ్య సమీపభాంధుత్వం కలవారిమధ్య వివాహం నిషేధించబడింది. అంటే ప్రెతరాలమధ్య మినహా ఇతరత్రా సగోత్రవివాహాలు సక్రమమేనని నిర్ణయించబడింది.

ఏకపత్నీవ్రతం ఈ శాసనంవల్ల నిర్బంధం చెయ్యబడుతుంది. ఒక భార్య ఉండగా రెండో సారి వివాహం చేసుకుంటే అది అక్రమం. దానంతటదే రద్దవుతుంది. కాని ఈ శాసనం అమలులోకి వచ్చినతరువాతనే ఈ నియమం అమలులోకివస్తుంది. అంతకుముందు ఇద్దరు భార్యలు లేక ఇంకా ఎక్కువమంది భార్యలున్నట్లయితే వారి కి నియమం వర్తించదు. తెలియక

(17 వ పేజీ చూడుడు)

ఇండోనేషియా ప్రధానానుభ్యుడు డా. మొహమ్మద్ హెట్టాకి (ఎడమనుంచి రెండవవారు), ఆయన సతికి (కుడిచివరు ఉన్నామె) ఈజిప్టులోని భారత రాయబారి ఎ. ఎ. వైశి ఆయన సతి కైకోలో మొన్న నమంబరులో స్వాగతసత్కారాలు చేసినప్పటి దృశ్యం.

★ భారతదేశంలో సహకారోద్యమం ★

కార్మికులను తక్కువ వేతనాలపై ఉంచుకుంటూ, చిన్న చిన్న ఉత్పత్తిదారులను అక్రమపాటి నుండి వినిమయదారులను అన్యాయధరలనుండి బదులుతీసికొనడానికై ఎక్కడ వచ్చినా సహకారోద్యమం కాపాడుతున్నది.

సహకారం అనాదికాలంనుండి ఉంటున్నది గాని సామూహికయాజమాన్య, సామూహిక బాధ్యతల సూత్రాలపై 1844లో లా షేట్ మొదలైనవారు ఒక చిన్న వినిమయదారుల సహకారసంఘం నెలకొల్పటంతో ఇప్పటి వరకు సహకారం రూపొందినది. పెట్టుబడిదారీ పాటి వడ్డీబాత్రీమే ఇచ్చే, స్వచ్ఛంద, ప్రజాస్వామిక సంఘం అది. ఈవిధంగా ధనంయొక్క శక్తి తక్కువ చేయబడినది. కొనుగోలునానా సమీప రేతే ఇచ్చే విధానంతో అధికలాభాలు అంతమయ్యాయి. సేవాదర్శము ఇందులో ప్రతిధ్వనిస్తున్నది. పరిశుభ్రమైన కత్తి లేని సరకుల సప్లయ, రాజకీయ, మతసమావేశం, నగదు లోనే వర్తకం, భారీఎత్తున సహకారవిధానంలో విద్య దీనిలోని ఇతరసూత్రాలు.

జన్మలగాయతు మరణంవరకు మానవుల అవసరాలన్నింటినీ తీర్చే సహకారసంఘాలు నేడు విశ్వాపాఖ్యాతంగా ఉన్నాయి. మాన్ ఛెస్టర్ సంఘం చాలావరకు అన్నివస్తువులూ సప్లయచేస్తున్నది. 10 లక్షలనుండి సభ్యులున్న లండన్ సంఘం ప్రపంచం అంతటిలోనూ పెద్దది. ఇంగ్లీషు సహకారులట్రీ, సబ్బుబిల్లులను అందరికంటే ఎక్కువగా ఉత్పత్తిచేసి సప్లయచేస్తున్నది. వారి బట్టల ఫ్యాక్టరీలు ప్రపంచంతోటిలోనూ పెద్దవి. సహకార విధానంలో నడుపబడుతున్న బట్టల ఫ్యాక్టరీ యూనిట్లు పనిచేసే కాలం, ప్రతిశత 25 వంతులు హెచ్చించి, దాని ధర ప్రతిశత 20 వంతులు తగ్గించినది. ఫ్రాన్సులో సహకార బ్యాంక్ లున్నవి. సహకారవిధానంలో పనిచేసే యూనిట్లు తీవ్ర స్వేచ్ఛ అన్నింటికంటే అధికం. అతి కున్నీ తాలైన "ప్రిన్సిపల్" పని పరికరము, తీగ తులినీసలు తయారుచేయుటకు ఫ్యాక్టరీలు 700 కు మించి యున్నవి. ఐస్ లాండ్ లో దిగుమతుల అంత ప్రతి శత 75 వంతులు, ఫిన్ లాండ్ లో ఎగుమతులలో ప్రతి శత 35 వంతులు, దిగుమతులలో 25 వంతులు. డెన్మార్క్ లో పాలనుండి తీయబడే వస్తువులలో ప్రతి శత 90 వంతులూ సహకారసంఘాలద్వారానే వ్యవహరింపబడుతున్నవి. రష్యాలో 1935 తర్వాత సహకారసంఘాలన్నీ ప్రభుత్వవ్యవస్థలో జాయిన్ అయినవి. అప్పటికి గల 106000 సంఘాలకు 70 మిలియన్ల సభ్యత్వం ఉండేది. యు.ఎస్.ఎ.లో సహకారమార్కెటింగ్ సంఘాలు 1,300 ఉన్నవి మెక్సికోలో ఉచితంగా భూములను బహూకరించి ప్రభుత్వం ఉద్యమము నకు తోడ్పడినది. రోడ్డువాణా ప్రతిశత 75 వంతులు సహకారుల చేతులలోనే ఉండగా చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను ప్రభుత్వం క్రయంచేసి సహకారసంఘాలకు ఒప్పించినది. 1942 లో 400 కేంద్రాలలో స్టేషన్ సహకారయూనియను సహకారవిధానంలో వ్యాపారమునకు మారంభించినది. ఈనాడు సకలమనుషులలోనూ ఉన్న ప్రేరేలు 35 వేలమంది క్షేత్ర పొందుతున్నారు.

ఇండియాలో గ్రామీణముఖం 900 కోట్లున్న దని సెంట్రల్ బ్యాంకింగ్ ఎంక్వయరీ కమిటీ తుదింపు చేసినది. అందువలన ఋణబాంపు తొలగించి సభ్యులకు నుంచి జీవక మంచి వ్యాపారం ఉత్పత్తులకు నుంచి పద్ధతులుగా తీసికొనిరావటం ఇండియాలో సహకారోద్యమముయొక్క తొలి ఆశయం.

1. ఋణా లీచ్ వ్యవస్థలు, తక్కువకాల పరిమితి ఎక్కువకాలపరిమితి మధ్యకాలపరిమితి తాలాకు ఋణా లీచ్ వ్యవస్థలు.
2. వినిమయదారులు, ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలతో సహా ఋణాలివ్వని వ్యవస్థలుగా ఇండియా

లోని సహకారవ్యవస్థలను విభజింపవచ్చును. గ్రామంలో నన్న గ్రామీణ సహకారములు ప్రధానసంఘం ద్వారాను, పట్టణంలో పట్టణ సహకారబ్యాంకింగ్ ద్వారాను తక్కువకాలపరిమితి, మధ్యకాలపరిమితి ఋణాలు లభ్యమవుతున్నవి. ఇవి జిల్లా కేంద్ర బ్యాంకింగ్ కేంద్ర జేర్చబడి యుండును. ఇవి ఇండియా రిజర్వ్ బ్యాంకింగ్ నుండి నిధిని పొందు రాష్ట్రీయ శక్తి ఉన్నత అమెక్స్ సహకారబ్యాంకింగ్ అనుబంధములై యుండును. ఈ బ్యాంకింగ్ రైతుయొక్క తీక్షణతనరాలకు

శ్రీ డి. యస్. నాదకర్తి (మోదరాబాద్ సహకార శాఖ)

గాను ఋణా లీచ్ వి. బావులు త్రవ్వించటం పనులు ఎరువు కొనుగోలు, వ్యవసాయపు పనిముట్ల క్రయంచేయటం, మొదలైనవాటితో భూములను శాశ్వతంగా అభివృద్ధి చేయటకు గ్రామీణముఖం తీర్చివేయుట ఎక్కువ కాలపరిమితి ఋణాలు భూమితనశ్చా బ్యాంకింగ్ నుండి పొందబడుతున్నవి. ఋణా లీచ్ వ్యవస్థలు క్రమక్రమే అభివృద్ధి కరపం భాలో పడిన తర్వాత ఉత్పత్తి, సరఫరా మార్కెటుపనులు మొదలైన అర్థిక కార్యక్రమాలకు సహకారసూత్రాలు అమలైంప చేయబడినవి. అందువలన మనకు చాలాభం కలిగించిన

అనేక వినిమయదారులసంఘాలు, ఉత్పత్తిదారులసంఘాలు ఏర్పాటుచేయబడినవి.

దీని ఫలితంగా గ్రామాలలో రైతు ఋణదాత చేతులనుండి రక్షింపబడి మితివ్యయంలో తన జీవితం తిరిగి సరిదిద్దుకునే స్థితిలో ఉన్నాడు. పట్టణప్రాంతాలలో వినిమయదారులకు లాభ ప్రదంగా నుండు అనేకవిధాల సహకార సంఘాలు నెలసేసవి. యధజాలంలో కంప్రైజ్ రావడంవల్ల సహకారప్రయత్నాలకు మరింత ప్రోత్సహించి బ్యాంక్ మార్కెట్ వ్యాపారం కనీసమునకు తగ్గిపోయింది. ఇండియాకంతటా మొదటిది, పెద్దది అయిన డిపిఎస్ పట్టణ సహకారసంఘం అందులో జయం సంపాదించుచున్నది. ఇది చాలా ప్రాంతాలలో హోల్ సేల్ సహకారస్టోర్స్ ఏర్పాటుచేయబడినవి. ఇవేగాక అనేక ఇన్ సెన్స్ సొసైటీలు, గృహనిర్మాణ సంఘాలు ఉన్నవి. ఈ గృహనిర్మాణసంఘాలు ఇల్లు శీత బాధపడేవారందరినీ సలం ఇచ్చినవి. ఉత్పత్తిదారుల సహకారసంఘాలు కూడా వారి వారి సభ్యుల ఉత్పత్తి వృద్ధిచేసేమితిను నెలకొల్పబడినవి. సహకార మార్కెటింగ్ సంఘాలకు క్రయించటంద్వారా నుంచి ధరలు పొందేటట్లు చేశాయి. రైతులలో వేసేవారి సహకారసంఘాలు, పాలసప్లయసంఘాలు, భూములపై కలసల్లేరుమట్ల భూఖండాలను ఏకీకరించేయటకు సంఘాలు చిన్నా, పెద్దా పరి

కుమారగిరి-లకుమారదేవి

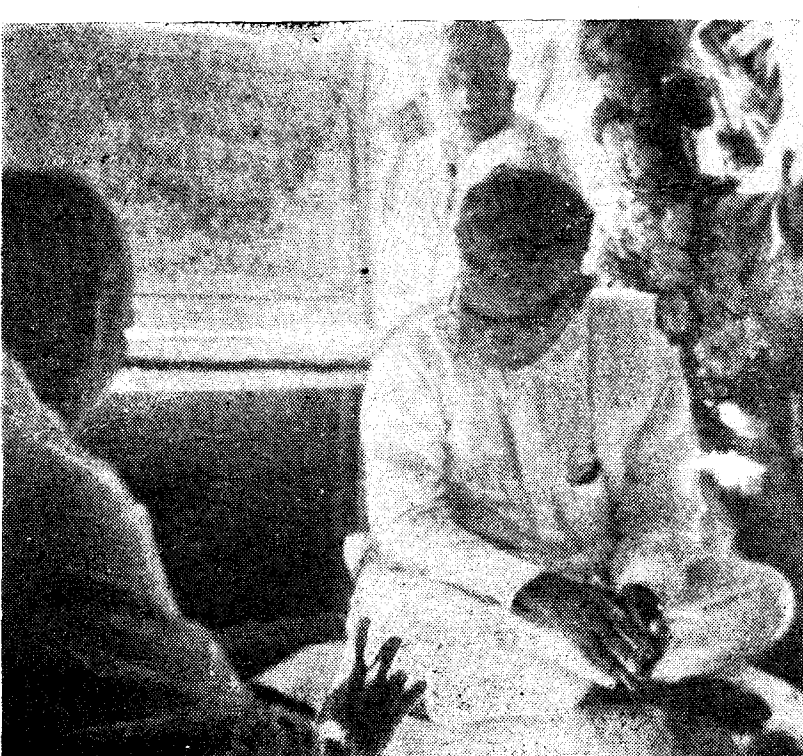
శ్రీమతి డాక్టర్ వారణాశి యశోదాదేవి

రెజిస్ట్రారులు 14, 15 శతాబ్దములలో దాదాపు ఆంధ్రదేశాన్ని పాలించారు. వీరి ముఖ్య రాజధానులు శ్రీపుర నామంతరముగల కొండవీడు, రాజమహేంద్రవరము. రెడ్డి రాజ్యం కొంతప్పుడు తూర్పున కళింగములోనికి, పుత్రమున, పడమటలను, బహమనీగ జ్యములలోకి, పడమటను దక్షిణమున విజయనగరరాజ్యము లోనికి వ్యాపించింది.

కుమారగిరి, రెడ్డిసామ్రాజ్యంలో వాల్మీకి వాడు. అనంతాచారికిని. చోళరాజామర్తి నామ మాంబికకుం, శ్రీ కుమారగిరి శ్రీ శ్రీమతి యశోదాదేవి కార్యముచే జనంకిన రత్నముడు. పినతండ్రి అనంతాచారియంతరిం, రెడ్డిసం

సన ముగించి క్రిలి శిలి 1౪85 నుండి 140౪ సం॥ వరకు, పునెనెనియెండు మహావధింంగా రాజ్య వాలన జేగాడు కొమరగిరి. 18౪0 సం॥నాటికి శ్రీమలందరి గెల్చి రాజ్యము విస్తృతి వంద జేసి, శాంతిభద్రతల నెలకొల్పాడు. దేశము సుభిక్షమై జంబు విశ్వస్థంపదలతో తులతూగా. అనంతాచారి జనానివైభవము శ్రీనాగుని—

"పరరాజ్యపరగర్వపరవైభవశ్రీల,
గొనగొని విడనాడు కొండవీడు
విరిధి జ్యాలముల బంధించి,
గుత్తెనియెరుత్రాడు కొండవీడు

వేదాంతంగా గొ. శ్రీ మంత్రి భక్తవల్మీకిగారు ఉప్పలూరు బ్రిడ్జి కు స్థాపన చేసే దృశ్యం.

శ్రీమలకు సంఘాలూ ఉన్నవి. మోదరాబాదులో సహకారం మోదరాబాదులో సహకారోద్యమం చాలా నెమ్మదిగా వ్యాప్తిచెందినది. 1944 న నుండి మాత్రమే బాగుగా కార్యక్రమం అవలంబించబడినది. చాలావరకు అన్ని గ్రామాలలోను సంస్థాపింపబడిన ధాన్యబ్యాంకింగ్ సరకులలో వ్యాపారంచేస్తూ రైతుకు చాలా సహాయకారిగా యున్నవి. ఆరంభంలో జాయింట్ స్టాక్ వ్యవస్థగా నెలకొల్పబడినా మోదరాబాదు కో-ఆపరేటివ్ కమిటీయల్ కార్పొరేషన్ సహకార విధానంలో తిరిగి వ్యవస్థీకరింపబడినది. తాలూకా అభివృద్ధియూనియన్లకు అమెక్స్ వ్యవస్థగా వ్యవహరించడం మాత్రమే గాక ఇది ప్రభుత్వంయొక్క ఆహారవిధానాన్ని జరుపుదముగా నిర్వహిస్తున్నది. ఉన్నత అధిక్య సహకార సంఘాలు నాలుగు యున్నవి కో-ఆపరేటివ్ డౌ మినియం బ్యాంకింగ్ యూనిట్ కో-ఆపరేటివ్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీగాను ఉపయుక్తమగు కృషిచేసినవి. గోఖాండ్రి సెంట్రల్ ప్రైవేట్ సొసైటీ ఇటీవల మాత్రమే నెలకొల్పబడినప్పటికీ బాగుగానే జరుపుదంగా కృషిచేసినది. సహకారోద్యమంలో వ్యాపసాయిక సహకారసంఘం ఒక నవశకారంభం వంటిది. ఇండియాకంతటా ఇట్టిది ఇది ఒకటియే యున్నది. ఉత్పత్తిసంఘం విక్రయంవరకు రైతుయొక్క హక్కులను లభ్యమూ ఇది కాపాడుచున్నది. సంగారెడ్డి పల్లెటూరు వుల్కా ప్రయోగప్రాయశాలగా గ్రామపుసర్పిర్యాల కేంద్రాలు నడుపబడుతున్నవి. పల్లెటూరులో కొడిసిల్ల పెంప్లూ కూడా యున్నది. ఇది దక్షిణభారతం అంతటానూ బాగుగా వ్యవస్థీకరింపబడినది, శక్తిసామర్థ్యాలలో నడుపబడుతున్నది.

మునుగురాజులకును మోహంబు పుట్టింపు, కొమరుమించిన వీడు కొండవీడు చటులవిక్రమకళాసాహసం బొనరించు, కుటిలారులకు జోడు కొండవీడు జవనఘోటక సామంతివరసవీర ధీమతూనేకహోటక క్రకటగంధ సింధు రాన్చులేమాహనశ్రీల దనరు కూర్చి నమరావతికి జోడు కొండవీడు, అన్న ప్రశంసకు సరిపోతుంది కుమారగిరిరెడ్డి వీరా: తింసుడు. రాజనీతిజ్ఞుడు. ప్రజారంజకుడు. తూర్పురాజ్యాన్ని గెల్చి, కుమారుని వీరాన్నవోతని రాజుగను కాటయ వేనారెడ్డిని రక్షింపడం నియమించాడు. ఇతడు త్రిలింగాధిశ్వర, రత్నసింహాసనాధిశ్వర, జగదగోపాలరాయవేశ్యాభుజంగ, పల్లవాదిత్య, జంబూద్వీపేశ్వర విరుదాంకితుడు. ఈ భోగసంక్రందిసుని క్రేయసియే లకుమారదేవి. కాపరట్టడికిని, బాపట్ల భావనారాయణస్వామి జేదాని వల్లెమకును జనించిన యేకకపుత్రిక. ఈమెను దొరపరెడ్డి సేనాని రాజునకు కానుకగా సమర్పించేనట. లకుమ లక్ష్మీనూపాంతరమే. మహాసౌందర్యరతి. నాట్యముం దదివృత్తి. కుమారగిరి, లకుమల గూర్చి యిటీవల కొన్ని కథలు కల్పితములు. కాని వారి సంబంధమునుగూర్చి లభ్యమైన చారిత్రకవిషయము చాలినంత గానరాదు. కొలవుకూటములో కుమారగిరిరాజురాజుల యికిరసామంతుల సముక్షమన లకుమారదేవి సహస్రరతుల సూతినాధీనియముల ప్రతిదినము సబ్బయించెను. కలకొలదిగ ధనము కోరినవారి కిచ్చుచుండెను. లకుమను గురించి కాటయ వేమడు శాకుంతలావ్యాఖ్యలో—

"జయతి మహిమా లోకా తీతః
కుమారగిరిప్రభో
స్ఫుడిసి లకుమారదేవి యస్య
ప్రియాసదృశీ ప్రియా
నవ మధినయం నాట్యాధ్ధానాం
తనోతి సహస్రధా
వితరతి బహూనరా నరి
ప్రజాయ సహస్రశః"
యని విరచించాడు, లకుమ 1402 సలకా తన తల్లిదండ్రులకు పుణ్యముగా దాక్షిణ భీమేశ్వరని కళిందడిపదాసము జేసింది. కుమారగిరిప్రభువు గొప్పవిద్యాంసుడు,
(18 వ వేదీమాడుడు)

కథానిక

కోట పిలుపు

మూలం :
కేశవదేవ్

అనువాదం :
శ్రీ భాస్కర్

“నాపిలుపు ఎవరు వింటారు? పిలుస్తూ పిలుస్తూ ఉండగానే శత్రుత్వాలు గడచిపోయినై. అయినా అంతా ఆరణ్యభోదనంగానే ఉండి పోయింది. సంవత్సరాలతరబడి శృంగభూటాల్లో ఉండి పరినానికి పరువులేలే సమాజం కూడా విలుఖం కాలేదు. ఎంతోమంది చక్రవర్తులు వచ్చారు. నానైపు చూశారు. వెళ్లిపోయారు. అనేకులు నావిషయమై చచ్చిపోయారు. అంతే తరువాతి శాంతించారు. నాపిలుపు విని వికలమైన హృదయంతో లేచివచ్చే మాతృదేవిగాని, స్వయం స్ఫూర్తితో ముందు కుటికే ఒక్క వీరుడుగాని లభించలేదు. మాతృదేవీకోసం బలిపర్వే యీ సమాజసహజబావనను అతలతలం ఎవరు అణచిపెట్టారో?”

పశ్చిమదా నీవు నాభావుకహృదయాన్ని ప్రశ్నించావు. చాలామంది దానితోనే నా హృదయం నిండింది. హృదయంలో భావసముద్రం మధింపబడుతోంది. నేను జడపదాన్ని. ఆక్రాంతులైన ప్రతీకారం చేసేసామర్థ్యం లేదు నాలో. కాని యీమాత్రంలో నాకు సృజకాభిమానం లేదనికాని సమాజాతివిధానం వైన శ్రద్ధ లేదనికాని అరం కాదు. నేను జడత్వాన్ని అయినప్పటికీ నాకు ఒక హృదయ ముంది. దానిలో ఒక మహావీరుని చిత్రం నేడుకూడా ఎలా ఉన్నదీ అలాగే అంకితమై ఉంది. అతడుకూడా నాపిలుపు విన్నాడు. పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. తులం ఆలస్యం కూడా అతని ఆభీషం కాదు. పుత్రవివాహం ఆపుచేయబడింది. తెలుసుకో! నేనే అతని పుత్రుడిని. నాకోసరమే యిప్పుడా వివాహం నిర్వహించాలి. అతనిని స్మరించినంతటిలో గర్విం చే నేను జర్జరితశరీరంతో నిలుపు నా మంచున్నాను. అతడు ఎదుటి పరిస్థితులకి జంక లేదు. తల్లి, భార్య, కొడుకు, పరివారం అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా పుత్రవివాహపుణ్య యోచనారం ఆ ఆత్మబలిదాతని ఆపలేక పోయినై. నేటికికూడా అతనిని స్మరించినంత టిలో నా అంగప్రత్యంగం గర్వంతో ఉప్పొంగు తోంది. నా కాయంలోని ప్రతి శిలాశకలం పులకరిస్తోంది.

వినదలచుకున్నట్లుయితే మర్రా యీనాడు ఆ కథని వినిపిస్తాను. అందువలన నాకు ఆనందం కలుగుతుంది. మీరు యీ మహాత్మరకార్యాన్ని మఱచిపోయారు. కాని నేను ఆనేతుకీతావల సర్వంతం వ్యాపించి ఉన్న హిందూసమాజానికి శత్రుత్వాలతరబడిని వినిపిస్తూనే ఉన్నాను. విని పిస్తూనే ఉంటాను. ఈ ఉన్నతశిఖరంపయిన యెంతవఱకు నా శరీరశేషం ఉంటుందో అంత శక్తు ఆదర్శభక్తపాలకుడు ఆ నాతానామర భని వినిపిస్తూనేఉంటాను. ఎంతవఱకు వీరి కామహాపురుషుని స్మరణ రాదోకదా! ఇదే నా

జపం. ఇదే నా ధ్యానం. నాకు ఎక్కిన చేమా ర్పణంకోసం, తన హృదయాన్ని చీల్చి, మూడు వందల అడుగులు పైకి ఎక్కుతూ, దినమంతా ఆకలితోను, దాహంతోన. ఉన్న తానా చిత్రాన్ని హిందూరాష్ట్రంలోని నవయువకులకు ప్రరర్పించడమే నా జీవితచరమలక్ష్యం.

మాతృదేవి జీవాబాయి మారంగా దుర్గంపై నుండి నానైపు దయాపూర్ణదృష్టితో చూచిన ఆ రోజు నాస్మృతి పటంపై ప్రస్ఫుటంగా అంకి తమైఉంది. నాగుండెలో దిగబొట్టబడిన కొట్టుకు వైన ఎగురుతూ ఉండే అకుపవర్చి యిస్థాంజం దాను చూచింది. నాతో సమంగా తల్లికూడా ఆబాధ ననుభవించింది. ఈ విషయాన్ని నేను నా మారదృష్టిద్వారా తిలకించగలిగాను. ఒక బొయ, పల్లపాతన నా ముఖాన్ని చూస్తే ఆమెహృదయంలో ఎంతో బాధ కల్గింది. అప్పుడు నేను “జీవా, నామాతా! నన్ను రక్షించు. ఈ రాక్షసులనుంచి నన్ను విడిపించు” అని గట్టిగా అరిచాను. పుత్రుడిని సింహం నోటిలో విడిచిపెట్టడానికి కూడా సంకోచం లేని ఆ త్మతాజీహృదయభాండారంనుంచి రెండు అమూల్యరత్నాలు కన్నుకొలుకుల్లోంచి నలునడి నానైపు బారిపడినై.

తిల్లిపల్లెలను విని శివుడు నానైపు చూచాడు. అతని స్నేహితుడు తానాకూడా నానైపు చూచాడు. మాతృభూమి జడపదనల్లో ఒకని హృదయంలో కూలం నాటి శత్రువులు తమ విజయధ్వజాన్ని ఎగురచేస్తున్నారు. నేను గట్టిగా కేక లేస్తున్నాను. కానియెవరూ వినడం లేదు. ప్రపంచాన్నంతటినీ తమ ముంకారంతో కంపింపజేసే కూరులూ, వీరులూ నానైపు వెను ద్రిప్పి కూర్చున్నాను. ఎటువంటి నపుంసకత! ఆ త్మత్రయహృదయం ఒక్కసారి రగుల్కొం దంటే తుపాకిమండుపైన నిప్పు పోవినట్లే. కాని ఎందుకు ఉద్యమించడం లేదు? వాళ్ళు రావ ణుని వధించిన రాముని వంశంలో పుట్టారు. కందుని చంపిన కృష్ణుని వంశంలో ఉద్భవించారు. జరాసంధుని కాయపట్టుకొని చీల్చి చం పిన భీముని వంశీయులు. విశ్వ నాథల్లోకూడా వాళ్ళ రక్తమే ప్రవహిస్తుంది.

ఈ వేళ్ళకికూడా జ్ఞాపక ముంది. ఆ చీకటి రాత్రి - దక్షిణజ్వవిధ్యంసనకి బయలుదేరిన భగవంతుడు శంకరుని ప్రముగ్ధజానికి నాయ కత్వం సహించిన మహాభైరవుడులూ తానా నిశ్శబ్దంగా నాక్రిందికి వచ్చి నిలబడ్డాడు. నా ప్రాంగణంలో విషపురుగు ఉదయభానుడు ఒక సలిపై జరిపిన అత్యాచారం అతని హృదయంలో ఈ బొటాలులాగు నాటుకుంది. నన్ను స్వతం త్రను గావించేదాకా అన్నమా, జలమా ముట్ట నని ప్రతిజ్ఞ తీసుకున్నాడు. కూడా గుప్పెడు నుండి పైసికులు. కాని హిమాలయపద్మశిఖ

యంతో నన్ను విడిపించడానికి - పెద్ద మొగలు సామ్రాట్టుపారితోనాన్ని ధూళిధూసరితం గావించి - పరమపవిత్రభగవాన్యజ్ఞాపాలని న్యసింపజేసి - ఆ ప వి త్రి మయి న నాయా శరీరాన్ని పరిమళం గావించడం! - అబ్బ ఎంత దృఢనిశ్చయం ప్రకాశిస్తుందో అతనికన్నా!!

ఆరంభం చేస్తూచేస్తూనే ఆ శివుడు నానైకి వచ్చేశాడు. అతని నకాలనే వచ్చాడు నిడి లాగు అనుసించే అతని పైసికులు. నా గోడవై చెయ్యి రాస్తూ అతను అన్నాడు, దుర్గమా! ఇక విచారించకు. శ్రీ శివాజీమహారాజువఱకు నిపిలుపు చేరింది. జీవామాతకృపాదృష్టి నీవిద పడింది. నీమఖం దూరం గావించడంకోసం అతని రామబాణాన్ని నేను యిక్కడకు వచ్చాను” అని. అప్పుడు నా ప్రతీపాహణనూ అతనికి త్రోవ విచ్చింది. ఒక్కొక్కపాహణం అతని కొక్కొక్క నోపాన మయింది. మఱి నేనో? నేను ఆత్మవిస్మృతితో “హిందూ రాష్ట్రానికి ముక్తిదాత అయిన శివాజీ గొప్ప వాడా అతని అజ్ఞలను హామంతునివలె నంటి పాలించే యీ మహావీరుడు గొప్పవాడా?” అని ఆలోచిస్తూన్నాను.

ఒక్క త్మంలో నా ప్రాంగణంలో “త్రాహి త్రాహి”ధ్వనులు బయలుపడతినై “అరే! అల్లా! తో! తో! తో! తో!” “హరహరమహాదేవ్” నాదాలు మాటిమాటికి ప్రతిధ్వనింపసాగినై. అనేకమంది శత్రువులు అంతోదణలో నాశిఖ పుటంచులకు పరుగెత్తారు. రక్తదాహంతో ఉండే నాశిలు హృదయం తెలుచి వాళ్ళ తల ల్లోని రక్తాన్ని త్రాగినై. శత్రువుల శిరస్సులపైన నాతానాఖండం మెఱపులై మెఱసింది. వఱదల్లో పొలిపోతున్న నీటిలాగు హిందూవీరులు మూలమూలా వ్యాపించారు. తీవ్రంగా యుద్ధం సాగుతోంది. సింహంలాగు చూస్తూ చెబ్బలాడే తానా ఆ కటికచీకటిరాత్రిలో సాక్షాత్తు యయి ఉన్నాడు. ఒక్క చెబ్బకూడా అతరిది వృధాపోలేదు. ఒక్క చెబ్బకూడా నిర్భయం కాలేదు. నా ప్రతీ ఒక్క పాహణంలోనూ ఉత్సాహం అధికమయింది. ఒకటి తరువాత ఒకటి - ఆ గడ్డంరాయల్ తలు భుజాలనుంచి వేరయి తాను చేసిన అత్యాచారాలకి ప్రతి ఫలంగా నేలను దుల్లి తుమాభిక్ష వేడుతున్నట్లు యిక్క నేలను రాక్షసులు. నాట్ల పయి తాండవంచేస్తూ ఆ మహాకాళి, తానా సింహ ద్వారాన్ని తెఱచాడు.

గట్టు తెగి పొంగి పాతే నదీప్రవాహంలాగు నూర్రాజీశత్రుత్వంక్రింద యుడి నిగూడా తొడకొట్టి సవాలంచేసే హిందూవీరులు ప్రవేశం చారు. నేను కూడా నా ముక్తిదాయకునికోసం నా హృదయం తెరిచాను. ప్రతిక్షణం “అల్లాహ్ అక్బర్” స్థానంలో “తో!తో!తో!” “ఖుదాకీ పహావ్” ప్రశ్నాత్తవులం దేవా! శరణుశరణు, అనే ధ్వనులు తీవ్రతరమౌతున్నయి. “హరహర మహాదేవ్” విజయనాదం క్రమంగా ప్రబలతరం అవుతోంది. నా శిలు కూడా గర్వంతో లేచినై. “హరహరమహాదేవ్!” ముంకారం నా కంఠ లంలోనూ ప్రతిధ్వనిస్తూ నూరురెల్లయింది.

స్వార్థంకోసం తన శౌర్యాన్ని అమ్ముకున్న ఉదయభానుడు తన కులాన్ని, జేతాన్ని, సమా జాన్ని కళంకితంగావించిన ఉదయభానుడు తన వివారానికి అవరోధం రావడం మూలంగా క్రుద్ధుడై, మత్తెక్కుతమల్లేఖలాగు రజాంగ ణంలో ప్రవేశించాడు, కత్తి చాలా తీసికొని. పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిన పాదాలు ఆగిపోయినై. చెబ్బతిని నమదిగిన శత్రువులంతా అతని కేకతో వెనక్కి తిరిగారు. తొలగిపోయినవార్ల సాహసం మల్లాచేసుకొంది. అతడు శీఘ్రంగా పూర్వం రచించి యుద్ధానికి తలపడ్డాడు.

హిందూపైసికులు సంఖ్యలో చాల తక్కువ. దానితోపాటు రోజంతా కష్టపడి బాగా అలసి పోయారు. మొగలులు సంఖ్యలో అత్యధికంగా ఉన్నారు. వాళ్ళదగ్గర ఆయుధసామగ్రి యెక్కు వగా ఉంది. పూర్వహం లో నిలబడడంమూలంగా వాళ్ళకి నష్టం తక్కువ. అత్యంతవేగంతో సాగి పోయే భాగీరథీప్రవాహం మార్గంలో వికలశైలం అడ్డుకోవడంమూలంగా తులంకాలం ఆగిపో యింది.

పారిపోతున్న మొగలులు ఆగి పోయి, పూర్వబద్ధత విజయమాల ధరింపజోడడం తానా

చూచాడు. అతను చూచాడు ఖిలాదిచిహ్నాలవ్రూ కూడా ప్రక్కకి ఒడ్దిలిగడం. ఎప్పుడూ ఓటమి నెలుగని హిందూవీరులు కంటుబడడంకూడా అతను చూచాడు. ఉదయభానుని ప్రతాపం చాలనూరంజకం ప్రసరించింది. రణరంగంలో అనేకమంది పైసికులు అతని పేరు విన్నంతటి లోనే శిఖలమెపోతున్నారు.

మొగలులలో సింహనాదంచేసి యీ వన రాజు ఆ గజరాజును మార్చిన్నాడు. ఇద్దరి తీక్షణతలు పరస్పరం కలుసుకున్నయి; ఒకరి నొకరు పరిచయంచేసుకొన్నారు. మొగలను సంతో తీక్షణపాణధావలు చూపుల సానాన్ని త్రోసిరాజనై. ఇద్దరి శరీరాలు పొంగి పొడ వయినై. ఇద్దరూ పంజా నిగబట్టారు. ఇద్దరూ ప్రాణాలను పండంగా ఒడ్డారు. ఒకని విజయమే యావత్ప్రతివిజయమూను. ప్రాంం యిచ్చెయ్యి డమా? పుచ్చుకోవడమా? అనేది ప్రశ్న. ఇరు వరి కళ్ళల్లోనూ రక్తం ప్రకాశిస్తుంది. ఇరువురి ముఖాల్లోనూ శోణితం రాగంజిత మయింది. కత్తులు రక్తంలో ముంచెత్తబడినై. ప్రబల వేగంతో శ్వాస పలుపడతోంది. ఖడ్గాంచలాల నుంచి భయంకరస్ఫులింగాలు ఉద్భవిస్తున్నయి. ఈ యిరువురి మహాయుద్ధాన్ని యిరు తెగలపైసి కులు నివ్వణపాటుతో చూస్తున్నారు. రెండు వక్షాల పైసికులు తమ తమ నాయకులకి విజయ మని నమ్ముతున్నారు.

ప్రబలవేగంతో ఉదయభానుడు వేసిన ప్రేటును అడ్డుకోవడంలో తానాదాలు తుక్కుని యులైపోయింది. వజ్రపాతం!! ఆ కష్టసమ యంలో మఱొక డాలు ఎక్కడినుంచి వస్తుంది? నా హృదయం తిందరించింది - “ఇప్పుడేమవు తుంది? ఓయి భగవంతుడా! యిప్పుడేమవు తుంది?” డాలు దుల్లిపోవడంతోనే ఉదయ భానుని ముఖంపైన పాశీవికనృశంసత ప్రకాశం చింది. తానా ఒక్క అడుగునూ వెనక్కి వేయలేదు. లవలేశంకూడా నిరాశాభావాన్ని ప్రకటించలేదు. ఉదయభాను డాళ్ళ ర్భి పోయాడు. దినమంతా పడిన శ్రమతో, ఆకలి దప్పికలతో, రక్తస్నాతదాహంతో, భిన్న విచ్చిన్న రోధాంగహస్తంతో విజయవిశ్వాసంతో ముసుకెత్తిడుతున్న తానా అతనియెదుట నిల బడ్డాడు. ఒక్క త్మంలో రెండు పనులు— ఒకవంక తానా తన విశ్వాససూతుకముగు డాలును విసరిపారేశాడు; రెండోవంక ఆవేశంలో అతని హృదయం ఉబ్బెత్తుగా ఉబికింది. ఉదయ భానుడు తన జీవితంలో అటువంటి వీరుడిని యెప్పుడూ చూడలేదు.

నా ప్రతీఒక్కపాహణం కుంచించుకు పోయింది. నా కన్నులలో భయం ప్రవేశం చింది. మంచి కత్తి చాలా పట్టుకొని నూతన బలంతో వచ్చిన శత్రువు ఎట్టయెదుట కేవలం చేత ఖడ్గం పట్టి నిరాధారంగా నుంహోవడం— అబ్బా! నాహాని ఉదయభానుడుకూడా భయ భితుడై వెనక్కి తగ్గుతున్నాడు. మఱి తానాకి భయమా? అనలు అతనికి ఆ పదమే తెలియదు. అనుకున్నట్లుయితే, అతను ప్రాణరక్షణకు వెనక్కి పోగలడు. కాని రణక్షేత్రంలో వీపు మాపడం మొగలుచరిత్రలోని విశేషం. హిందూవీరుల జీవితంలో అది అసంభవం. వెనక్కి తగ్గితే శివాజీమహారాజుకి యేమని ముఖం చూపిస్తాడు? జీవామాతయెదుటికి యెలా వెడతాడు? నన్నింక యే ముఖం చెట్టుకు చూస్తాడు? అతని సాహసం వైన, అతని బలంపైన నమ్మకంతో గ్రుడ్డిగా ముందుకొచ్చి చిరకాలంగా పాతుకుపోయిన శత్రువులెన్ని సమూలంగా పెల్లగించి నాశనం చేసే తన పైసికులకు యేమని ముఖం చూపగల తాడు? నేను అతని రోమరోమాన్ని చదివాను, “ఉదయభాను డయితే నేమిటి? హిమాలయ మే విరిగిపడనియ్యి. సమస్తమొగలశక్తి కేంద్ర

(16 వ పేజీ చూడుడు)

నారసింహలేహ్యము

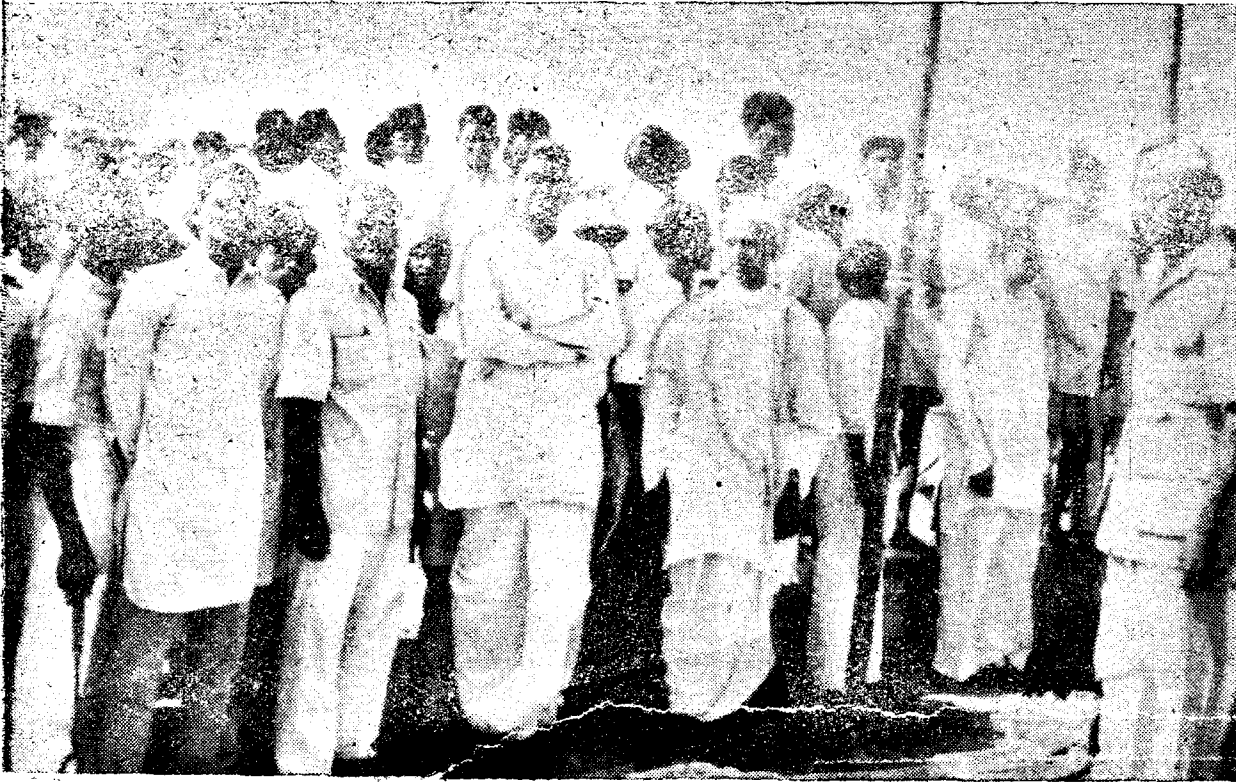
ఇంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిక్కాళ, నివృత్తవ తుక్తవృత్తమును హరించి విలమును తాంతిని పీర్వవృద్ధి కలిగించు వరప్రసాదము—

తు. దక్షిణ. 8-10 పోస్టేజీ 10 అ.

పి. సి. ఏ. జి కంపెనీ, పెరిదేవి-నెల్లూరు జిల్లా

ప్రాంచి: 7 నీను మొదలిపిడి, మద్రాసు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి ఒలింపిక్ ప్రారంభోత్సవం

★
ఆంధ్రవిద్యార్థి ఒలింపిక్ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ఆంధ్రవిద్యార్థి ఒలింపిక్ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ఆంధ్రవిద్యార్థి ఒలింపిక్ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది.

ఆంధ్రమహిళాబేసిక్ ట్రయినింగ్ పాఠశాల-తిరువూరు

★
మంత్రి వీలం సంచార కేంద్రాలకు గత మాసం పాఠశాలను సందర్శించి సభలు పాఠశాల ప్రతిష్ఠాపన చేసిన వ్యక్తం.

ఆచార్యరంగారి అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశం

విజయవాడలో నూతనంగా స్థాపించిన పురుషోత్తమ చిల్డ్రన్స్ క్రీడకులులై ఎల్. మార్క్, ఎస్. శోభనాద్రి అచార్యులు, కె. అప్పారావు నాయుడు, ఎం. అయ్యర్ ఖాదర్ (అధ్యక్షులు), జి. వి. ఎస్. ఆర్. ప్రసాద్, వి. ఎల్. వరసింహారావు, క్రిమి కోడూరు పీ. తా. నిజా గారు.

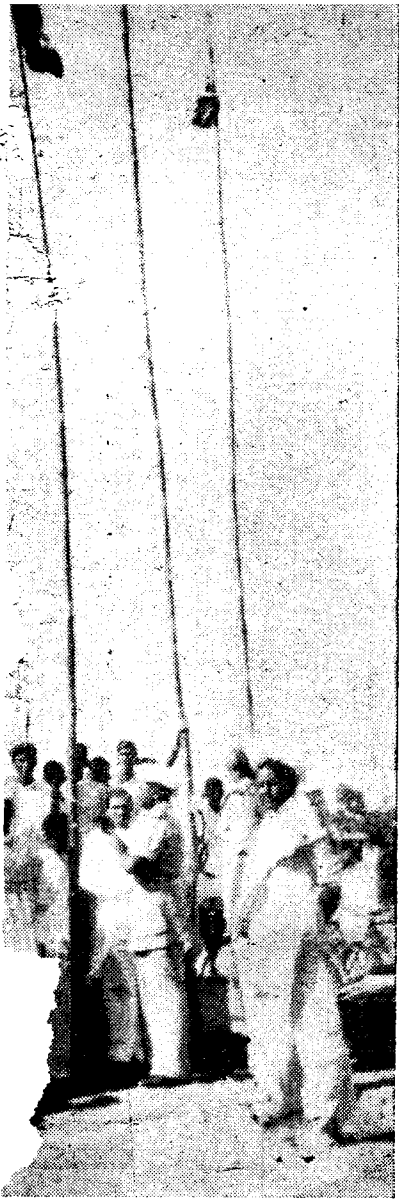

గజ్జెరుగూట్లో వారి సత్తులకి ఏటా పురపాలక సంఘమువారు పాఠశాలను తెలుసంగి వత్తును తిరువూరు శా. చి. త. న.

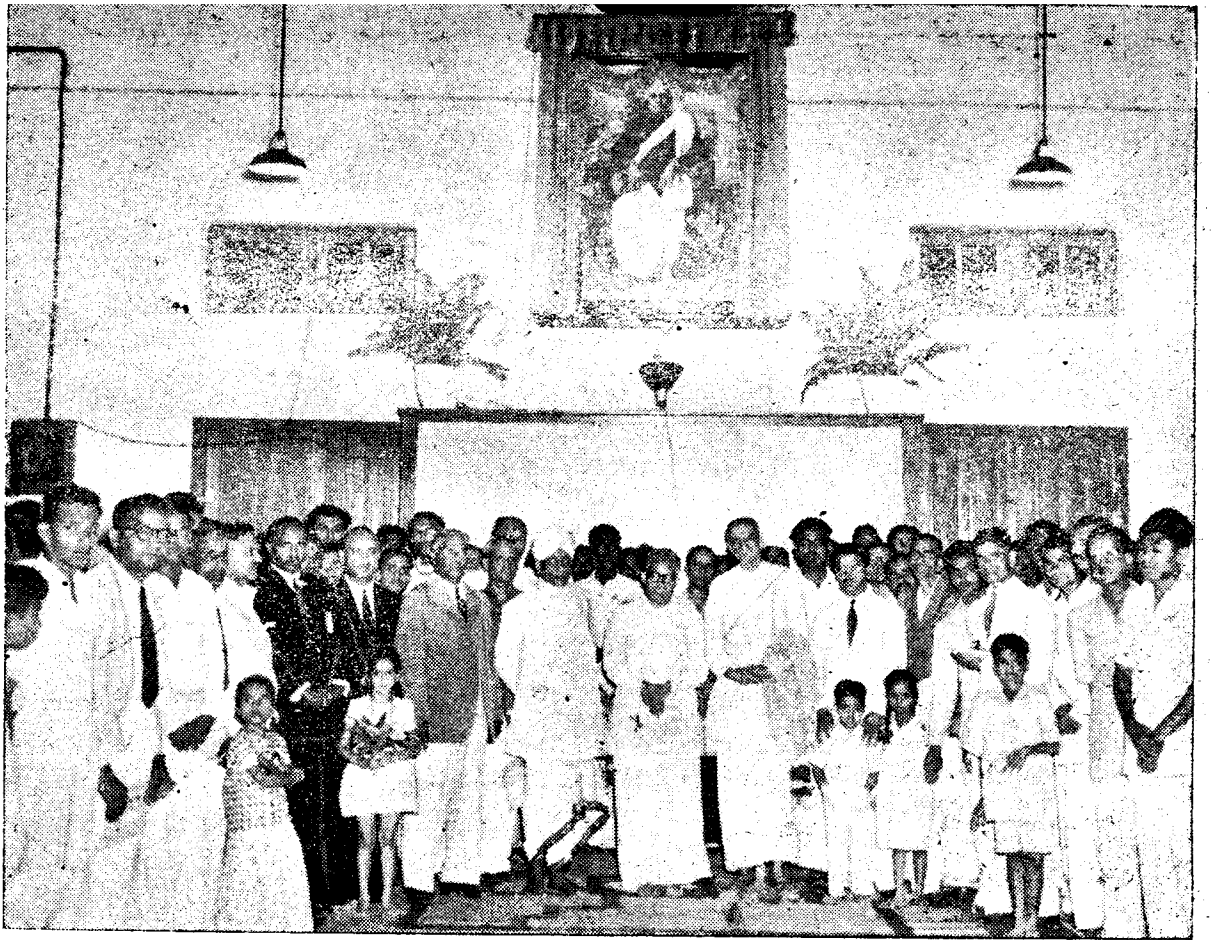

మంత్రి చంద్రమౌళిగారు సంగంబాగల్ల మాడిలో కోసల పరిశీలనా ప్రారంభోత్సవం జరిపినపుడు ఫోటో.

సర్వంటు అఫ్ ఇండి. ప్రాంతములోని లం లంకలోని కేంద్రం

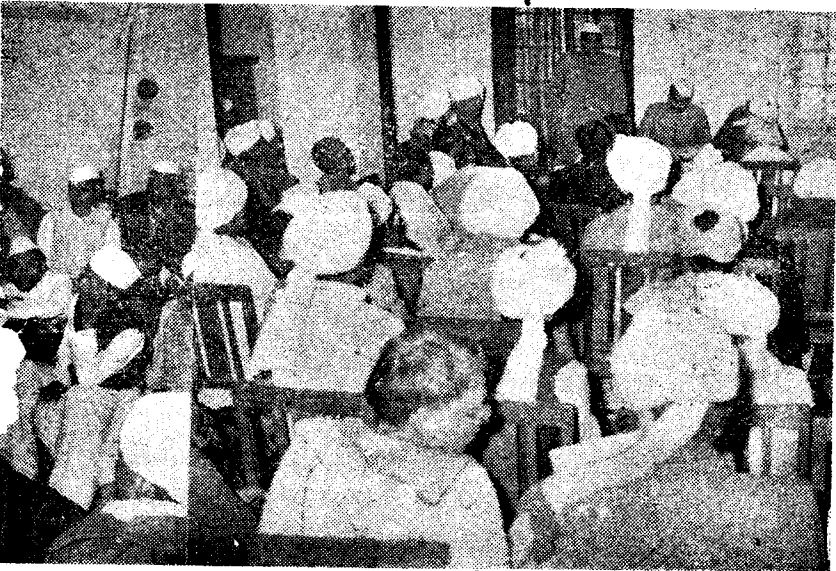

అంబ్రవిన్యాస్ బలిం
ప్లేడ్ - విజయవాడ
సతాకవందనం చేస్తున్న
ఆచార్య రంగా
తయ్యార వమర
రాజా ప్రభువులు.

"జమ్మి ఫార్మసూటికల్ ఫ్యాక్టరీ" ప్రారంభోత్సవములలో గౌ. మంత్రి ఎం. భక్తవత్సలంగారు.
కీ. శే. జమ్మి వెంకటమయ్యగారి చిత్రపటాన్ని ఆవిష్కరించిన దృశ్యం.

★ వార్తా చిత్రాలు ★

మన్యని వేద మంత్రి
గౌ. నీలం సంజీవరెడ్డి
గారు మచిలీపట్నం
శివనమ్మడు ఆంధ్రా
స్టేంట్స్ కంపెనీలో
తీయారయే పరికరాలను
పరికించారు. డా. వి.
రామకృష్ణరావు గారు
మంత్రిగారికి ఆయా
పరికరాలను చూపిం
చారు.

కన ఢిల్లీలో జరిగిన ఆఖరిభారత కిసాన్ మహాసభ అమెరికా భారత
ంలో అమెరికా ప్రతినిధిగా పాల్గొంటున్న సీగ్స్ మహిళ మిస్.
స్తినిస్తున్న దృశ్యం. (కుడివైపు) కేంద్రకార్మిక కాభామంత్రి
జగజీవ్ రామ్ గారు ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం.

పానెటి కార్యదర్శి శ్రీ ఎస్. వి. వెంకట్రామకౌగారి రిటీరల కొత్తరు
గాములతోని తుపానుబాధితులకు వత్తములు పంచిపెట్టిరి. గుడివాక
లో చిత్రం పంచిపెట్టుచున్న శ్రీమతి బిజినెస్ చిత్రపటము. (స్వ. వి.)

భారతదేశ విదేశీ వ్యవహారాల సంఘంవారు మొన్న 21 వ తేదీన ఢిల్లీలోని అమెరికన్ రాయబారి లాయ్ హెండ్రెక్స్ కు సత్కారం
జరిపినప్పుడు, ప్రధాని నెహ్రూ, అవత్యకంగా ప్రభుత్వం హాజరై నాడు. హెండ్రెక్స్ కు వందలకు చిత్రంలో కాననగను.

బ్రాహ్మణ భూమి కావాలన్నాచింది! అందులోనే ఇల్లు కట్టుకోవాలని, దాంట్లోనే గడ్డివాములకి పశువుల శాల లకి చోటుంచుకుని చుట్టూ స్థలమంతా నేద్యంచేసుకోవాలని ఆయన అభిలాష.

డబ్బు పుచ్చుకొని బైలుదేరా దాయన స్థలం తేరానికి! ఊర్లో ధర లాయన కేమీ రుచించలేదు. చద్దిమూటలు కట్టించుకొని ఆ పక్క పల్లెలో చౌకగా అమ్ముతున్నారని ప్రయాణ మైనాడు పొద్దున్నే. వాల్గనదిమీదుగా కొంతదూరం పోయి దిగా డొకచోట. తనవెంట తెచ్చుకున్న మనుషులతో, ఇంకాస్త పొద్దుండనగా తేరా డాపల్లె. ఖాళీపాత్రలు ఒక పూటకూలయ్యడం

చలో పెట్టి ఊరిలోకి పోయినాడు ఆసామీలకోసం. భాక్సీర్లు, అంటే పొలం ఖామందు లన్న మాట-వాళ్ళ బస కనుక్కుంటూ నడక సాగించాడు. కొత్తజేరగా డొచ్చా డనగానే, భూస్వాములంతా ఒక పెద్ద ఖామందిట్లో సభ జేశారు.

అంతా ఒక బల్లచుట్టూ ఎత్తుపీటలు వేసుకొని కూచున్నారు. ఒక చెయ్యిరిగినకుర్చీలో అందరికీ పెద్దఖామందు కూచున్నాడు. ఎదురుగుండా ఇంకో కుర్చీ వేయించి, ఆయన న్నాహ్వనించారు. అపీ ఇపీ అవగానే అసలుమాటలు మొదలెట్టారు. అక్కడ తమాషా ఏమిటంటే, పొలం అమ్మే ఆసామీలు నా పొలం మంచి దని ఒక డంటే, నా భూమి శ్రేష్ఠం అని ఇంకోడు మొదలెట్టలేదు. అసల్ పట్టా అయితే అంతా చేరేవారే కాదు. ఇంట్లో కూర్చునే 'వాడిది మంచిది కాదు, వీడిది చనిటి పొలం' అనేవారు.

బేరగాడి కిష్టమైనది కొనుక్కోవచ్చు. ఎవరిది కొన్నా వాళ్ళేమీ అనుకోరు. అమ్మకాని కున్నవన్నీ చూసిస్తారు. అందులో ఆయనకి నచ్చినది ఏరుకోవచ్చు. ఇంక ధరమాట! ఎకరాని కింతని లేదు. సూర్యుడుదయించగానే బయలుదేరాలి, అతనిప్రం ఎంత దూరమైనా తిరగచ్చు. సరిహద్దుగా చెక్కకోలలు పాతుకుంటూపోవాలి. సూర్యుడు అస్తమించేలోపు బయలుదేరినచోటికి చేరాలి. ఐదువందలరూబుల్లు ఇస్తే ఆ స్థలమంతా అతనిదే. వాళ్ళు అమ్ముతున్న దిట్లా గేనట. మీ కిష్టమైతే, రేపే మంచిరోజు—ముహూర్తంపెద్దాంఅన్నారు ఆసాములు.

ఆయనసంతోషం చెప్ప తరంకాదు. అప్పుడే స్థలాలు చూసుకున్నాడు చంద్రుడి వెలుగులో. తప్పకుండా రేపే

బాలానందం

మూలం :

టాల్టాయి

అనువాదం :

శ్రీమందపాటికృష్ణప్రసాదు

చేదామని, వాళ్ళదగ్గర శలవుతీసుకొని బసకి బైలుదేరాడు. ఆరాత్రంతా నిద్ర పట్టలే దాయనికి.

ఇంకా కాస్త చీకటుండగానే భూఖామందుల్ని పిలిపించాడు. కొంత మంది మధ్యవర్తుల్ని వెంటబెట్టుకొని వచ్చారు వాళ్ళు. జమాన్లని తీసుకుని, ఆయనా వెంట నడిచాడు. సంజవెలుగులో కొండక్కారంతా. ఆ క్రిందటి రోజే ఆయన ఏరుకున్న పొలం కంటి చూపుకు ఆనకుండా దాని పక్కనే వుంది. పెద్దఖామందు కూచున్నచోట ఒక పొడుగాటి జండా పాతారు. సూర్యకిరణాలు కనిపించాయి. ఎట్టని బింబం తూర్పుదిక్కున ప్రత్యక్షమైంది. 'మే మిక్కడే ఉండి చూస్తూంటాము. ఇక నువ్వు వెళ్ళిరా! అన్నాను మధ్యవర్తులు, రూబల్స్ ఐదువందలూ మళ్ళీ లెక్కపెట్టి ఆ ఆసామీ కిస్తూ.

తవ్వడానికి ఒక చిన్న పలుగు చేత్తో పట్టుకుని చాలా చెక్కసీలలు మూటకట్టి భుజంమీద వేసుకున్నాడు. నడుముకు రొట్టెలసంచి కట్టుకుని నీళ్ళబాటిల్ భుజానికి తగిలించాడు. చలివేయకుండా వంటినిండా దళసరి ఉన్ని బట్టలు, కోటు తొడుక్కొని, కట్టంచేసే బూట్లతో బైలుదేరాడు.

ఎక్కడిది చేవనేలో ఎక్కడిది చనిటిదో తవ్వి తవ్వి చూసుకుంటూ, అప్పుడప్పుడు కొంచెం నోట్లోగూడ వేసుకుని చప్పురిస్తూ, జాగ్రత్తగా పోతున్నాడు. నడక కాస్త జోరుచేశాడు. ఒకసారి వెనక్కి చూశాడు. 'ఓ ఇంకా చాలాపై ముందిలే' అనుకుంటూ అంగలేశాడు. ఈ రేగడినేల పోనివ్వకూడదంటూ ఇంకాస్త ముందుకు వెళ్ళాడు. మళ్ళీ పక్కకి చూశాడు. కొండ ఆట్టె మారా నున్నట్టు లేదు. మనుషులు గూడా బాగా కనిపిస్తున్నారు. ఆయన నేవకులు 'ఇంకా ముందు కెళ్ళండి' అంటున్నట్టు. ఇప్పుడంత లోతుకు తవ్వకుండా రెండంగుళాలు కన్నాలు చేసి పాతిపెట్టేస్తున్నాడు చెక్కలు. దిట్టంగా ఉంటాయో లేదో మళ్ళీ చూసుకునేవాడు. 'ఎవరు లాగుతారు లెద్దూ కింద పడిపోయినా అక్కడే ఉంటాయగా' అనుకుంటూ ఊరికే గునపంతో కంత పొడిచి మొక్కలు నాటి నట్లు పెట్టేస్తున్నాడు.

దాహమైంది. కానేసాగి బాటలో

నీళ్ళు కొద్దిగా తాగాడు. ఇప్పుడు కొండమీది మనుషులు చీమల్లాగా కనబడున్నారు. ఇంక దక్షిణదిశకి తిరిగాడు. కొండకి సమానాంతరంగా సాగిపోతున్నాడు. ఇప్పుడు అయిమూలగా కనిపిస్తోంది కొండ. సూర్యుడు నడినెత్తిమీది కొచ్చాడు. బాగా ఆకలేసి దాయనకి. ఒకచోట కూచుని రొట్టె తిని కాసిని మంచినీళ్ళు తాగాడు. తను నడిచిన భూమంతా కలయజూసుకుని 'బేస్' మని తేపాడు. కళ్ళమీదికి నిద్రర కూరుకువస్తోంది. అట్లా ఇంకానేవు కూచుంటే కునకు పట్టుందేమో నని 'కానేపు పడుకోరాదా' అంటున్న బరువుకరీరంతో పోట్లాడి పయనమైనాడు మళ్ళీ.

ఎండ కొంచెం తీవ్రంగా కాస్తోంది. చెమటలుపోస్తున్నాయ్! మళ్ళీ దాహమేసింది! ఇది కాసిని తాగేస్తే ఇంక ముందు కుండవని, కానేపు బిగబట్టుకున్నాడు. దాహ మెక్కువైంది. నడుస్తూనే నాలుగుగుక్కలు మింగాడు. పడమటిదిశకి చేరాడు సూర్యుడు. కొండమీదమనుషులసలు కనిపించడంలేదు. 'ఓ! ఇంక ఒకపక్కేగా తిరగాలసిందీ' ధైర్యంతో ఇంకాస్త ముందుకు నడిచాడు. 'ఏమో' అని గుండె గటుక్కుమంటూనేవుంది. ఇంక ఒక్క ఇరవైగజాలు-పదిగజాలు-అనుకుంటూ నడుస్తూనే వున్నాడు. సూర్యుడు క్రిందికి దిగుతున్నాడు. అతని హృదయం దడదడా కొట్టుకోవడంమొదలెట్టింది. బాటలో కాసిని నీళ్ళు తాగేసి అక్కడ విసిరేశాడు బరువు తగ్గుతుందని. ఇందాక దాచిపెట్టిన ఆ కాస్త రొట్టెముక్కా తినేసి, ఇంకాస్త హుమారుతెచ్చుకుని మళ్ళీపు తిరిగా డింక. ఈసారి కొండవేపుకే అన్నమాట. ముక్కుకుసూటిగా కొండ కనిపిస్తోంది. దూరదూరాన నీలలు పాతుతున్నాడు. భూమిలో కన్నాలు కనిపిస్తే వాటిలోనే కూరేస్తున్నాడు. కాళ్ళు బిగబట్టున్నాయ్. పిక్కలు పట్టుకుంటున్నాయ్. నీల లక్కడక్కడ పడేసిపోతున్నా డివ్వడు.

పడమటివేపు చూసేటప్పటికి సూర్యుడు వాలిపోయాడు. ఎత్తిరంగు ఆక్రమిస్తోంది దప్పుడే ఆ కాశాన్ని. గునపం, చెక్కలమూటా అక్కడ పారేశాడు. రెండుగజాలు నడచి ఇంక

పరుగు అడుకున్నాడు. వంటిమీద రొట్టెల సంచి తీసి పడేశా డక్కడ. 'ఒక్క పరుగులో వెళ్ళిపోయా' అనుకుంటూ ఇంకాస్త వేగంగా పరిగెత్తాడు. ఇది అడ్డమొస్తున్నాయనిబూట్లు తీసి వేత్తోపట్టుకున్నాడు. కాస్తదూరం పోయి విసిరిపారేశాడు చేతులకి బరువని. వంటిమీద గుడ్డలు గూడా బరువై పోయాయ్. కోటు తీసి పడేశాడు కింద. అప్పుడే చనివణికించే

స్తున్నా. అతని వంటిమీద ఇంకా చెమటలుపోస్తూనే ఉన్నాయి. నేలమీద గులకరాళ్ళు తగిలి కొంకరతిరుగుతున్న పాదాలు బాధపెట్టున్నాయ్. అయినా లెక్కచేయలేదతను.

అతని నేనకులు అరుస్తున్నారని గట్టిగా— ఉన్నా...రా! పరిగెత్తు అంటూ. కొండమీద వాళ్ళకింకా సూర్యుడు కనిపిస్తున్నాడు. ఆయన, కిందుండడంవల్ల పోయినాడే అనుకున్నాడు. వాళ్ళ కేకలు వినేడప్పటికి ఎక్కడలేని ఉత్సాహమూ వచ్చిందతనికి. రోజుకుంటూనే పరిగెత్తుతున్నాడు. ఇంక రెండు నిమిషాల్లో...కొండదగ్గరికి—కొండ చేరాడు! కొండ ఎక్కడానికి పదిసెకండ్లు పట్టిందతనికి.

సూర్యుడివంక ఆత్రంతో చూస్తున్న మధ్యవర్తులు, ఆ ఆసాములు చూపులు పక్కకి తిప్పారు. "మొత్తానికి" బలే లాటు కొట్టాడు." అంటూ. ఆయన ఆయాసంతో కూలబడ్డాడు—'ఏమైంది? ఏమైంది!' అని నేవకు లడుగుతుండగానే—ముక్కంటి, నోటంటి రక్తం కక్కుకుంటూ! ఎట్టని సూర్య బింబం మాయమైంది. అటు చూస్తూనే రక్తంతోతడిసి ఎత్తైన నేలమీద వాలి పోయినా డాయన.

"పాపం! చాలాదూరం పరిగెత్తాడు కాసి, ఆయన కిప్పుడు కావాల్సింది (6, X 3,) చ|| అడుగులుమాత్రమే!" వ్యంగ్యంగా నిట్టూర్చా డొక భాక్సీర్.

ఆశ అందరికీ ఉండేదే. ఊహజ్ఞానంతోపాటు అదికూడా ఉద్భృత మవుతూ వుంటుంది జీవరాసుల్లో! ఏత్యాగానికైనా, ఏసాహసానికైనా—ఏదోరూపంలో వుంటుందది వెనక. దానిబల సంపత్తితోనే అసంభవమైన వెన్నోసాధిస్తాడు మానవుడు! ప్రయత్నంలోపం లేకపోయినా ఒక్కొక్కప్పుడు విఫలమవుతూ యవి. అప్పుడు దాన్నే దురాశలని ద్వేషిస్తుంది లోకం! మళ్ళీ, చేనికైనా మానవుడు పూర్ణప్రయత్నం చెయ్యాలనే చెప్తుంది. అయితే ఈ ఆశ దురాశగా ఎప్పుడు మారిపోతుందో— అంటే వాటి రెంటిమధ్యా సరిమైన సరిహద్దు ఏమిటో, చెప్పడం కష్టం.

బాలానందం :

కొంటెనర్ కు

శ్రీ మహాదర వెంకటసత్యమూర్తి

అనగా అనగా ఒక చెవుల పిల్లి యుండెను. అది ద్వైతవనమందలి మెత్తని లేతపచ్చికను మేయుచు, చల్లని తేటసీటిని త్రాగుచు యే క్రూరజంతు పుకన్నులకు పడకుండ జాగ్రత్తగా కుసలుకొనుచు హాయిగా జీవించుచుండెను. ఒకనాడు ఒక కొంటెనర్ కు దానిని చూచి యెట్లయినను దాని మాంసమును తినవలయు నని ఎన్నియో విధముల ప్రయత్నించెను. కాని లాభము లేకపోయెను.

అప్పుడా నక్క దానితో కడట స్నేహము చేసి యెప్పుడైన మంచినమయము చూచి దాని మాంసమును సంపాదించుకొనవలయునని నిశ్చయించి ఒకనాడు చెవులపిల్లి వద్దకు పోయి మంచి మాటలచే దాని మనసు కరగించి నమ్మించి దాని స్నేహమును సంపాదించుకొనెను. ఏ మాయయు నెరుగని చెవులపిల్లి ఆ నక్క మాటలకు సంతోషించి దానితో నోకనాటికంటె ఒక నాడు మిగుల మైత్రితో ప్రవర్తించుచుండెను.

ఇక ఈ కుండేలు నేను చెప్పినట్లు చేయగలదని నిశ్చయించుకొని ఆ నక్క దానిని ఒక వరిపొలమునకు తీసికొని పోయి “ఓమిత్రమా! నీవు నిర్భయముగా ఈ చేనిలో తిగుచుండుము. నేను జాగ్రత్తగా నీ షేమమును చూచుచుండెదను. ఎప్పుడు నేను సంజ్ఞ చేయుదునో అప్పుడు నీ పీ చేనినుండి పారిపోవలయును” అని చెప్పెను.

విశ్వాసముగల యా కుండేలు నక్కమాటలను నమ్మి ప్రతిరోజును ఆ వరిపొలములో తిరిగి మేయుటకు ఆరంభించెను. దైవవశమున ఒకనాడు ఆ పొలముకాపు తన పొలమును చూచుకొనుటకై వచ్చుచు ఆ చెవులపిల్లిని చూచి తక్షణమే యొక రాతితో దానిని కొట్టి చంపి పరమానందముతో మాంసాహారి యగుటచే దానిని తీసికొనుటకై పోవుచుండెను.

ఇంతలో దూరమునుండి చూచుచున్న నక్క ఆ చెవులపిల్లి చచ్చి పడినంతనే చటాలున దానిని ఎత్తికొనిపోవుటకై పరుగెత్తికొని ఆసమీపమునకు పోయెను. కాని ఆ కాపు నక్కను తన చేతికర్రతో బెడరించి తరిమివేసి ఆ చనిపోయిన కుండేలును తీసికొని యింటికి పోయెను.

అప్పుడా వెరినక్క తన ఆశయం తయు నీవిధముగా వ్యర్థమైపోవుటచే వెరిమొగమువేసి “కన్నగాని సొమ్ము కంసాలిపాలయ్యె” నని విచారించుచు తుదకు ఆ కాపు యందు కోపము వహించి యూతనికి ఎట్లయినను ద్రోహము చేయవలయు నని ఉద్దేశముతో

మారు త్రోవను ఆ కాపు ఇంటికి పోయి ధాన్యపుగాదెక్రింద దాగియుండెను.

ఇంతలో కాపు పొలమునుండి యింటికి వచ్చి భార్యను పిలిచి తాను చంపి తెచ్చిన చెవులపిల్లిని ఆమెచేతికిచ్చి ఈవార దీని మాంసము వండుమని చెప్పి మరల పొలము కాచుకొనుటకై వెడలిపోయెను.

ఆ యిల్లాలు చెవులపిల్లిని కోసి మాంసమును తీసి మంచీయుతాహముతో కూరను వండి సిద్ధముచేసెను. కాని తన భర్త పొలమునుండి ఎంతసేపటికిని రాకపోవుటచే ఆమె తొందరపడుచు తుదకు తండ్రిని తీసికొనివచ్చుటకై కుమారుని పొలమునకు పంపెను.

కుమారుడు తొందరగా తండ్రియొద్దకు పోయి యింటికి రమ్మని పిలిచెను. అప్పుడు తండ్రి “నాయనా! ఈ పొలములో చాలవరకు కలుపు తీసివేసితిని. ఇంక కొంచమే యున్నది. మన నిద్దరము కలిసి ఇది చేసినచో త్వరలోనే పూర్తియగును రమ్మ! నీవు కూడ కొంత పని చేయుము.” అని చెప్పెను. తండ్రి యాజ్ఞ ననుసరించి కుమారుడుకూడ కలుపు తీయుటకు ప్రారంభించెను.

ఇంతలో ఇంటివద్ద గాదెక్రింద దాగి యున్న కొంటెనర్ కు ఆ కాపు దొడ్డిలో వేయబడియున్న వరికుప్పకు చల్లగా నిప్పు అంటించి ఆ యింటికక్క నున్న తోటలోనికి పోయి ఒక పొదలో దాగి చూచుచుండెను.

కాపు భార్య తమ వరికుప్ప కాళిపోవడం చూచి ఇరుగుపొరుగువారందరిని పిలుచుచు గోలు గోలు న ఏడ్చుచు తొందరగా ఈ ఘోరవార్తను పొలములో నున్న తన భర్తకు తెలుపుటకై యొక సేవకుని పంపించెను.

ఇంటివారును, ఇరుగుపొరుగువారును చాలా ఖంగారుపడుచు ఆ వరికుప్పను యెట్లయినను ఆర్పవలయునని ఎవరికి తోచినట్లు వారు ప్రయత్నించుచుండగా, ఆ కొంటెనర్ కు యనరును లేచి అకాపుగృహము చేరి కమ్మగా వండియుంచిన మాంసపు కూరను, అన్నమును కడుపునిండ మెక్కుచు కూర్చుండెను.

అంతలో కుమారునితో కాపు ఇంటికి వచ్చెను. అప్పటికప్పుడే వరికుప్ప చాలవరకు కాళిపోయెను. కాపు త్వరగా ఆ నిప్పు చల్లార్చుటకై నీళ్ల కుండను తేవయిననని లోపలికి పోవుచు పొట్టనిండ తిని పోచూచుచున్న ఆ నక్కను చూచి తక్షణమే తలుపు మూసి వైచి గొట్టెముచేసెను.

పొట్టబరువుచే త్వరగా తప్పించుకొని పారిపోజాలకపోయిన ఆ కొంటె

నక్క అప్పుడు ఆ యింటిలో చిక్కుకొనిపోయెను. తరువాత ఆ పొలము కాపు చాల శ్రమపడి కాళిపోగా మిగిలిన వరికుప్పను చల్లార్చుకొని కడుపుమండించుచున్న ఆ కలికి ఆగలేక వండిన పదార్థములన్నియును నక్క తినివేసి నను కోపముతో మెల్లగా లోపల ప్రవేశించి ఆ నక్కను పట్టుకొని దాని మెడకు త్రాడు కట్టి పట్టుకొని వెలికిల పడత్రోసి మహాకోపముతో దాని పొట్టనిండ బూడిద కుక్కవలయు నని నిశ్చయించి భార్యను పిలిచి గడ్డిమసిని తీసికొనిరమ్మని కేకచేసెను.

వెంటనే ప్రాణము విసిగియున్న ఆ తనభార్య నక్కకు తగిన శాస్త్రీ చేయవలయు నను కోపముతో ఒక గంప నిండ గడ్డిబూడిదను తీసుకొని గదిలో

నికి వచ్చెను. కాపు ఆ బూడిద క్రింద గుమ్మరించి దాని పొట్టలోనికి ఎక్కింపవలయు నని యూహతో దాని శరీరమును పరీక్షించుచుండెను.

ఇంతలో ఆ కొంటెనర్ తన తోకను ఆ బూడిదలో పొరలించి ఆ కాపుకన్నులపై బాదించెను. అతడు కంటమంటకు ఆగలేక త్రాడు వదిలి పెట్టి రెండు చేతులతోను కన్నులు నులుముకొనసాగెను. అదే సమయమని తలచి ఆ జిత్తుమారి నక్క తక్షణమే దాటి యొక్కటే పరుగున ఇల్లు విడిచి ఊరు దాటి పొలములోనికి పారిపోయెను. తుదకు ఆ నక్క ఈవిధముగా తనయొక్క కోరికను నెరవేర్చుకొనెను. అందుచేతనే నక్క జిత్తులమూతి అని అంటారు.

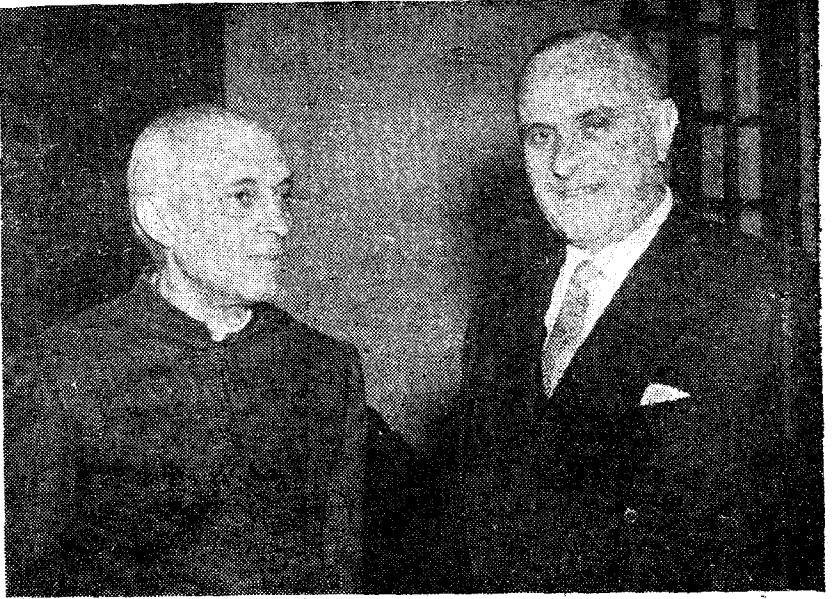
తని మహిమ

శ్రీ తాళ్లూరు సీతారామయ్య

ట్టాలి” అని శివుడు శనిని అడిగాడు. శని సరేనని పలికి వెళ్ళిపోయాడు. పరమేశ్వరుడు వీడు నన్ను ఎట్లా పీడిస్తాడో చూద్దాము, వీడికి కనపడకుండా దాక్కోవాలి అనుకున్నాడు. తన కైలాసపర్వతాన్ని, తన భార్యను వజలివేశాడు. ఒక కారడవిలో ఒకమూల పాడుపడిన ఒక గోతిలో కూర్చున్నాడు. అలాగే అక్కడ నెలదినములు గడిపాడు. నెలరోజు లయినతరువాత, శని తనను పీడించలేకపోయాడని గర్వముతో శని కైలాసపర్వతముమీద చేరాడు. శనిగూడ అడ్డుటకు వచ్చాడు. “ఓశని! నన్ను ఈ నెలరోజులలో పీడించమని చెప్పినా పీడించలేకపోయావు” అని శివుడు గర్వముతో పలికాడు. ఆ మాటలకు శని పక్కున నవ్వి యిట్లా అన్నాడు: “స్వామీ! ముప్పదిమూడు కోట్ల దేవతలు నేనించుతూ అఖండమై భవంతో వెండికొండపైన కూర్చుండే మీకు, ఒక కారడవిలో బీజపాడుగోతిలో దాక్కొనటం శనిపీడ గాక మేమిటండీ!” ఆ మాటలకు శివుడు సిగ్గుపడ్డాడు.

కథ కంచికి వెళ్ళింది.

భీష్మ ఇంటి రాయబారిగా నియమింపబడిన సి.డి.ఎస్.సి. భారత ప్రధాని నెహ్రూను సందర్శించినపుటి చిత్రం.

కోటపిలుపు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

భూతమే రానియో. కాని 'స దైన్యం న పలాయనం' (దైన్యం లేదు. పలాయనం లేదు)" ధన్యవోయి, తానా!

రెండోతూణిలో అతని నడుమకుండే ఆకు పచ్చని పటకాపడమచేతి కొచ్చింది. దాలు స్థానాన్ని హస్తమే స్వీకరించింది. వీరత్వానికి కూడా సిగ్గు వచ్చింది. ఉదయభాసని భయం కరకరవాలభారలకి రక్తమాంసవినిర్మితహస్తం అడ్డుపెట్టబడింది. కాని పటకా యేమి ఉపయోగిస్తుంది? రెండు మాడు దెబ్బల్లో ఎగిరి పోయింది. రక్తం ప్రవాహంలాగు ప్రవహిస్తుంది. మాంసం ముక్కులుముక్కులై ఎగురుతుంది. కాని తానామృతంలో తేజమాత్రమయినా చింతా చిహ్నం లేదు. హస్తం! తానా!!

రక్తపాతం అత్యధికం కావడంవల్లంగా పూర్వగర్భలతి ఉల్బణతి వహించింది. నా తానా కౌర్యసాహసాలు యింకా గౌరీశంకరభిరంలాగు సమస్తంగా ఉన్నాయి. భౌతికశరీరాన్ని వదిలివేయడం ప్రారంభించాడు. అతని చేతిలో ఒక్క దాలు ఉంటే నా?..... నీచుడు, ఉదయభానుడు యీ దోబ్బలాన్ని తెలుసుకున్నాడు. నా హృదయం చిత్కారంతో అంది - "ఎక్కడికి పోయిందోయ్ ఆ కీరతి? రక్షణ లేని, సిద్ధం కాని శత్రువువైన కత్తి రుఖి పించకూడ దనే నియమం ఎక్కడ చచ్చిపోయో? ఆ సదాచారం, నియమం నీ జాతిశత్రువులైన, నీకేశంశత్రువులైన, ధర్మవిరోధులైన, మొగలులపయిన ప్రయోగించడానికేనా? బాహుసత్యం మనసిని యింత పతనస్థితికి పాల్పడ చేస్తుందా?"

తానా తన పూర్వలంకగానే భరతభూమి మీద వ్రాలిపోయాడు. సప్త అస్త్రమిం చే సూర్యుని చూచావా? రక్తంతో తడిసిపోయిన అతని ముఖమండలం సరిగ్గా అదేమాదిరిగా ఉంది. బిడెడు తన తల్లిని కాగిలించుకున్నట్లుగా తన మాతృభూమికాగిలిలో ఆతను పడిపోయాడు. నా హృదయం పరతపించబోతోంది. కాని నేను నేనే అతనిని బలవంతపెట్టాను. ఉహూ! ఇది వివరడానికి సమయమా? నాలోనే సామర్థ్యముంటే నా ప్రత్యేకశక్తలం ఒక్కొక్క డా అవుతుంది. అతని శరీరానించి కారి పడిన రక్త సింధుసందోహం నా కాయంపై ప్రకాశిస్తుంది. నేను ఉత్సాహంతో అతనిని నాశరీరానికి హస్తం కున్నాను. ప్రతి అవయవంతోనూ స్పృశించాను. ఏదీ అవయవాలు అతనిని తాకినయ్యా అవన్నీ పవిత్రము లయ్యె. బలదాతరక్తం ఎంత ఎక్కుగా ఉందీ! శత్రుబాలు గడచినా నా ప్రతిజ్ఞల యింకా ఎక్కువనే ఉంది అతని రక్తంతో.

అరే! అ దేమిటి? ఆధారస్థం కూలి పోలే నేలరాలే యింటికెప్పులాగు, తానా పడి పోవడంతోనే హిందూవీరులు వెనక్కి జంకారు. పైకి రావడానికి వ్రేలాడదీసిన మోకుత్రాడు వైపు తిరిగిన వారి కాళ్ళు. ఉదయభానుడిలో, తద్వారా మొగలుసేనలో సాహసం యినుముడించింది. అయితే, తానాబలిదానం వ్యర్థమై పోతుందా? అతని పవిత్రరక్తంతో అర్చింపబడిన మాతృభూమిచైతన్యహీననందనుడు పరాభీనుడుగనే ఉండిపోతాడా? దేవతలకుకూడా ముగ్ధభయమైన అతని పరాక్రమం హిందువులలో పిరికితనాన్ని ప్రవహింపనికుందా? అనేకపరస్పరవిరుద్ధభావాల ఆవేగంతో తానాశరీరాన్ని తాకుతూ నా యీ శరీరం కుంచించుకుపోయింది. అది యిప్పుడుకూడా నన్ను కాగిలించుకునే ఉంది. ఇప్పుడుకూడా అతని ప్రతిరోము అంటుంది. "ఓ! దుర్గమా! నాదగ్గర ఒక దాలు ఉండేట్లయితే ఏ చింత లేకపోయేది. వాళ్లంతా నీ ముఖాన్ని కళంకితం చేయగోరితే, నీదగ్గరే వాళ్లని ఒంటరిగా తుత్తు నిలుపు చేస్తాను." అని.

అయితే నేను ముక్తిద్వారం ప్రవేశించి ముక్తిదాతస్వర్గ సమభించికూడా బందిగానే ఉండిపోతానా? తన రక్తంతో నా స్వతంత్రానికి వెలకట్టినాడే, అదంతా వ్యర్థమేనా?

కాదు, కానేకాదు. హిందూవీరులు విధలం గావడానికి ఏ కార్యాన్నీ తలపెట్టరు. తానా తమ్ముడు సూర్యాజీ అక్కడే ఉన్నాడు. అక్కడే ఉన్నాడు ఎవరయ్యేళ్లవన్ను మేనమామ శేలార్! ఏమిటోయ్! చెబుతున్నాడు సూర్యా? చెవులు నిగుడ్చి విను. ఇంటింటికి వెళ్లి యీ సందేశాన్ని వినిపించు. నేడుకూడా యీవిషయం విన్న తరువాత నీ జమయిన హిందూభృతయును కత్తి దాలు తీసికొని ఆయత్త మాతుంది. అతను వెనక్కి తగ్గే హిందూ వీరులవైపు చూచాడు. నావైపు చూచాడు. తానాచావుతో స్వాతంత్ర్య విషయనిరాశా సంజనితా గ్రు బిందువులు నా కన్నులనుంచి దొర్లడం చూచాడు. అతని రక్తం ఉప్పొంగింది. అతని అంతఃకరణంలో అగ్నిజ్వాల రగుల్కొని హిందూసమాజకలంకాన్ని భస్మీకృతం గావించింది.

"ఎక్కడికి పోతి పోతున్నాను? అదగో అక్కడ ఆహారంగలతో తన ముఖాన్ని రక్త రంజితం గావించుకొని, శత్రువుల హృదయాలలో పిటికిని పురికొల్పి తానా పడిపోయాడు. అతని ముఖాన్ని మక్షీకశంకితం గావిస్తారా? సరుగత్తండి! తప్పకుండా పాటిపొండి! శత్రు ఉదయం మొగలు సైనికులు మినాయకునికేనాన్ని కాకులికి, గడ్డలకి, వేసి క్రీడిస్తారు. నిన్న రణక్షేత్రంలో పడిపోయిన మీ సోదరులని తన్నుకుంటూ పోయి నక్కలకు వేస్తారు. ఛీ! పిటికి పందలారా! పరిగెత్తేట్లుయితే యక్కడి కెందుకు వచ్చాను? శివాజుమహారాజాతో యేం చెప్పాను? కోట పట్టుకుంటేనేగాని తిరిగి రావలసి చెప్పలేమా? మానాకమానా లంటే మీకు తెల్లలేదా? పగుగెత్తండి! మీ మార్గాన్ని తెలిపి ఉంచాను. పగుగెత్తండి! కోటబురుజునాంచి వ్రేలాడే మోకు త్రాటిని నేను కోసిపారేశాను. ఎవరయినా పారిపోతారా? బురుజు నుంచి క్రిందికి దుమకండి. ఎటు వెళ్లినా చావు తప్పదు. మడమ తిప్పడానికి సిగ్గు లేమా? తానా కౌర్య పరాక్రమాలని చూచినతరువాతకూడా ప్రాణ రక్షణకోసం పరువు తె తడమా? నపుంసకులారా! మీ పురుషత్వం ఎక్కడికి పోయిందో? మిమ్మల్ని కొండమీదకి ఎక్కించిన మీ కౌర్యం ఎక్కడ నశించింది? ఒక్క తూణికితం శత్రుదళాలని చిందరవందరగావించిన మీ పరాక్రమం ఎక్కడ దాక్కుంది? మీ నాయకుని విక్రమాన్ని కళంకితం గావించడలచుకున్నారా? ఏం ఘరవాలేను. పోదలచుకున్న వాళ్ళు పొండి. నేను తానా జీ అజ్ఞను, నా రెండుకళ్లల్లోనూ శూలంలా నాటుకునే హరితపతాకాన్ని తొలగించవలసిందిగా యిచ్చిన ఆజ్ఞను, పాలిస్తాను. పొండి, అంతా పొండి. నేనొక్కడినే ముందుకు వెడతాను; తానాజీకూడా ఒక్కడే వెళ్ళాడు. అతడు మీ ముఖం చూడలేదు. స్వర్గంలో నిలబడి ఆమహావీరుడు నావైపు చూస్తున్నాడు; మీ అందరివైపు చూస్తున్నాడు.

నాతోకూడా రానుచున్న వాళ్లంతా రండి. ఎవరు తను పవిత్రపీఠానికి కళంకించే సుకోదలచుకోలేదా, ఎవరు తన తాతతండ్రిల కీర్తిని మట్టిపాలు గావింపదలచుకోలేదో, వాళ్లంతా నాతోకూడా రండి. సిద్ధి నే విజయం సిద్ధిస్తుంది. లేదా, ప్రపంచం గు రిస్తుంది, హిందూవీరులు వాళ్ల శ్రేయసార్థంగా సిరంగా నిలబడగల్గుతారు; ముందకున వెనుకలగుతారు; మరణింపగల్గుతారు; అంతేగాని వెనక్కి జంకడం ఎలుగరని. జయ! మహాకాళా! హరహరమహాదేవ్!"

మోహం నశించింది. సూర్యాజీతీవ్రవాక్యాలు ప్రభావంతము లయ్యె. విభ్రాంతిమాలకంగా జరిగిన పిరికితనం మటుమాయ మయింది. నా కణకణమూ హుంకరించింది. నా ప్రాంగణంలో ఉన్న ప్రతి హిందువుడూ హుంకరించాడు. వాయుమండలంతా హుంకారాలతో ప్రతిస్పందించింది. "జయమహాకాళా! హరహరమహాదేవ్!" శబ్దాలు మిమ్మ మట్టివై. వెనక్కి జంపకూన్న అమాలు ఇం దుకు పడినై. క్రిందికి వాలిన బుట్టలు పైకి లేచినై. చిందఱవందలగా వెనక్కి తిరిగిన సేనలు బాదులు తీరినై. ఆరిపోయిన జ్యోతి తిరిగి కన్నుల్లో ప్రకాశింపసాగింది. విడివడిపోయిన కళ్ళలు ఏక సూత్రభుటితము లయ్యె. లేడిపైన రుమికే సింహం ఒక్కడడుగు వెనక్కి వేసి ముందు క్షోదమకుడుండో, అలాగ్గానే హిందూశక్తి తూణంపాటు వెనక్కి తగ్గి ఉద్దండశక్తితో "హరహరమహాదేవ్!" అంటూ విశ్వవిజయనాదం చేసుకుంటూ ముందుకు లంఘించింది. "విజయమో! విశ్వస్వమో! నడవండి ముందుకు; ముందుకు నడవండి" అంటూ విజయోత్సాహం నాల్గుగాలూ వెలి విరిసింది.

ఇంతలో ఎవరయ్యేళ్లవన్ను శేలార్ ఉదయభానుడిని యిమ్మలో కానికీ నాకాకాపుని చేశాడు. "తానా చంపబడాలి"నే విషయం వినిపింతోనే యీ ముసలిజాంబరంతుడు "నా తానాను చంపిన వాడే శిక్షి యెంతి ఉందో కనుక్కుంటా" అంటూ విశ్వతృప్తిగానాంతో ముందుకు పోయి ఉదయభానుని తలవడ్డాడు. ఉదయభానుని సమస్త ప్రవాహస్యం, సమస్తవీరత్వం, సమస్త విక్రమం అస్తమించాయి. ముంగిస మహా భయంకరసర్పరాజంపడ గ ముచిరు క గొట్టి ముక్కులు చెనేట్లు, కొద్దిసమయంలోనే ఈవర్ణ యువకు డతడిని నేలను సడవగొట్టాడు. ఆనమయంలో శేలార్ యమరాజుకి ప్రతిబింబమా అనిపించింది.

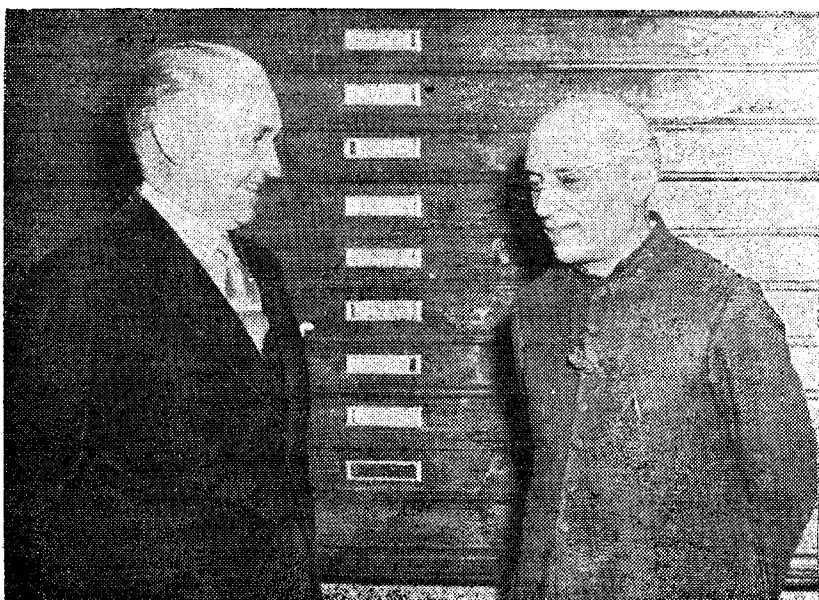
వెనక్కి తిరిగిన హిందువులని వెంబడించడంలోనే మొగలుల వ్యూహం నష్టప్రప్తమైపోయింది. అత్యంతపాహాసంతో సూర్యాజీ జరిగిన ఆక్రమణని వాళ్ళు సహించుకోలేక పోయారు. ఆ సమయంలో ఉదయభానుడి మృత్యువార వారికి పిడుగుపాటయింది. నేల రాలిన ఆకులని నాయువు ఎలా ఎగురగొట్టేస్తుందో, అలాగ్గానే హిందూయుంధూవతం మొగలుల్ని ఎగురగొట్టింది. ప్రాణం కాపాడుకోవడానికి దిక్కు తోచక పరుగెత్తారు మొగలులు. ఏకటిలో బాట కన్పించక యెంతోమంది నా బురుజులనుండి క్రిందికి జారారు.

ఎంతోమంది శివాల్లా అయి శివాల్లో పడుకున్నాను. మిగతావాళ్ళు శస్త్రప్రసన్నాసం చేసి శరణుజొచ్చారు. చిరగిగ్రన వినిపించింది, "భారతమాతాజీ జయ! శ్రీ శివాజీకి జయ! హరహరమహాదేవ్!" అంటూ యుద్ధం సమాప్తం అయింది.

నాకు స్వకోంతం వచ్చింది. గర్వంతో తొమ్ము విఠచి ఎగిరే హరితికేతనం ధూళిధూడరి తమై పదదలిత మయింది. నా పారతంత్ర్యకళంకాన్ని ప్రక్షాళితం గావించడంకోసం తానా తన రక్తంలోనూ, తన శత్రువుల రక్తంలోనూ నన్ను స్నానం చేయించాడు. శివాజీమహారాజుకి, జిజ్ఞాసుతాకి, హిందూసమాజానికి నా ముక్తి ఎంత ఆనందాన్ని సమకూర్చిందీ! భొన్నరథగవానుడు ప్రభాతం నన్ను చూశాడు. తన చిహ్నం భగవాన్సం నాపైన ఎగురుతూండడం చూచి చిరునవ్వుతో పైకి వచ్చాడు. మటుతూణిలో అతడు రక్తవర్ణం ధరించాడు. తానాజీ నా కక్షకి పలంపైన చిరగ్రదామద్రితమై నాడు. కొన్ని తూణాలపాటు అతని గంభీరత అంటే ఉంది. తదనంతరం అత్యంతమధుర ద ర హా సం ఆ త ని సు డ ము ఖ మండలమన ద్యోతక మయింది. అతని కిరణాలు వచ్చి నా కీ సందేశం వినిపించినై— దుర్గమా! నేడు నా పుత్రుడు అత్యంతపరాక్రమంతో నిన్ను స్వతంత్రంగా గావించాడు. ఇది దుఃఖింపవలసిన సమయమా? ఈ కౌర్యంద్వారా అతడు అనన్వరమయిన తన భౌతికశరీరాన్ని పరిత్యజించి, కీర్తిరూపకమయిన శాశ్వతశరీరాన్ని ధరించాడు. అమరదివ్యజీవితాన్ని అలవరచుకున్నాడు. భారతవర్ష స్వతంత్రయుద్ధంలో ముందగుకు వేసి నైనికులంతా మన ప్రియనందనుడు తానాజీవితంనుంచి మృగ్ధిరి గ్రహించుకు గాక! నవ్వు తానాబలిదానాన్ని సదాహించువులకి వినిపిస్తూఉండాలి. ఈ బలిదానాన్ని వారు స్మరించేట్లు చేయాలి."

పథికుడా! స్వయంగా శ్రీ శివాజీ కరకమల ములద్వారా నావత్సప్తలంపైన తానాదహన సంస్కారం జరిగింది. చూసు! ఇక్కడ నా గుండెపైన మచ్చ పడింది. ఆ చితి యింకా శాంతించలేదు. ఇప్పుడ కూడా నా రోమరోమం లోనూ, పాహణపాహణంలోనూ భుగభుగ మండలతోంది. ఇప్పటికీ నాయువు వీచినపుట్లలా ఆ భస్మకణాలు చెదరి, ఎగిరి, నాదగ్గరకి వచ్చి నాకు అకథని వినిగ నూంటాయి. ప్రస్తుతాహిందూ సమాజబలహీనత, అత్యవస్థ్యుతి, గ్లానియత్యాది దుష్టలక్షణాలతీతదశని చూచి నా తానాభినిత హృదయం నాదగ్గరకి వస్తూంది; నేటికీ కూడా నాయువు అతని పవిత్ర భస్మరేణువులని తీసుకొని వచ్చి నా హృదయాన్ని సంతాపసంకీర్ణం గావిస్తుంది. నేటికీకూడా మాతృకవి మాతృభూమి విషాదనేత్రాలతో నావైపు చూచుంది. భాదగరకు వచ్చే ఆ మెకొడుకు ఆ మెతో విడిపోయాడు. శాశ్వతంగా విడిపోయాడు. ఆ మెలశ్రుత్రాగ్ధాకులితనేత్రాలు సమస్తభరతఖండయువకసరంలోనూ శివాజీ, తానాజీ, సూర్యాజీలని వెదుకుతున్నాయి. వృద్ధ వర్గంలో శేలార్ని అశ్వేషిస్తున్నాయి. ప్రౌఢవర్గంలో జిజ్ఞాబాబాయివంటి ఒక సుపుత్రకోసం గాలినున్నాయి. అందువలన ఆ దృష్టి నాలో సరిపడదు. నేను పిలుస్తూఉన్నాను. వెలుగుతుంది... నా నోటినుంచి తానా అమర బలిదానం కథ; సూర్యాజీవీరవృత్తి; శేలార్ అవకాశపరాక్రమం. వాటిని విని ఒక్కమాటు మల్చి ఒక్కమాటు, ఆశ్చర్యం, ఆ భావన, ఆ తేజస్సు హిందూసమాజం సరంస్థరంలోనూ జాగృతమై ప్రవహించును గాక! వనరాజు తిరిగి ఉన్నతమస్తకంతో నిలుచునుగాక!

ఇదే నా పిలుపు; ఇదే నా చిత్కారం; ఇదే నా ఆత్మనివేదన. ఎవరయినా వింటారా దీనిని?

న్యూఢిల్లీలో రాయబారి హాగోరాల్ని సత్కరించు సమావేశం. 26వ సందర్శించినప్పటిదృశ్యం.

కు మ్మ * బొ ల్లి
వర్తరా మేవామచ్చలు, నెగ, సవాయివాగ్గధలకు, గాగ్గరంటిచిక్కి. క్యాటలగుడుచితం. తి. వి. రెడ్డి, ప్రాప్రయిలరు. బి. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్) గోపాలపురం, తూ.గో.జిల్లా.

(9 పేజీ తరువాయి)

దైనందిన విద్యానిర్వహణలో ప్రభుత్వస్థానం

(7-వ పేజీ తరువాయి)

పోషిస్తే, లేనివాడు శుశ్రూషచేసి ఆరాధిస్తే, లేనివానికి ఉన్నవాని ఒక్కన విద్య చేర్చుకొనే యావకాశం ఉంటుంది. దీనికుని ధనం ప్రత్యేకంగాను, లేనివాని కానుకవ్వం పరోక్షంగాను ఉపాధ్యాయుని ఆర్థికస్థితికి లోడుపడతాయి. ఈ సహాయం కూడా తాత్కాలికమేకాక, గురు శిష్యుల నడుమ నెలకొన్న ప్రేమజీవనం వారి యావజీవం పరస్పరసహాయానికి పునాది అవుతుంది. గురువు తన వార్షికంలో కూడా నిర్విఘాతం శుభజీవనం చేస్తాడు. "అనాయాసేన మరణం వివాదైశ్చేష్టం జీవనం" అన్న మాట విద్యావంతుని యొడ సాధకమాతుంది. ఒక్క గురువుతో పోదు. ఒక్క శిష్యునితో పోదు. ఆ యిద్దరి కుటుంబాలకు వంశపరంపరగా యీ అనుబంధం పరమ పవిత్రమైన భక్తివిశ్వాసాలతో గట్టిపడుతుంది. విద్యాసంప్రదామరతుణ అవుతుంది. విద్యకు, విద్యాంశులకు ఇట్టి రక్షణ లభించడంకంటే దేశం యొక్క నాగరికానికి ఉత్తమనిదర్శనం ఇంకా కటి ఉండవచ్చు. కడిగి చేతులతో పెట్టే వాలురు రాళ్ళతో బడిపంతులును చంపడం వాని బ్రతుకు వానిని బ్రతుకనియ్యడంకల్ల, ప్రభుత్వానికి వాని ఆలవిడల ఉసురు తగులదు. అంతేగాక, తెలివైన విద్యార్థి అందిపుచ్చుకొన్నట్లు తక్కువ కాలంలోనే ఎక్కువ విజ్ఞానం పొందగలిగితే, వానికి వ్యూహాత్మకప్రయాసం తగ్గిపోవడానికి బలంబుంది.

వైజ్ఞానికంగా

మహాక దృష్టాంతో పరిశీలిస్తాను. నేడు గురుస్థితికి శిష్యుడు పోడు. అందువలన గురి తప్పిపోతుంది. గురిలేక యెటువంటి సుజీతి తెలియగలదు గదా! వైగా డబ్బిచ్చి తెలివి కొంటాననే బాలని కాళ్ళదగ్గర, పొట్ట చేతిబట్టుకొని గురువు చదువు అమృతంవల్ల మూలంగా కనిపించే వికృతలక్షణాలకంటే, మనస్సులో కలిగే విషఫలితాలు చెప్పాలంటే ఒక భారతిం అవుతుంది. అలాటి చదువు చదువు కాదు. ఆతడు గురువు కాదు. వాడు శిష్యుడుకాదు. ఇది వట్టి డగాకోరు వర్తకం, లంచకొండిచేరం. పిల్లల క్రమశిక్షణ పోయిందని, పరీక్షపత్రాలు బయట పడాయి అని, విద్య అంతస్తు (Standard) పతనమయిపోతోందని కారణం కనిపెట్టమని కమిషనర్ మీద కమిషను, కమిటీలమీద కమిటీలూ చేసి ప్రభుత్వం చేసే ఆర్థిక బం అంతా అక్కలేనివాళ్ళకు చదువు చెప్పించడంయొక్క విషపరిణామం. పొట్ట చేతిబట్టుకొని యూరేస ఉన్నట్లు గురువు విద్యార్థి మాపులో పడుటయే దీనికి కారణం. అదిగాక ఉపాధ్యాయుడు సరిగా పనిచేస్తున్నాడా లేదా యని దొంగన పట్టుకొన్నట్లు అభినయించే పరిశోధకారికాఖనల్ల కూడా గురి చెడుచున్నది. ఇది ప్రభుత్వానికి మాయరాని పనికిమాలిన బగువు. వీరి జీతాలు, సెల్ఫండ్, బండ్లంతులు, వీరి ఉపగ్రామంలు (ట్రాన్స్ఫర్లు) బేబాలుగయిరాకయ్యే దుబారా ఖర్చు తగ్గిపోవనియున్నది. అదికాక ఒకకళలో ఒక శాస్త్రంలో పరమప్రమాణమైన గ్రంథం ఉండగా దానిలో కొంత దీనిలో కొంత యేర్పిచార్చి, యెంగిలి కూర్చు తిన్నట్లు కొనాకులు మేసినట్లు మూలం తెలియని విజ్ఞానం ప్రమాదకరం. కంచం మార్చి మట్టెలు, మట్టెలు మార్చి కంచం చేసి నట్లు కుక్కగొడుగుల్లా యీచెత్త పుస్తకాలు, గ్రంథకర్తలు, వారిని బుట్టులోపెట్టే పుస్తకాల వ్యాపారులు, వీరిని ప్రోత్సహించే పాఠ్యగ్రంథ ఇర్షయనంఘము (Text Book Committi) వ్యర్థమైన ఖర్చు. వీనివల్ల ప్రజల జ్ఞానమే కాక, ధనప్రాణాలు గుంజివేయడం, పిల్లల గుండెలార్చివేయడం జరుగుచున్నది. దీని కయ్యే కాగితం, అచ్చులు, అమృతాలు, లాభాలు, ఇదంతా వట్టిదండగ, ప్రజల రక్తాన్ని పీల్చే ఘట్టం ఇది. ఇందులో భావల రభస, చేతిపనుల గోలులు, ఇందులో సంగీతం. ఇందులో రేడియోలు. ఇందులో ఆటలు పాటలు అన్నీ తినివయ్యాలని దురాశ.

మరేయొక ప్రధానఘట్టం. ఒకడు ధనికుడైన కారణంగా పోటీలో నెగ్గి చదివి పట్టపరీక్షలో

నూటికి ముప్పది మార్కులతో గడించిరాగా ఆమొద్దుదగ్గర, ఒక బుద్ధి కుటుంబాన బాలుడు రాజదండకు జడిసి, ఒక నియమితకాలంలో, వాని అవకతవక చదువునేర్చుకొంటూ, వాని యవీతి నలవరచుకొంటూ పడియండడంకంటే మమూర్తుడై బ్రతుకుట ఉత్తమం కాదా! తండ్రిచదువు కొడుకుకూ, కొడుకుచదువు మనుమనికి అందడంవల్ల అది సులభ మనడమే కాక, సంప్రదాత్మకమై యేర్పడుతుంది. 'ఏమూటి చిలుక ఆపలుకు పలుకుతుంది' అన్నమాట కొంతైనా నిజమాతుంది. 'ఇట్లా కాకపోతే విజ్ఞానానికి ఘోరమైన పతనం తప్పదు. ఇది చంపనే వారింపబడకపోతే దేశం గాఢాంధకారంలో కూరుకుపోతుంది. తెలివివిలువ చచ్చిపోతుంది. దానితో రాజ్యతంత్రమే పడుకొంటుంది.

నైతికంగా

ఇప్పుడు విద్యార్థుల యెత్తివల్ల బడులలో ప్రవేశమే దుర్బలమయింది. నాకు నీ ఉద్యోగం వద్దు, జ్ఞానానికే చదువుకొంటాను. కావా లంటే వ్రాసియిస్తాను. నాకు ఇంజనీరింగు అంటే సరదా, వ్యవసాయమంటే ఉబలాటం. లేదా వైద్యం నేర్చుకొంటాను. ప్రాణదానం చేస్తాను. అని ఒక విద్యార్థి నిలవదీసి ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతాడనకొండీ. కులాలవారి మతాల వారి విచక్షణచేసి, కాతేజీలలో, విశ్వవిద్యాలయాలలో ప్రవేశం ఇచ్చే రాచరికం వాని కేమి జవాబు చెప్పతుంది. గవర్నరులు, మంత్రులు కలిగియుకొంటే విద్యాప్రవేశం, లేనివానికి గృహ ప్రవేశం అయితే యిది విద్యయేనా? ఆగర్భ ప్రేమంతునికే అంది, ఆగర్భదరిగ్రుని కందని విధానం పనికిరాదు. ఇట్టి కృత్రిమానికి ప్రభుత్వం పెత్తనంవహించడం గొప్ప తప్పు. 'ఎద్యుకేషన్ లోనెచ్చ' అని ప్రతిపదివాని కష్టంలోనూ గూపాయి కింత అని పన్ను పుచ్చుకొంటూ, వాని బిడ్డకు, డబ్బు పుచ్చుకొనే చదువుకు ప్రవేశం ఇవ్వ న నడిం ఘోరాతిఘోరమైన రాక్షసం. ధనికుడై నూటికి ముప్పది మార్కులు వచ్చిన బుద్ధిదరిగ్రునకు ప్రవేశం ఇచ్చి, నూటికి 90 మార్కులు వచ్చిన ధనదరిగ్రుడైన ఒక బుద్ధి మంతునికి తలుపు నూసివేయడం అవీనీతి. కాన కలిమితేలులకు విద్యార్థులకు సంబంధం ఉండకూడదు. ఆలా సంబంధం పెట్టినవో విద్యకు కేవలం రూపాయిలకాల విలువేకాని విజ్ఞాన రీత్యా విలువ తీసివేసినట్లే, అప్పుడు కేవలం ఆర్థికమైన పోటీలో నెగ్గుకొనివచ్చిన పేరిగాళ్ళ ప్రభుత్వంవల్ల దేశం నైతికంగానేకాక, ఆర్థికంగాకూడా పెద్దదెబ్బ తింటుంది.

రాజకీయంగా

'ప్రజాప్రభుత్వం ప్రజాప్రభుత్వం' అని కేవలం ఓట్లమీద ఆధారపడే ప్రజాప్రభుత్వం లాభంలేదు. పదిమంది ప్రజల ప్రేమను చూరలాడగలిగేది నిజమైన ప్రజాప్రభుత్వం. ప్రజలకు మేలుచేయడంచేతగాని నేను సింహాసనమెక్కి కూర్చుండడం తప్పని, ప్రజలవద్ద ఆరవంతు పన్ను పుచ్చుకొనే నేను వారికి కూలివాడనుగాని రాజసం చూపే రాజును గానని యయాతి వంటి ప్రభువులు వాపోయినట్లు గాథ లున్నవి. కనుక రాజకీయంగాకూడా ఉత్తమవిజ్ఞానానికి సంస్కృతికి సానం లేకపోతే జాతి చచ్చిపోతుంది. దొంగ మనిషే అని, పదిమంది దొంగలెన్నుకొన్నవాడు పెద్దదొంగ అవుతాడుగాని ప్రజాప్రతినిధి కాజాలడు. అట్టి పెద్దదొంగలు పదిమంది కూర్చుని సంప్రదాయాలు, సదాచారాలు తారుమారుచేసే శాసనాలు తురతుర సృష్టిస్తే దేశం నైతికంగా పతనమయిపోతుంది. కావున నూటికి చాలావంతుల నిరక్షరాస్యమైన మనదేశంలో రాజ్యాంగం ప్రజాయత్నం చేసే ముందు, ఉత్తమవిద్య సర్వలకు చేతనైతే ఉచితంగా చెప్పించు. అంతవనికి తట్టుకోలేకపోతే వైదొలగి ఉండు అంటున్నాను.

శాస్త్రీయంగా

నూత్నశరీరం మనస్సు. దాని వైద్యం ఒక్క భారతీయులకే తెలుసు. ఆ ఆనవాసులు

బాగా ఎఱిగిన వివేకానందాదులు, ఆధ్యాత్మికంగా మన స్థాయి ఖండఖండాలతరాలకు చాలా గలిగారు. అనాదిగా మన కేర్పడిన మార్గాలూ కట్టుబాటలే వేరు. వీని పునాదులే వేరు. తెలివితో గురిస్తే ఆ జాడలు మనకు గోచరిస్తూన్నాయి. అధికారం చే జిక్కినదిగదా అని కళ్ళు మూసుకొని, నూలమేకాని నూత్నశరీరం అంటే ఏమో యెఱుగని భజగోవిందాలు పునాదులను తోచినట్లు అటూ ఇటూ కదలిం చి పారవేస్తామనే అని శ్రాత్తశ్రాత్త శాసనాలు శ్రాత్త శ్రాత్త దండనాలు సృష్టిస్తే అవి యీ జాతిని భక్షించివేస్తాయి. తొందరపడవద్దు ఉబలాట పడవద్దు అని వాచురిస్తున్నాను.

నూత్నదృష్టికలవారు, ఆనవాసులు తెలిసిన మహామహాపు లింకా దేశంలో ఉన్నారు. వారు సున్నం రాయిపెట్టి లక్షలుపెట్టి కట్టిన కట్టడాలలోనికిరాక. అడగనిదే చెప్పరు. నీ విచ్చే డబ్బుకు ఉబ్బరు. అట్టి వారి దివ్యదర్శనానికి మనమోహాలి. వారి పాదాలమీద వ్రాలాలి. అంటే అన్నంగా ప్రాచీనగు కులాల అవతరించాలి. కాదంటే వాని ఛాయలైనా గోచరించాలి. చెదురు చెదురుగా ఉన్న శాంతినికేతనాలను భావనచేయండి. చాలు. నగరాలలో విశ్వరంగంతుడు కాకకై తిరిగితే, వానివెనుక ఆ రుమ్మంతాపోసికొని తులనాధికి ఎరయై, పండితులలో పాకినోలోదూరి, డబ్బుపెట్టి జబ్బులు కొనికొని, ముచ్చటోధలకు చెవియొగ్గి చావడం ఎందుకు? పట్టాభిషేకం పవిత్ర నదితీరాలలో, చెట్లనీళ్ళలో తీయనిదీరూ, చల్లగాలి భిక్షిస్తూ చల్లనివేళ్ళలో గురులబోధలు, బోధకంటే ఘనంగా వారి ప్రవర్తనలు ఆలరచుకొని శారీరకంగా, మానసికంగా దిట్టపడే అవకాశం మనకు కావాలి. మేమేదో పన్నానం పన్నుతున్నాం, మంత్రాంగం చేస్తున్నాం. రోజూ వేయికొయితలమీద సంతకాలుపెడుతున్నాం. ఊరేగుతున్నాం అని మంత్రులంటే చాలదు.

సమీక్ష

అతిక్లిష్టమైన విద్యాసమస్యకు ఇది అతిసులభమైన పరిష్కారం. ఇందులో మేధానిధుల తలలు తిరిగిపోతున్నవి. ఏటేటా యంత్రాలవలె కట్టి కూలివాళ్ళన తయారుచేస్తూనే జీతీ విశ్వవిద్యాలయాలు, విశ్వవిద్యాలకు లయసానాలు కాక ఆలయాలు కావాలి. అందుకు గురుశిష్యుల నడుమ అనురాగం కుదరాలి. పరస్పరప్రేమసం చూరలాడే విద్యకు ప్రకృతిసౌందర్యం కూడా తోడ్పడాలి. అట్టియెడ గురుశిష్యులనడుమ జరిగే ఉపదేశాలు వీర్యవర్తనలై, శేషజన్మలై యన్యోన్య వృద్ధిపొతువులై దేశాన్ని సుభిక్షంచేస్తాయి. నాగరికవంతం చేస్తాయి. విద్యానిధు లా యానం దం వల్లనే ఎక్కువ జీవిస్తారు. అదే ఉత్తమ జీవనం.

కుమారగిరి-లకుమాదేవి (10-వ పేజీ తరువాయి)

తొమ్మడు. నిత్యము పండిత గోష్ఠులలో ప్రార్థు పుచ్చువాడు. ఇతని కాలములో రాజ్యములో కళాలక్ష్యతాండవమాడింది. పినతండ్రిఅనవేముడు రాజ్యమంతట వసంతోత్సవముల సల్పి వసంతరాయ కర్పూరసంతరాయ విరుదులు పొందాడు. కుమారగిరి ప్రతిసంవత్సరము మహావైభోగముగ వసంతోత్సవముల జరిపి కొమరగిరి వసంతస్థపాలుడని పేరు గన్నాడు. ఈ పుత్తనములలో ఆంగ్లదేశముంతటనుంచి జనులు వచ్చి పాల్గొనువారు. దీనికి కావలసిన వస్తుసామగ్రి-ముత్యాల, కస్తూరి, కంకుమ, కర్పూరము, పుసుగు, కాలాసురు, పన్నీరు-యిత్యాదులను పాండ్యాధిపతి, కావేరీనల్లభ విరుదాంకితుడైన యచి తిప్పయ దూరదేశములనుండి సరఫరా చేయువాడు; కామాత్మనముగోజులలో కొండపిటిలో సుగంధభాండాధ్యక్షుడుగ నుండువాడు. రాజునికి భక్తి, చామర, తురంగ, భద్రవీర, కలాచిక, పల్నాటాదుల నిచ్చి గౌరవించాడు. వసంతోత్సవములలో కుమారగిరి లకు మాడేవితో విహరించువాడు. లకుమ తన నృత్యముతో నందనర ముగ్ధుల జేయుచుండెను. శ్రీనాథుడి యుత్సవముల జూడవచ్చుచుండువాడు. కుమారగిరి యనేకజలక్రీడాగారముల గట్టించి వానిలో వసంతోత్సవపు దినములలో తన రాణివాసముతో క్రీడించువాడు. ఈ పుత్తన

ముఖ్యభాగము కామపూజ. కర్పూరమును దశదిశల నడలుదురు. స్త్రీపురుషులు నీటి గొట్టములలో రంసనిరు నొంపరులపై జిమ్ముకొని యానందింతురు. కొమరగిరి యనేకభవనములు క్రీడార్థమై నిర్మించాడు. గృహరాజ సాధము రెడ్డిరాజభవనమే. కొమరగిరికాలములో నిది యున్నట్లు కాలయమేమని కొమరగిరివరము కావనమునల్ల తెలియనగును. మహారాజా కడుం గూర్పుప్రియరాల్లెన లకుమ తన ప్రభువుతో నిండు విహరించియుండవచ్చును. గృహరాజ దిబ్బయిప్పటికి కొండపిటిలో గలదు. ఈకాలపు రెడ్డి రాజ్య వసంతోత్సవ వైభవమును, విద్యావగరాధీశుడు రెండవ హరిహరరాయలు, బహమనీ సుల్తాను ఫిరోజ్ షా, గజపతి నాల్గవ వీరనరసింహరాయలు మెచ్చుకొన్నారు. కుమారాడు పీరాన్నవోతని యాకతలమున నిడికొని. కుమారగిరి దాక్షరామభీమేశ్వరుని పనుకీమన తులాపురుషదానములు చేసెను. భరతుడు, భోజుడు రచించిన గ్రంథముల జ్ఞాపి సంస్కృతములో వసంతరాజీయమును నాట్య శాస్త్రము విరచించాడు వసంతరాజు. దీనినిబట్టి యితనికి నృత్య, గీత, నాటకకళలందు గల యభిరుచి ప్రవేశము తెలియుచున్నది. లకుమాదేవి సహస్రనవాళినయముల వీక్షించి, కుమారగిరి నాట్యగ్రంథరచనకు బూసుకొనెనేమో! ఈ గ్రంథములో నిర్ణతమాణిక్యంధ తులలో కాటయవేముడు కాళిదాసు నాటకరాయమునకు వ్యాఖ్య - కుమారగిరిరాజీయమును పేర రచించి అచట చట వసంతరాజీయములోని ప్రమాణవాక్యముల జొప్పించెను. కొమరగిరివసంతస్థపాలునితో మహాసంపదతో తులతూగిన లకుమ యతని యనంతరమున్నట్లు తోపదు. కాముకు లిగవురు నొకసాత యనంతకాలగర్భమున లీనమైరేమో!

[మద్రాసు రేడియోవారి సౌజన్యంతో.]

ఉబ్బసపు
రాగము
నకు

శాస్త్రయక్తమైన లకిత్వ

ఉబ్బసపురాగము చిటికలతోనూ మంత్రములతోనూ తదితర విధములైన బౌద్ధధర్మములతోనూ అప్పటిరప్పుడు తగినట్లు కవిపించిన ఈ మందులవలన అది దీర్ఘరంగముగామారుట తప్ప ఏమియు లాభములేదు.

పురోహిత శ్యామల అనేక సంవత్సరములుగా వైద్య శాస్త్రమునకు తెలిసినదే ఉబ్బసమునకు సరియైన శాస్త్రయక్తమైన మందు యిదే అని అందరికీ తెలిసినదే.

చక్కగా జీర్ణం అవుతుంది. తమ క్రమంగా ఆరోగ్యం చేకూరుతుంది. ఉపసరిత్తులు బలపడుతవి. ఉబ్బసం శాస్త్రరంగ నివారణ మగునుమంచి కెమిస్టు లందరివద్ద 3-4-6-12. టా. 0 సీసాలలో రూ 3/8-దు 6/- 10/- లకు దొరకును. లేదా డాక్టర్ పురోహిత పార్శ్వనీ కొల్లాపూర్, యస్.యమ్.సి. గారికి వ్రాయుడు.

పురోహిత శ్యామల

మద్రాసు ప్రాక్రిస్టులు: అప్పా ఆండ్ కో. ప్రవాజూరు (2) జే. బాలాబాయ్ ఆండ్ కో. 280 ప్రవాజూరు, (3) దాదా ఆండ్ కంపెనీ, నైనియప్ప నాయకావీడి; రాజమండ్రి, ఈశ్వరదాస్ ఆండ్ కో. బెజవాడ. బెజవాడ మెడికల్ స్టోర్సు; విశాఖపట్నం: వైజాగ్ మెడికల్ స్టోర్సు; నీకింద్రాబాద్. వందలిక్ ఆండ్ కో. సుబ్రికావీడి; నెల్లూరు, పి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్సు, బ్రంతురోడు; ఒంగోరు. ధన్యం తరి మెడికల్ స్టోర్సు, గుంటూరు, మెడికల్ ఆండ్ అప్లికల్ ఎంపోరియం; గుడివాడ, గుడివాడ మెడికల్ స్టోర్సు; ఏలూరు, రావు మెడికల్ స్టోర్సు; కాకినాడ, లక్ష్మీనారాయణ్ ఆండ్ కో; మచిలీపట్నం, మెడికల్ స్టోర్సు.

సా విత్రి లే ఖ లు

శ్రీ వి. గణపతి శాస్త్రి

నీమిథ్యన రాసిన ఉత్తరం చూసి నేను చాలా సంతోషించాను. పోనీ! నువ్వు సుఖంగా ఉన్నావు. నా కది చాలా! అయితే అదేమో గాని నా కన్నీ గొడవలే! అన్నీ ఇబ్బందులే! నీ ఉత్తరంలో నేను లేనిపోనివన్నీ ఉపించుకుంటున్నాననీ, అందుచేత ఆనందపరంగా బాధపడుతున్నాననీ, ఇంగ్లీషు చదువుకోవడంవల్ల ఇన్నీ కుళ్ళ కంటలు బయటపడుతున్నాయనీ అన్నావు. నే నేమీ అంతగా చదువుకోలేదనీ అయినా నాకేమీ లోటు వచ్చిందనీ అంటున్నావు.

సీతా! ఇందులో నా కొక సందేహం కలిగింది. మీ ఆయనకి నీకు మధ్యన ఎప్పుడు మాట రాశిలేవనీ, ఎంతో అన్యోన్యంగా ఉంటామనీ వ్రాశావు. దీనికి కారణం మీ ఆయన మంచితనమే అని నువ్వంటావు. దానికేంగాని చదువుకూడా చెడదనే వాదనతోకి దిగా వెయిటి! నా కిది చాలా చిత్రంగా ఉంది!

మరిద్దరు ఆపాద్యంగా ఉన్నందుకు నాకు సంతోషంగానే ఉందిగాని, మీ అన్యోన్యతకు నీవు కారణమేమోనని నా అభిప్రాయము. నువ్వు మీ ఆయన చేసినవన్నీ చాలా బాగున్నాయని ఉండొచ్చు. ఆయనకు ఏది ఇష్టమయితే నీకు ఆనందం ఇవ్వవచ్చు. అసలు నీకు ఒక స్వంత అభిప్రాయమంటూ ఏదీ ఉండదు. మీ ఆయన కూడా మీ ఇంటి వ్యవహారాల్లో ఆటే కలుగజేసుకోరని అనుకుంటాను. అన్నింటికీ నువ్వు మైనపుబొమ్మలాగ అయిపోతూంటే సంసారం పాళీగా నడవకం జేస్తుంది!

అయితే నిన్ను మీ ఆయన వాసదాన్నిగా చేశారని నే ననను. ఆయనమీద నీకుండే ఆపాద్యతకొద్దీ! నీ కాయనలోగాని, ఆయనచేతలలోగాని లోటుపాట్లే కనబడవు! అంటే నువ్వు ఆయనకి పూర్తిగా ఆధారం గియిపోయా వననీ మాట! ఇంక ఆయనతో నీకు ఏమైనా చిన్న చిన్న అభిప్రాయభేదాలు వచ్చినా భయం కొద్దీ అసలు వాటిని పైకి చెప్పనే చెప్పవు! నీలో ఉండే భక్త క్రమంగా నీలో విశేషాన్ని చంపివేసి ని న్నాయనకు దానిగా చేసివేసింది. కొన్నాళ్ళకి నీ కా దానిగా ఉండడమే మహా సందంగా కనిపిస్తుంది! పైగా అనే పతివ్రతా ధర్మవనీ ఆర్యధర్మమనీ నువ్వు వాదిస్తావు! పతి వ్రతాధర్మం ఏదో నా కంటిగా తెలియదుగాని, నువ్వు ఆనకున్న పతివ్రతాధర్మం చాలా దుర్భరమని నా అభిప్రాయము! ఒక మనిషిని ఇంకొక మనిషిని పూర్తిగా దాసిదాన్ని చేసివేసిది ఆర్య ధర్మమంటే నాకు నమ్మకంలేదు! పరస్పరము ఆదరము, గౌరవము, ప్రేమ, ఉంటే అది సరియైన దాంపత్యం జేతుందిగాని ఒక వ్యక్తిని పూర్తిగా మరిఒక వ్యక్తికి దాసిదాన్నిగా మార్చి వేసేది ఆర్యధర్మం ఎల్లావుతుంది!

నేను ఇల్లాగ రాస్తే నీకు కష్టంగా ఉంటుం చేమానని భయంగా ఉంది! నేను చెప్పిన విషయం నువ్వు అంగీకరిస్తావని నా నమ్మకము. మరి ఇల్లాంటి ఆదర్శదాంపత్యాలు ఎక్కడున్నాయి చెప్ప! అసలు మన సంఘంలో ఆదర్శదాంపత్యం ఉండడానికే నీలులేదని నా అభిప్రాయము! తిండిఆస్తిలో కొడుకులతో కూడా కూతుళ్ళకి సమానంగా వాటా ఎందుకు పంచిపెట్టకూడదు! ఆడపిల్లకి ఆస్తి లేకుండా చేసి, దాన్ని ఒక అయ్యకి అంటగట్టివేస్తే దాని కింక దిక్కేముంది? దాన్ని పూర్తిగా ఆ వ్యక్తికి అమ్మివేసివేస్తే లెక్క! అమ్మడం ఏమిటి! నీ యిష్టంవచ్చినట్లు ఉపయోగించు కోమని ఉండితే భారాదత్తం చేసివేసినట్లు మాట! ఇంక దానికి పుట్టింటి ఆకలికూడా ఉండదు! అంతే!.....లోకం మాట ఎందుకు! నా మాట ఏమైంది! చెప్ప! మానాన్నగారికి దరిదరిగా 30 ఎకరాల భూమి ఉండేది! మా అన్నయ్యలిద్దరూ చెరో పది పానుఎకరాలు పంచుకున్నారు! సరే! మా అక్కచెల్లెల్లిదరికి చిన్న వూడే పెళ్ళిళ్ళయి ఖోయాయిగదా! పోనీ, మానాన్న, అమ్మ ప్రతికి ఉన్నంతకాలము అంతగా లోటుపించ లేదనకో, సరే! ఆతరవాత ఏమైంది! ఇప్పుడు నాకు పుట్టింటికి వెళ్లడం అంటే ఏమిటో పరాయియింటికి వెళ్లినట్టే అనిపిస్తుంది. ఏమిటో వదినగార్లు అమ్మలాగ ఆదరిస్తారా!

న.చిత్ర వార్త

ఉన్నమాట చెబుతున్నాను! మానాన్నగారి ఆస్తిలో నాలుగోవంతు నాకు వస్తే, నాకూ సాలాకి 7,8 వందలు వచ్చును! ప్రతీ చిన్న విషయానికీ ఒకరిని అడుగుతలసిన అవసరమే లేక పోవును! ఈవేళ మనం ఓపువు కావాలంటే మొగాళ్ళని అడగాలా! ఇవ్వనీ, ఇచ్చకపోనీ, ముందు నోగుదిచి అడగవద్దా! ఆ విధంగా అడగడం నీకు ఏమీ కష్టమనిపించకపోవచ్చును! నాకుమాత్రం ఇల్లాంటి చిన్న చిన్న విషయా లకి చాలా చిరాకవుతువస్తుంది! చెప్పద్దా!

ఈసంగతి చూడు! మా అన్నయ్య లిద్దరికీ మానాన్నగారు ఎమ్మేదాకా చదువులు చెప్పిం చారు! నాకూ ఎమ్మేదాకా చదువుకోవాలని ఉండేది! పాపం! మానాన్నగారికి నాకు కూడా అభిమతికం బియ్యేదాకా నైనా చదువు చెప్పించాలని ఉండేది! అసలు మా అమ్మే నాచదువు సాగనిచ్చేదికాదు! ఈజోజుల్లో పెద్దచదువులు చదివిన పిల్లలకి పెళ్ళిళ్ళు కావడంలేదనీ, పిల్లకి పెండ్లాణ్ణి పెళ్ళిచెయ్యి మనీ మానాన్నగారి చెవిలో ఇల్లు కట్టుకు పోరింది! సరే! పెళ్ళయింది! నేను స్కూలు ఫ్రైసలు చదువుతుంటే నా పెళ్ళయింది! నువ్వు వచ్చావు! భాషకం ఉందా!

ఇక పెళ్ళయిందిమొదలు నాచదువు మానిపిం చమనీ పెండ్లాణ్ణి కాపరానికి పంపించవలసిం దనీ మా మామగారు ఒకటే రథన! మానాన్న గారు ఎల్లాగో అల్లాగ నన్ను ఇంటరు పరీక్షల దాకా చదివించారు. అంతే. చివరికి పరీక్షలకు కూడా వెళ్ళలేదు. తెలుసునా! మామాను గారు వచ్చి, పరీక్షకి వెడితే ఏమిటి! వెళ్ళక పోతే ఏమిటి! ఉద్యోగం చేస్తుందా! ఉన్నాయి కుందా! మాఘనాసంలో బుధకార్యం ఏర్పా టుచేయించవలసిందని రాశారు. నాన్నగారు పరీక్షలయ్యాక వైశాఖమాసంలో ఏర్పాటు చేయిస్తా నన్నాడు. మామగారు ససేమిరా! వల్లగాదన్నాడు. చివరికి ది నోటిసులదాకా వెళ్ళింది! నాన్నగారికి కూడా చాలా కోపం వచ్చింది. ఇంక చివరికి మా అమ్మపోరు పడ లేక నన్ను మా ఆత్మగారింటికి పంపించివేశారు! నాకు ఆయ్యా! బియ్యేదాకా కూడా చదువు కునే యోగం లేదుగదా! అనిపించింది!

నువ్వు రాసిన ఉత్తరంలో ఒక్కవిషయం మాత్రం ఏమీ బాగా లేదు! చదువుకున్న పిల్లల కంటే చదువుకోని పిల్లలే చాలా మంది సుఖం గా కాపరాలచేస్తున్నారని వ్రాశావు! పైగా ఈ ఇంగ్లీషుచదువులవల్ల పిల్లల మనస్సులు ఆరోగ్యాలు కూడా పాడై పోతున్నాయని రాశావు! ప్రపంచం పుట్టిందిమొదలు ఇంత వరకు ఎవళ్ళు చదువువల్ల పాడైపోతారని అన లేదు!

అది అల్లాగ ఉండనీ! చదువుకోని పిల్లలంతా మహాబుద్ధిగా కాపరాలు చేస్తున్నారా! అంద రిలోను అన్ని రకాలవాళ్ళూ ఉన్నారు. కాక పోతే చదువుకోని పిల్ల మొగుడేమి చెబితే దాని కల్లా గంగిరెద్దులాగ ఉండొచ్చుంది. కాస్త చదు వుకున్న దయలే ఇదేమిటి? అదేమిటి? అని అడుగుతుంది! అంతే!

ఒకసారి ఒక తమాషా జరిగింది! మేమిద్ద రము నీనీమాకీ వెళ్ళాము. అందులో దేవికారాణి ఆశోకమూర్తి నటించారు. ఆ నీనీమా పేరే మిటో నా కిప్పుడు భాషకం రావడంలేదు! మా ఆయన ఇంటికి వచ్చాక ఆ దేవికారాణి అందం అదేసరిగా పొగడడం మొదలు పెట్టారు. ఒకటి రెండుసార్లు మాట్లాడుకున్నాను. మా డో మాటికి నాకు కాలం కొచ్చింది. నే నీంక ఆశోకమూర్తిని పొగ డడం మొదలుపెట్టాను. అప్పటినుంచీ ఆయన అల్లాంటి విషయాల్లో జాగ్రత్తగా మాట్లాడు తున్నాడు! ఈ మొగాళ్ళు మనం కూడా కాస్త మనుషుల మన్న సంగతైనా గుర్తించరే!

నీనీమాలో గాని, రైళ్ళలో గాని, వీచిలో

గాని జాగ్రత్తగా మారే భగ్గ ఎవరో భార్య ఎవరో నిరీషంలో పట్టుకోవచ్చును! ఎవరైనా ఒక వ్యక్తికి ఆశలీస్తూ, పరధ్యానంగా అంటే అంటుంటు చిరాకుగా సమాధానం చెబుతున్నా డెనుకో ఆయన భర్త అన్నమాట! కాళ్ళిడ్చు కుంటూ అస్తమానము పరాయిఅడవాళ్ళ కేసి మానూ, పక్కనీ భార్య పిల్లలు ఉన్నారో లేరో స్పృశకమైనా తెలియకుండా ఎవరైనా నడుస్తూంటే—ఆ మహాసభావుడు రిప్పకుండా భర్తగారే! సందేహం ఏమీ లేదు! నీనీమాలో కథగాని, మాటలు గాని తెలియక అదేమని అడి గితే అసంబద్ధంగా సమాధానం చెప్పి కసుగు కుంటే—నిరాఘటంగా ఆయనభర్తేనన్నమాట!

ఇలాగ ఎన్నెనా రాయవచ్చును. ఏదో మాటామాటా వచ్చినప్పుడు మా ఆయనే ఒకసారి చెప్పారు! స్వభార్య, పుస్తకం, జపం నిద్ర వచ్చేచోటులని అల్లాగని! ఎక్కడో ఒక శోకంలో ఉండింది! ఆ మాట వింటేపట్టికినాకు ఒట్టు మండిపోయింది! ఆ మాటే తిరగేసి అప్పు డెప్పుడామని అనుకున్నాను! మళ్ళీ చిటికి చిటికి గాలివాన అవుతుందని మాట్లాడకుండాను! ఇల్లాంటివిరాస్తే ఇంకా ఎన్నెనా రాయవచ్చును! నేను రాసినవాటి కన్నీటికి నిర్మోహమాటంగా సమాధానం రాయ! తప్పకుండా రాస్తావుగదా! ఈ మధ్యన నాకు వొంట్లో బాగాఉండడంలేదు. ఏమిటో నాలుగుసంక్తులు రాసేటప్పటికి చేతులు నెప్పిపెడుతున్నాయి. మీ కృష్ణుడు కాస్త గడి కట్టాడా! వాడికి నా ముద్దలని చెప్ప! నేను 10, 15 రోజులలో పుట్టింటికి వడదామని చాగున్నాను! ఏమిటో ఇక్కడ ఏమీ లోచడం లేదు! ఉండనా మరి!

సీతా! మీ కృష్ణుడికి మధ్యన కొంచెం జ్వరం తగిలిందని వ్రాశావు. ఇప్పుడు మళ్ళీ కాస్త తేరకుని అడుగుంటున్నాడా! పుట్టింటికి వచ్చాక కాస్త తీరికగా ఉండ డెంమాలాన్ని కొంచెం ఆరోగ్యంగాఉన్నాను. నీ కీసారి ఉత్తరం రాయడం ఆలస్యం అయింది. ఏమీ అనకోకు! నేను కోరినట్లు నువ్వు నిర్మోహమాటంగా సమాధానం రాసినందుకు చాలా సంతోషించాను!

అయితే ఒకటి! నువ్వు స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం, విద్య, ఆస్తి మొదలయిన గొడవ లేమీ పట్టించు కోవు! నీ పిల్లలేమిటో! నగ లేమిటో! వీర లేమిటో! అంతే! సుఖంగా మీ ఆయన కింత వండిపెడతావు. ఆయన ఆఫీసుకి వెళ్ళగానే ఇరుగు పొరుగుమల్లలతో కలిసి గవ్వలాడుకుంటూ కూచుంటావు!

నేను రాసిన దంతా చదివితే నీకు నవ్వు చ్చిందా! అంతే! నువ్వు దేన్నిగురించి గట్టిగా ఆలోచించనే ఆలోచించవు! ప్రతీదీ వేళా కోళం చేసిపారేస్తావు! “ఆస్తి పంచుకుంటే వ్యవసాయము అదీ స్వయంగాచేయించగలవా! అభయపక్షం రైతులదగ్గరికివచ్చి మత్తకొరెనా వమాలు చెయ్యగలవా?” అని వ్రాశావు! ఏం ఎందుకు వమాలుచెయ్యకూడదు! ఇప్పుడు మనకి ఆస్తి ఏమీ లేదు కనక మన మాట ఎవరూ విని పించుకోవడంలేదు. మనం పంజరంలో రామ చిలకల్లాగ తయారయ్యాము! మనకే ఆస్తి ఉంటే అందరు మన దగ్గర కూడా భయభక్తులతో ఉంటారు! డబ్బుంటే కొండమీద కోతి దిగి ఎస్తుంది!

ఆస్తి లేకపోవడంవల్లనే మొగాళ్ళకి మనం ఇంత లోకునైపోయాము. ఇంత ముఖ్యమైన విషయాన్నిగురించి నీ చేసిన పట్టించు కోకపోవడం నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. నాకు పుట్టింటికివచ్చాక ఆడవాళ్ళకూడా ఆస్తి సమానం పంచాలని మరి మరి అనిపిస్తుంది. మా అన్నయ్య ఒకదిన నాకు లోటుచేశారని కాదు! నా కిక్కడ అమ్మ ఉన్నప్పుడున్నంత ఆపాద్య

యత క ని పిం చ డం లే దు. తల్లి ప్రాణం లేక పోయాక ఆడపిల్ల కింక పుట్టి లేమిటి చెప్ప!

నామట్టుకు నాకు ఎల్లానా బియ్యేపాసము సుఖంగా ఉద్యోగంచేసుకుని బతకాలని ఉంది! అప్పుడు నా అంతటిదాన్ని నేను! నా కప్పుడు ఒకళ్ళ ప్రాజాపత్యంమీద బతకవలసిన అవసరమే ఉండదు! ‘మీ అమ్మాయికి పెద్ద చదువులు చెప్పిద్దువుగానిలే’ అని నువ్వు వ్రాశావు! నువ్వు ఎందుకు రాశావో నాకు తెలియదుగాని, మాలలిని రోజూ జాగ్రత్తగా బడికి పంపిస్తున్నాను. దానికి అప్పుడప్పుడు నేనే ఇంటిదగ్గరే చదువుచెబుతున్నాను. దానికి ఎల్లాగయినా అభయపక్షం ఎవ్. బి. బి. యస్. దాకా చదువు చెప్పిస్తాను. డాక్టరు పరీక్ష పూర్తిఅయ్యేదాకా దానికి పెళ్ళి చెయ్యగివ్వను! పెద్దదయ్యాక కావ లినీ అదే పెళ్ళి చేసుకుంటుంది. టెంసరంగామని దాని బతుకది బతుకుతుంది! చూడగా చూడగా నా ప్రాణాల కడే సుఖ మనిపిస్తుంది!

నేను రాసిన నీనీమా తగాదా చదివి విరగబడి నవ్వుకున్నానని వ్రాశావు! నీ కందుకు నవ్వు చ్చిందో నాకు తెలియదుగాని, నా కిది చాలా గట్టిప్రశ్నలాగ కనిపిస్తోంది. మన పురాణాల్లో పాతివ్రత్య ధర్మం మాస్తే నా కప్పుడప్పుడు నవ్వు వస్తూంటుంది. ఇది ఎంత కష్టమైన ఆదర్శమో గ్రహించావా! మన సంఘంలో స్త్రీప్రత ర్తనవిషయంలో పెద్ద నిఘా పెడితారు. మొగాడు ఎలాగ తిరిగినా ఆటే పట్టించుకోరు. ఏం మొగాళ్ళకిమాత్రం పాతివ్రత్యంలాంటిది ఎందుకు విధించకూడదు! పూర్వం, భర్త పోతే భార్యనికూడా భర్తతో కట్టిపెట్టి దహనం చేసే వారట! మొగాళ్ళనికూడా అల్లాగ చేస్తే తీరి పోయేది! ఆడవిమాత్రమే పతివ్రతాధర్మం అవ లంబించాలన్నాడు. ఇప్పుడు పురుషుడికి అధి కారం చేతులో ఉందికాబట్టి స్త్రీమీద అధి కారం చెలాయిస్తున్నాడు! ఆడవాళ్ళకే అన్నీ విధిస్తున్నాడు. ఎంత చెలాయితేమాత్రం బలవం తిమీద పాతివ్రత్యం వస్తుందా! మనిషిమీద నిఘా పెట్టవచ్చునుగాని, మనస్సుమీద నిఘా పెట్టడం వీలవుతుందా? పాతివ్రత్యం శరీరానికే గాని మనస్సుకుఅక్కరలేదా? మనస్సుకి లేక పోయినతరువాత ఆ పాతివ్రత్యానికి, ఆ నీతికి అర్థం ఏమిటి? మన మనస్సుల సంగతి మనకి బాగా తెలుస్తుంది. మొగాళ్ళు మనలను అరం చేసుకున్నామని అనకుంటారు! వాళ్ళకి మన మనస్సుల సంగతి ఏమీ తెలుస్తుంది. మనకీ అప్పు డప్పుడు చిత్రచిత్రమైన ఊహలు, కోరికలు బయలుదేరుతుంటాయి! అవునా! కాదా! చెప్ప! ఒట్టి శరీరసంపర్కం ఏమీ లేకపోయినంత మాత్రాన ప్రవర్తన మంచిదైపోతుందా? మన స్సునిబట్టి మాస్తే మనలో గాని, మొగాళ్ళలో గాని ఎంతమంది నీతిమంతులున్నారు! ఇది ఇంత కష్టమయినప్పుడు ఒక్క మనమీదే ఇంత నిఘాపెట్టడం ఏమంతి న్యాయం? నిఘా పెడితే మాత్రం ఎంతవరకు సాగుతుందితే! మొగాళ్ళకి ఆటే ఇబ్బందులు లేవు కాబట్టి, ఇష్టంవచ్చినట్లు తిరగడానికి వీలవుతుంది. మనకి ఎక్కువగా ఇబ్బందులున్నాయి కాబట్టి, మనం కాస్త వెనకా ముందు చూడాలి! అంతే! బహుశః ఇందుకనే మనకి ఆస్తి లేకుండా చేశారేమోనని నా అనుమానం! మనవాళ్ళు, విదాకులనీ, విభవా విహవాలనీ, లేని పోని సంస్కరణలతోసం ఎందుకు చెబులాడుతున్నారో నాకు బాధ పడడంలేదు! ఆస్తి సమానంగా పంచితే అన్నీ వాటంతట ఆవే సద్గుంటాయి. అన్ని సంస్కర ణలు వాటంతట ఆవేస్తాయి, ఆస్తి లేకపోయాక ఎన్నివచ్చినా ఏమీ లాభంలేదు! ఇంక మనకి కూడా ఆస్తివచ్చే రోజాలు వచ్చాయిలే!

నువ్వు మొన్నరాసిన ఉత్తరంలో కొన్ని మాటలు చదివితే నేను నిరాంతరపోయాను! మొగ వాళ్ళే ఆడవాళ్ళను బాధిస్తున్నారన్నమాట నిజం కాదనీ, మొగవాళ్ళను ముప్పులిప్పులు పెట్టే ఆడ వాళ్ళు కూడా ఉన్నారనీ మీయింటిపక్క స్నేహుగారు భార్య అంటే హాదిలిపోతాడనీ, ఆయన ఎక్కడికైనా వెళ్లాలంటే ఆమెఅనుమతి తీసుకోవాలనీ, జీతంరాళ్ళుతెచ్చి ఆమెచేతులో పొయ్యవలసిందనీ. ఆఫీసులో కాఫీతాగడానికి కూడా డబ్బులు ఆమె ఇవ్వాలనీ, ఇరుగు

(22 వ పేజీ చూడుడు)

నేటి ప్రపంచం:

★ యూరప్ లో క్రైస్తవ మత రాజకీయాలు; పవిత్ర వత్సరం ★

క్రైస్తవ ప్రపంచానికి 1950 వ సంవత్సరం పవిత్రమైనది. పద్మావతి తాబాబంధం నుంచి ప్రతి పాతికేళ్ళకు ఒక సంవత్సరాన్ని పవిత్రతప్పరంగా పరిగణిస్తున్నారు. క్రైస్తవ మతానుయాయులు తాము చేసిన పాపాల ఖలం నుంచి విముక్తికోసం పశ్చాత్తాపం ప్రకటించడానికి, ప్రపంచంలో క్రైస్తవమత సిద్ధి ఎలా ఉన్నదో సాంఘిక సంస్కారాలకు చెయ్యడానికి పాతికేళ్ళ కొక పర్యాయం ఈ ఉత్సవం జరుపుతున్నారు.

పవిత్రవత్సరం డిసెంబరు 25 న క్రైస్తవ పండుగతో ప్రారంభమౌతుంది. అది మొదలు తిరిగి క్రైస్తవ వచ్చేవరకూ ప్రపంచంలో నలు మూలల నుంచి క్రైస్తవులు రోమ్ నగరం, వెర్మి క్రైస్తవమత ప్రధానాచార్యుడు పోప్ కార్యాలయమైన వాటికా సందర్శిస్తారు. పోప్ సందేశాన్ని స్వయంగా వింటారు. పోప్ క్రైస్తవ పండుగలోని క్రైస్తవ లోకానికి సందేశమిస్తూ రెండు ముఖ్యవిషయాలు తెలిపారు. 1. క్రైస్తవ పవిత్రవత్సరం అనంతరం ఈ పాతికేళ్ళలోనూ క్రైస్తవమతాన్ని అవలంబించినవారి సంఖ్య రెట్టింపబడింది. ముఖ్యంగా ఆఫ్రికాలో క్రైస్తవ మత ప్రాబల్యం వృద్ధి అయింది. 2. ఆసియాలో చీనా మొదలయిన కొన్ని ప్రాంతాలలోనూ, యూరప్ లోని కొన్ని ప్రాంతాలలోనూ ప్రజలు అధోగతిలో ఉన్నారు.

ఇదిగాక అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూ మన్ క్రైస్తవ సందేశానికి సమాధానమిస్తూ క్రైస్తవ మతసంరక్షణ అమెరికా చేసిన త్యాగాన్ని పోప్ ప్రశంసించారు. భగవంతునిగా విశ్వాసం ద్వారానే మానవుల మధ్య సౌభ్రాతృత్వ సౌజన్యాలు వృద్ధిపొందగలననీ, నేటి మానవజాతికి ఏర్పడిన ప్రమాదాల్ని నివారించడానికి ఈ సౌభ్రాతృత్వమే రక్షక కారకం అని పోప్ అన్నారు.

ప్రపంచంలో ఈనాడు క్రైస్తవ పరిస్థితి ఏర్పడినమాట నిజం. కాని పాశ్చాత్య రాజ్యాల్లోని క్రైస్తవ మత నూత్రాల ప్రకారమే నిర్వహించబడుతున్నాయనీ, అంతర్జాతీయ రాజకీయాల్లో క్రైస్తవ పాటించబడుతోందనీ ఎవరూ చెప్పలేరు. ప్రపంచంలో కొన్ని ప్రాంతాలలో ప్రజలు నిర్లిప్తతీతరంగా తప్పి నడుస్తున్నారని పూర్తి నిందవ్యయం కూడా పోప్ పాటే. అన్ని దేశాల్లోనూ ఈ సమస్య ప్రత్యేకంగానే ఉంది. దేశాల మధ్య వ్యవహారాలు, మానవుల మధ్య వ్యవహారాలు మానవనీతి, దైవా లతో నిమిత్తం లేని ఒక వ్యవహారనీతిని అనుసరించి నిర్వహించబడుతున్నాయి. దీని ఫలితమే ప్రస్తుత క్రైస్తవ సమస్య అని గ్రహించి నట్లయితే కమ్యూనిస్టు దేశాల్ని నిందించడం అనవసరం. అందరి నీతి ఒకే రీతిగా ఉంది. ఈ విషయం ఆసియా దేశాలకు బాగా అనుభవమే. దీన్ని నీతి అనడంకంటే క్రైస్తవ మతపరిభాషలో అవినీతి అనాలి.

ఆసియా ఆఫ్రికాలో ప్రజల్ని నిర్ణాతీ ణ్యంగా నడిపున్నంతకాలం మాటాడి కూర్చున్న క్రైస్తవమతాధికారులు యూరప్ లో క్రైస్తవమత ప్రాబల్యం తీగిస్తున్నందుకల్లా ఈనాడు మేలుకుంటున్నారు.

ఇటువంటి మతాన్ని ఆఫ్రికాలో వ్యాప్తి పరచి నీగ్రోల బలంతో కమ్యూనిజం వ్యాప్తి పరచి కట్టడానికి యత్నిస్తున్నారు. ఆఫ్రికాలో యూరోపియన్లు మొదట నీగ్రోల్ని బానిసలుగా చేసి, ఆ తరువాత వారికి మత మిప్పించడం నులవే అయింది. మతం తీసుకున్నందువల్ల వారికి నాగరికత లభించి ఉండవచ్చును. కాని ఈ క్రైస్తవ ప్రపంచంలో క్రైస్తవమతం పుచ్చుకున్న నీగ్రోల స్థితిలో అంత మార్పు కనిపించదు. మతం పుచ్చుకున్నా వల్ల జాతుల్ని అస్పృశ్యులుగానే యూరోపియన్లు పరిగణిస్తున్నారు. కాని అనాగరికుల ఈ సముద్ధరణల వారి అసంతృప్తి తోలగిపోగల దనకొరవడం అవివేకం.

ఇదిగాక యూరోపియన్ రాజకీయాలలో ఈ పవిత్రవత్సరోత్సవానికి మరొక ఆంశర్యం ఉంది. కమ్యూనిస్టుల వాల బడిన తూర్పు యూరోపియన్ దేశాలలో కమ్యూనిస్టు రాజ్యాధికారులపై క్రైస్తవుల్ని తిరుగుబాటుకు పురి గొల్పడానికి, క్రమక్రమంగా సోషలిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పడిపోతున్న పశ్చిమ యూరోపియన్ రాజ్యాలలో తిరిగి క్రైస్తవమత ప్రాబల్యంతో పూర్వ ప్రజాస్వామ్య, రాజకీయ వ్యవస్థలు వెలకొల్పడానికి ఈ పవిత్రవత్సరం లో తీవ్రతాపాలు జరుగ నున్నాయి. జెకోస్లావాకియా కమ్యూనిస్టుల పాలబడినది మొదలు యూరప్ లో ఈ మతాన్ని భ్రష్టమేనా యి. పశ్చిమ యూరప్ లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ ప్రాబల్యం క్రమంగా వృద్ధి చెందుతోంది. సోషలిజం స్థాపించబడితే క్రమంగా క్రైస్తవ మత ప్రాబల్యం తగ్గి పోతున్నదని తెలుసుకుని అమెరికా యూరప్ రాజకీయాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలను బలపరుస్తూ వచ్చింది. పూర్వం యూరోపియన్ రాజులు "మతసంరక్షకుడు" అనే టితులు పెట్టుకునే వారు. ఇప్పుడు బాన్సుతి అమెరికా అధ్యక్షుడు తనపైన వేసుకున్నాడు. యూరోపియన్ రాజకీయాల్లో అమెరికా డాలర్ల ధర్మమా అని ఇటలీ, ఫిన్ల్యాండ్, నెదర్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ ప్రభుత్వాధికారంలోకి వచ్చారు. జెకోస్లావాకియా, హంగరీ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్తవ మతానురక్తులు కమ్యూనిస్టు రాజకీయాల్లో స్పందించ గలుగుతున్నారు. కాని కమ్యూనిస్టుల నిరంకుశపాలనలో పిగు అణిచివేయబడుతున్నారు. వారిని బలపరచాలని ట్రెట్, అమెరికా మొదలైన పాశ్చాత్య దేశాలు తీవ్రకృషి చేస్తున్నాయి. దీనికి ప్రతిగా వివిధ దేశాలలో కమ్యూనిస్టులు ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలను పడగొట్టడానికి ఆసంతృప్తి వైన ప్రజల్ని అరచికొనికే రెచ్చ గొట్టుతున్నారు. ఇటువంటికి మధ్య సోషలిస్టులు బలపడి యుద్ధం సంభవించకుండా ప్రపంచాన్ని

ఉంది. కమ్యూనిస్టుల వాల బడిన తూర్పు యూరోపియన్ దేశాలలో కమ్యూనిస్టు రాజ్యాధికారులపై క్రైస్తవుల్ని తిరుగుబాటుకు పురి గొల్పడానికి, క్రమక్రమంగా సోషలిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పడిపోతున్న పశ్చిమ యూరోపియన్ రాజ్యాలలో తిరిగి క్రైస్తవమత ప్రాబల్యంతో పూర్వ ప్రజాస్వామ్య, రాజకీయ వ్యవస్థలు వెలకొల్పడానికి ఈ పవిత్రవత్సరం లో తీవ్రతాపాలు జరుగ నున్నాయి. జెకోస్లావాకియా కమ్యూనిస్టుల పాలబడినది మొదలు యూరప్ లో ఈ మతాన్ని భ్రష్టమేనా యి. పశ్చిమ యూరప్ లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ ప్రాబల్యం క్రమంగా వృద్ధి చెందుతోంది. సోషలిజం స్థాపించబడితే క్రమంగా క్రైస్తవ మత ప్రాబల్యం తగ్గి పోతున్నదని తెలుసుకుని అమెరికా యూరప్ రాజకీయాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలను బలపరుస్తూ వచ్చింది. పూర్వం యూరోపియన్ రాజులు "మతసంరక్షకుడు" అనే టితులు పెట్టుకునే వారు. ఇప్పుడు బాన్సుతి అమెరికా అధ్యక్షుడు తనపైన వేసుకున్నాడు. యూరోపియన్ రాజకీయాల్లో అమెరికా డాలర్ల ధర్మమా అని ఇటలీ, ఫిన్ల్యాండ్, నెదర్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ ప్రభుత్వాధికారంలోకి వచ్చారు. జెకోస్లావాకియా, హంగరీ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్తవ మతానురక్తులు కమ్యూనిస్టు రాజకీయాల్లో స్పందించ గలుగుతున్నారు. కాని కమ్యూనిస్టుల నిరంకుశపాలనలో పిగు అణిచివేయబడుతున్నారు. వారిని బలపరచాలని ట్రెట్, అమెరికా మొదలైన పాశ్చాత్య దేశాలు తీవ్రకృషి చేస్తున్నాయి. దీనికి ప్రతిగా వివిధ దేశాలలో కమ్యూనిస్టులు ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలను పడగొట్టడానికి ఆసంతృప్తి వైన ప్రజల్ని అరచికొనికే రెచ్చ గొట్టుతున్నారు. ఇటువంటికి మధ్య సోషలిస్టులు బలపడి యుద్ధం సంభవించకుండా ప్రపంచాన్ని

ఉంది. కమ్యూనిస్టుల వాల బడిన తూర్పు యూరోపియన్ దేశాలలో కమ్యూనిస్టు రాజ్యాధికారులపై క్రైస్తవుల్ని తిరుగుబాటుకు పురి గొల్పడానికి, క్రమక్రమంగా సోషలిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థలో పడిపోతున్న పశ్చిమ యూరోపియన్ రాజ్యాలలో తిరిగి క్రైస్తవమత ప్రాబల్యంతో పూర్వ ప్రజాస్వామ్య, రాజకీయ వ్యవస్థలు వెలకొల్పడానికి ఈ పవిత్రవత్సరం లో తీవ్రతాపాలు జరుగ నున్నాయి. జెకోస్లావాకియా కమ్యూనిస్టుల పాలబడినది మొదలు యూరప్ లో ఈ మతాన్ని భ్రష్టమేనా యి. పశ్చిమ యూరప్ లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ ప్రాబల్యం క్రమంగా వృద్ధి చెందుతోంది. సోషలిజం స్థాపించబడితే క్రమంగా క్రైస్తవ మత ప్రాబల్యం తగ్గి పోతున్నదని తెలుసుకుని అమెరికా యూరప్ రాజకీయాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలను బలపరుస్తూ వచ్చింది. పూర్వం యూరోపియన్ రాజులు "మతసంరక్షకుడు" అనే టితులు పెట్టుకునే వారు. ఇప్పుడు బాన్సుతి అమెరికా అధ్యక్షుడు తనపైన వేసుకున్నాడు. యూరోపియన్ రాజకీయాల్లో అమెరికా డాలర్ల ధర్మమా అని ఇటలీ, ఫిన్ల్యాండ్, నెదర్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్టియన్ డెమోక్రటిక్ ప్రభుత్వాధికారంలోకి వచ్చారు. జెకోస్లావాకియా, హంగరీ మొదలైన దేశాల్లో క్రైస్తవ మతానురక్తులు కమ్యూనిస్టు రాజకీయాల్లో స్పందించ గలుగుతున్నారు. కాని కమ్యూనిస్టుల నిరంకుశపాలనలో పిగు అణిచివేయబడుతున్నారు. వారిని బలపరచాలని ట్రెట్, అమెరికా మొదలైన పాశ్చాత్య దేశాలు తీవ్రకృషి చేస్తున్నాయి. దీనికి ప్రతిగా వివిధ దేశాలలో కమ్యూనిస్టులు ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలను పడగొట్టడానికి ఆసంతృప్తి వైన ప్రజల్ని అరచికొనికే రెచ్చ గొట్టుతున్నారు. ఇటువంటికి మధ్య సోషలిస్టులు బలపడి యుద్ధం సంభవించకుండా ప్రపంచాన్ని

కాపాడగలరని 1948-49 లో కొంత ఆశ కలిగింది. కాని ఆ ఆశ 1949 ఉత్తరార్ధంలో నశించింది.

ప్రపంచం యీ రీతిగా రెండు కూటాబుగా ఏర్పడ్డంలో కొన్ని వింత మార్పులు వచ్చాయి. శత్రువులైనవారు మిత్రులైనారు. మిత్రులయినవారు శత్రువులైనారు. యుద్ధం తో వృద్ధినవారు నిరసించబడుతున్నారు. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామంలో మధ్య ఆసియా రాజ్యాలు; భారతదేశం ట్రెట్, అమెరికా, రష్యన్ రాజ్యాల పక్షమే వహించాయి. కాని ఆప్పుడు శత్రువులైన ఇటలీ, జపాన్, జర్మనీలకి ఆసియా దేశాలకంటే అధికసహాయం అమెరికానుంచి లభ్యమౌతోంది. జపాన్ కి అమెరికా చేసిన సహాయంలో ఏ వంతు మధ్య ఆసియా రాజ్యాలకు లభించవలెదు. యుద్ధానంతరం మిగతా దేశాలన్నిటికంటే ఇటలీ, జపానులు త్వరగా తేరుకున్నాయి. ఆప్పుడే జపాన్ ట్రెట్ మొదలైన దేశాలతో అంతర్జాతీయ వర్తకంలో పోటీ చేస్తోంది. ఉక్కు ఇనుము, యంత్ర పరికరాల వర్తకంలో జర్మనీ ట్రెట్ ఫ్రాన్సులతో పోటీ చేస్తోంది. కాని ఆసియా సిథి నానాటికీ తీగిపోయింది. అరాచకం ప్రజల అసంతృప్తి వృద్ధి అవుతోంది. ఈ రాజకీయ క్రైస్తవమతనూత్రానికి ఎక్కడా పోలిక కనిపించదు.

కాని క్రైస్తవమతం రాజకీయాల్లో ప్రబల సాసం ఆక్రమించుకో గలుగుతోందనీ విషయం యాధి. ఆసియాలో ప్రజలకి ప్రాశ్నాత్మక సహాయం లభ్యం కాకపోవడాని కిదే కారణమైనా ఆశ్చర్యపడ నక్కరలేదు. మతాన్ని రాజకీయాల నుంచి విడగొట్టకపోతే ఆసియాలో తీవ్రతలాలం తప్పదు. క్రమంగా మతానికి రాజకీయాల నుంచి విడగొట్టిపించడానికి ఆసియా నాయకులు యత్నిస్తున్న ఈ రోజుల్లో యూరప్ తిరుగుముఖం పట్టుతోంది.

కమ్యూనిస్టు చీనా :

చీనాలో 1949 అక్టోబరు 10 వ తేదీని స్థాపించబడిన కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని భారతి ప్రభుత్వం తేవరతుగా గుర్తించింది. పెకింగ్ లో కొత్త చీనా శత్రుత్వం రిపబ్లిక్ ప్రకటించబడిన అనంతరం విదేశాంగమంత్రి చౌ ఎక్ లై తమ ప్రభుత్వాన్ని గుర్తించవలసిందిగా ప్రపంచంలోని ప్రధాన రాజ్యాలన్నిటికీ తేఖలు పంపాడు. సమాన రాజకీయ ప్రతిపత్తితో, పరస్పర దేశీయ పరిగొడ్డు పరిమితుల్ని పాటిస్తూ, స్నేహసౌజన్యాలతో ఈ భయ ప్రభుత్వ మధ్యనా వ్యవహారబాంధవ్యం స్థాపించుకోవాలని కోరుతున్నట్లు తేఖలో చెప్పబడింది. ఇటువంటి స్నేహబాంధవ్యాలకు భారత ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తూ చీనా కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని గుర్తించింది. దాని ప్రకారం త్వరలో చీనా ప్రభుత్వరాయబారి ఒకరు భారతదేశానికి, భారత ప్రభుత్వ రాయబారి ఒకరు చీనాదేశానికి పంపబడగలరు. చీనాలో కొమింటాంగ్ జాతీయ ప్రభుత్వం పరిపాలనలో ఉండగా

(21 వ పేజీ చూడండి)

గర్భ నిరోధిని

శరీరాశోగ్యమనకు భంగంలేకుండా కొంత కాలమువరకు గర్భం రాకుండా ఆపుటకు ఔషధం రు. 10 లు. చాలాకాలంవరకు రాకుండా చేయుటకు రు 25 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1-0-0

పుంస్త్రవర్ణనైలం

నరములు బలహీనత చెంది సంతోష సౌఖ్యములకు దూరమై దుఃఖించవారల పాలిట వర ప్రసాదిని మా నపుంసక నైలం. 1 పీసా రు. 10 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1-0-0

మరియు నేపాళదేశపు కన్యూరి, అంబర్ హేమం కలసి ప్రత్యేకంగా తయారుచేయబడి జగత్ప్రఖ్యాతి పొందిన నైలము గలదు. 1 పీసా 1 కి రు 25 లు. వి. పి. చార్జీ రు 1. ఆగ్గి చుప్పవారు ముందుగా నైకం పంపుచూ జవాబుకు కవరు పంపేడి.

డాక్టర్ రత్నం నన్ను
మంకపేట విర్రడింగ్, హైదరాబాద్, తక్కువ

అమెరికా స్టేటు అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ, ఇండియాలోని అమెరికా రాయబారి కార్యాలయానికి వచ్చినప్పుడు ఆయనగౌరవార్థం చేయబడిన విందుకు సైన్హా హాజరయ్యారు.

కులాసాకబుద్ధు:

★ ఆలునైనారు ఆంధ్రులు ★

[శ్రీ జి. ఎన్. సూరి]

ఏకాక్షరీకా జనవరి 26 : తేదీనాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రం సంపాదించి తీరవలెనని ఆంధ్రుల ఓంచేసినందుకు తగిన శాన్తి జరిగింది. అరవలకు ఆలునైనారు ఆంధ్రులు. అన్నివిధాలా అనమానకరమైన మరతులను ఒప్పుకొని తీరవలెనన్నారు. ఆన్యాయమైన పంపణి ఆమోదించక తప్పదన్నారు. దయాధర్మభిక్షకు దాసోహం అనవలసినదన్నారు. అదేమి ఆన్యాయమైనా అని మొత్తంమీద తలపట్టు పట్టుకుని అభ్యుదయించుమన్నారు.

హక్కుల ప్రకారం భాగం పంచిపెట్టమని అడిగారు ఆంధ్రులు; భరణం ఇస్తాం పట్టుకొనివెళ్లండి అన్నారు అరవల. తమిళజిల్లా అభివృద్ధికి వినియోగించిన ఉమ్మడి సొమ్ముకు తేలుగుజ్జులైనవన్నారు ఆంధ్రులు; పులుసులో పడిపోయిన సొత్తుకు పునర్విచారణ కూడదన్నారు అరవల. మద్రాసులో ప్రభుత్వభన సాలకు ప్రస్తుత కట్టుబడి ధరల ప్రకారం కిమ్మతూ కట్టవలెనన్నారు ఆంధ్రులు; ఆర్కటునవాబులనాటి ధరలకు తిరుగులు తీసివేసి ఖరీదులు కట్టదామన్నారు అరవల. ఉన్న తెలుగుఉత్పాదకతలకు తంటాలు పడతామన్నారు ఆంధ్రులు; తమకు అదనంగా ఉండే తమిళ ఉత్పాదకతలకు అరణంగా తీసుకొని వెళ్లక తప్పదన్నారు అరవల. పవతి కుదిరేరకూ మాదస్త్రాలను మద్రాసులోనే ఉంచుతామన్నారు. ఆంధ్రులు; తట్టాబట్టా తంబూది పెట్టుకొని తక్షణం తరలి పొమ్మన్నారు అరవల తిండిలు.

తప్పు తమిళులని కాదు; అచ్చగా ఆంధ్రుల జే. రాష్ట్రంకోసం ఇంతకాలం ఓషిక పటిక్క సారిగా కమ్మర్తిపడితే పర్యవసానం గొకవిధంగా పరిణమించదు. పాత ఇండియా భుత్వపట్టపు ప్రకారం రాష్ట్రం రాకపోతే నూతన రాజ్యాంగకావలసిన ప్రకారం రాష్ట్రం ఏర్పడదని ఏనాడు మనం అనుమానించామా ఆనాడే మనవతనం ఆరంభమయింది. ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఆంధ్రులు అంతగా ఎందుకు గోల్పోయినారో మనలాంటి సామాన్యులకు బోధపడదు.

అనేకమార్లు కాంగ్రెస్ ప్రాకమాండులూ లోక మాండు ఆమోదించిన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన అంతలా బుద్ధిబాధలు ఆపుతుందిని ఎందుకు భయపడాలి? ఊహించలేము. న్యాయబద్ధమైన మన వాంఛల ఎల్లకాలం ఎవరూ అరికట్టలేరనే దృఢనిశ్చయం ఎందుకు దిగజారి పోయిందో ఎరుగలేము.

మహారాష్ట్రలను గమనించండి. వారిది మనకంటే ఎక్కువ జనాభాకాదు. సిరిసంపదలు మనకంటే హెచ్చుగా లేవు. మనకంటే కొమ్ములు దిరిగిన నాయకులు వారి కేవలమే. మనకుమించిన ఉత్సాహం వారికి ఎంతమాత్రం లేదు. మనం తమిళుల ధాటికి తట్టుకోవలసిన వారు ఇంతకంటే అసాధ్యులైన సుజరాతల దెబ్బకు తట్టుకోవాలి. మద్రాసును గురించి మనం బాధపడుతుంటే బ్రహ్మాండమైన బొంబాయి కోసం వాళ్లు సతమతమవుతున్నారు. అన్ని విధాలా మనకు మించకుండా ఉన్నప్పటికీ మన మాదిరి తప్పటడుగులు వేయటంలేదు. గుండె జారిపోయి కాళ్లు చల్లబడతేను. అడ్డమైన వారిని కాళ్లు పట్టుకుని ప్రాధేయపడటంలేదు. ఇవ్యాక కాకపోతే రేచైనా రాష్ట్రం రాకుండా ఎక్కడకు పోతుందనితయించుకున్నాము.

ఇక కన్నడిగలను గమనించండి. మహారాష్ట్రలు మనకు అన్నయ్యలైతే కన్నడులు మనకు తమ్ముళ్లు. ఏవిధంగాచాలినా మనకంటే భీమాగా ఉండలేగిన పరిస్థితులు వారికి ఎక్కడా లేవు. మనరాష్ట్రాన్ని ఒకటి రెండురాష్ట్రాలనుండి విడతీయవలసి ఉంటే వారి రాష్ట్రాన్ని అరవణకా రాష్ట్రాలనుండి తెగగొట్టవలసి ఉన్నది. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగానీ ప్రధాన కార్యదర్శిగానీ వారి మనసులు గారు. అయి

నప్పటికీ పెద్దన్నయ్యలను మించిపోయేట్లు మగ సిరి చూపించారు మన తమ్ముళ్లు. వారి విషయం వాయిదావేయటానికి కారణం ఏమీ లేదు పొమ్మన్నారు. కాంగ్రెస్ ప్రాకమాండులూ వారి ప్రార్థనలను పెంచేవిని పెడితే కుక్కిన కేలాలే పోలుబడతేను. కాసనసభ్యులమొదలు మహామంత్రులవరకూ రోజీనామాలను అందచేయారు. తొక్కినకొట్టి పైకి లేచి విజృంభిస్తున్నారు కన్నడులు.

కందకులేని దురద చేమకు వచ్చినట్లుగా ఉన్నది మన పరిస్థితి. మహారాష్ట్రలకూ కన్నడులకూ మనం ఎంతమాత్రం తీసిపోవలసిన వాళ్ళం కాదు. కాని ఈనాడు మనం మామూలు మామూలుగా పాలబడుతున్నాం. అవమానాలకు తలబడుతున్నాం. ఆన్యాయాలను ఆమోదిస్తున్నాం. మన శక్తిసామర్థ్యాలలో మనకేనమ్మకపోయింది. ప్రాకమాండులూ సుముఖులుగా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్రం ఏనాడైనా సంపాదించకపోతే ఉత్తరగోత్రా అసలేసాధించలేమనేభయం వైతం. కమ్మర్తికోసం పట్టులకాలువేస్తున్నాం. బ్రిటిషుపరిపాలనకు పునాది అయినభోరు పెంట్ బార్ల భనవాలలో తెలుగు ప్రభావాలచేత ఇన్నాళ్లు రాజ్యం ఏలించిన ఆంధ్రులు వైదావేట సత్రాలలో దస్త్రాలు పెట్టుకుని తంబూది కోటానికి ఒప్పుకుంటున్నారు. దేశం మొత్తం మీద అందమైన హైకోర్టు భవనంలో గడ్డెమీద కూర్చుని ఇది స్వయంప్రకాశమైన తెలుగుప్రధాన న్యాయమూర్తిని, దాని అవతరణలో ఉన్న ఆల్ఫు కారణాల కోర్టులో కూర్చోపెట్టుకొని పంపిస్తున్నాం. మనసాధులతో, మనశక్తితో సుందర నగరంగా తయారచేసిన చన్నపట్నాన్ని ప్రతి ఫలకూన్యంగా వదిలివేసి ఏడుకొండలతో కావన సీమలతో ప్రయాణం కడుతున్నాం.

ఈ విషయస్థితికి బాధ్యత యావత్తూ ఈ ప్రకారం విభజనకు ఒప్పుకున్న మన ప్రభుత్వ ప్రతినిధులపై ఉండకతప్పదు. సక్రమంగాను, న్యాయబద్ధంగాను, మన హక్కులకు భంగం కలుగకుండాను రాష్ట్రవిభజనను చేయకలిగితే చేయాలి. అది చేతకాకపోతే ఒక్క దణ్ణంపెట్టి ఊరకోవాలి. అంతేనేగాని మన గౌరవాన్ని పంటపాలు చేసి, మన హక్కులను బంగళాపూతలతో కలిపి, మనవసతులను కూమునదికి ఆర్పించి శిశ్యాకళివడమైన రాష్ట్రాన్ని మనకు సంప్రాప్తం చేయగల అధికారం ఈ ప్రముఖులకు ఎంతమాత్రం లేదు. ఆంధ్రుల ఆభివృద్ధి అనేకమహాసభలవ్యాసా ఇంటివల వ్యక్తం చేశారు. వాటికి భంగకరంగా ప్రవర్తించటానికి మద్రాసుప్రభుత్వంవారు నియమించిన సంఘసభ్యులకు ఎంతమాత్రం హక్కు లేదు. ముందుకాలపు ఆంధ్రులు కుమిలిపోయే మరతులకు రాష్ట్రాన్ని సరిచేయటానికి వీరికి తాఖత్ ఎక్కడా లేదు. మాచారా మేము ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని సంపాదించామని మనదగ్గర ప్రగల్భాలు కొట్టటానికిగాని, రాజ్యోయే రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని తమ భుజస్థంధాలమీద నిర్వహించటానికి ఉపలాభపడడానికిగాని ఈ ప్రతినిధులు మనలకు కలవరంచుకునేట్లు చేయరాదు.

అది అట్లాఉండగా రాజధానికోసం ఇరుగుతున్న హంగూమా సిద్ధమేమిగా తయారయింది. ఇది రాష్ట్రానికి యావత్తూ సంబంధించిన విషయమని ఒక్కరూ మనసులో పెట్టుకొనటం లేదు. చీమలమట్టిలో కావలెనని ఒకరూ, కాకుల పాకలో కావలెనని మరొకరూ ఆందోళన చేస్తున్నారు. రాజధానిని నిభాయించగల అవకాశమున్నదో లేదో చూడరు. రాజధాని రాష్ట్రానికి ఇంత పెడగాఉంటే ఎట్లాగా అని ఆలోచించరు. చిన్న నాపాట్లకు శ్రీరామరక్ష అని అంటే మిగతావారందరూ ఏమనుకుంటారో అని పరికించరు. ప్రస్తుతం తెలుగుదేశాన్ని ఎదుర్కొంటున్న ప్రమాదాలను అతికమించడానికి, రాష్ట్రం నలుచైత్రుల స్థిమితం ఏర్పరచి అందు

బాటులో ఉండి పరిపాలనజరపటానికి ముఖ్యపట్టణం ఏ ప్రాంతములో ఉండవలెనో అను విషయాన్ని బాత్రిగా గమనించరు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయాన్ని ఆలోచనలేకుండా ఊరికి ఉత్తరాన తీసికొనివెళ్ళి ఉంచినందున సంభవించిన ఫలితాలనైనా పరిశీలించరు. ఈ మాత్రం విశాల దృష్టి ప్రజలకుగానీ, నాయకులకుగానీ, తేకపోతే మరేమీ కాగలదు. ఆంధ్రులు అందరికీ ఆలునైనారు.

నేటి ప్రపంచం

(20-వ వేదీ తరువాయి)

భారతరాజ్యానికి గావని చేసిన స. కె. యం. పటికర్ గారే తిరిగి పెకింగ్ లో రాయబారిగా నియమించబడవచ్చును.

ఈ సందర్భంలో టిబెట్ గురించి కమ్యూనిస్టుప్రభుత్వం ఆక్రమణదౌర్జన్యం పెట్టుకోరాదని భారతప్రభుత్వం మరతు విధించాలని అమెరికా సూచించినట్లు తెలుస్తుంది. కాని అటువంటి మరతులేని భారతప్రభుత్వం విధించలేదు. కనీసం గుర్తించడంలో మరొకాంత జాప్యం చెయ్యడం అనవరమని అమెరికా భావించి ఉండవచ్చును. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం గుర్తించడానికి తీర్మానించుకున్నప్పటికీ కొలంబోసమావేశముయంతా కాని ప్రకటించకపోవచ్చును.

విక్యరాజ్యసమితియొక్క భద్రతామండలికి ఎన్నికైన భారతదేశం యంగ్ స్టావియా ప్రతినిధులకు 1950 జనవరి 1 వ తేదీనుంచి కాని సభ్యత్వం లభించదు. భద్రతామండలి జనవరి పదవ తేదీని సమావేశం కావచ్చును. ఈ సభ్యత్వం మండలికి అధ్యక్షతనపొంచవలసినది చీనాప్రతినిధి. అందువల్ల జనవరిసమావేశం పూర్తిఅయ్యేవరకైనా భద్రతామండలిలోనూ, విక్యరాజ్యసమితిలోనూ చీనాదేశ ప్రతినిధిగా కొమింటాంగ్ ప్రభుత్వప్రతినిధి ఉంచాలని అమెరికా ప్రయత్నం. అందువల్లనే చీనా కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం కొమింటాంగ్ ప్రతినిధిని తొలగించి నేను ప్రతినిధిని ఈ అంతర్జాతీయ సంస్థలో చేర్చుకోవలసిందని కోరుతూ విక్యరాజ్యసమితి సుధానకార్యదర్శి బ్రిగ్గిటికి లేఖ పంపిస్తుంటే, ఆ లేఖ తొక్కిపెట్టుబడింది. కాని జనవరి భద్రతామండలిసమావేశంలో కొమింటాంగ్ ప్రతినిధిసభ్యత్వానికి రహస్య ఆక్షేపణ తెలపవచ్చును. దానితో భద్రతామండలిలో ప్రతినిధిని రావచ్చును. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం చీనాలోని ఒకటిన్నర మిలియన్ డాలర్ ఆస్తి పొమ్మన్న హంకాంగ్ నగరాన్ని రక్షించుకోవటం కమ్యూనిస్టుప్రభుత్వాన్ని గుర్తించబోతున్నా మని పదిసార్లు అనాధికారప్రకటనలు వ్యాపింపచెయ్యడం, బ్రిటిష్ మంత్రివర్గం ఇవివరకే నిశ్చయం చేసుకున్నదని ప్రచారం చెయ్యడం తప్ప ఎవ్వరూ గుర్తించబోతున్నదో తెలపడం లేదు. భద్రతామండలిలో రాధాంతం జోగ్ దాకా అధికారరీత్యా గుర్తించకుండా జాప్యంచేసే భోరికి కనిపిస్తుంది.

ఈలోగా భారత ప్రభుత్వం ధూటాకా నేపాల్ దేశాలగురించి జాగ్రత్తపడుతోంది. నీక్కిం సంస్థానాన్ని కమిషనర్ ద్వారా పరిపాలింపజేస్తోంది. వై రెండు ప్రభుత్వాలతోనూ ప్రాతిపదికపడితే చేసుకోవడానికి సంప్రదింపులు జరుగుతున్నాయి.

కాశ్మీర్ విషయంలో ఆంగ్లో-అమెరికా దేశాల ధోరణిమాదిగా పాకిస్తాన్ దురాక్రమణులు తుమ్మిం, కాశ్మీర్ సంపాదన భారత అధినివేశంలో చేరిన విషయాన్ని గుర్తించరని పిలిచింది. ఇంక కాశ్మీర్ సమస్య కొత్తభద్రతామండలి తిరిగి చర్చించవలసి రావచ్చును.

చూస్తోన్న చీనా అధ్యక్షుడు:

చీనా కమ్యూనిస్టుప్రభుత్వ అధ్యక్షుడు మావ్ సిలుంగ్ స్టాల్ టెక్ జన్మదినోత్సవసమయానికి మాస్కో వెళ్లాడు. చీనా రహస్య ప్రభుత్వాల మధ్య మైత్రి, సహకారాల నిమిత్తం ఒక ఒడంబడిక చేసుకోవడానికి యత్నాలు జరుగుతున్నాయని ఆమెరికా పత్రికలు వ్రాస్తున్నాయి. ఆసియాలో మిగిలిన దేశాలలో కమ్యూనిస్టుపార్టీల కార్యక్రమాలు ఇకనుంచి పెకింగ్ నగరంనుంచి నిర్వహించబడవచ్చునని కొందరు ఊహిస్తున్నారు.

ఇండో చీనాకి అసంతృప్తి స్వాతంత్ర్యం:

చీనాకమ్యూనిస్టులు సరహద్దులికి దగ్గరపడగానే ఇండో చీనాలోని ఫ్రెంచి ఆధిపత్యాలకు తొందరపాటు ఎక్కువయింది. చీనా కొమింటాంగ్ వైన్యాల కొన్ని ఇండో చీనా ప్రవేశించాయి. అలా ప్రవేశిస్తే ఇండో చీనాలో ప్రవేశించిపాడా ఆ వైనికుల్ని పట్టుకోగలరని కమ్యూనిస్టులు భవించారు. కాని ప్రవేశించిన వైనికుల్ని నిరాయుధుల్ని చేసి నిర్వహించడం ఉంచుతున్నట్లు ఫ్రెంచి ఆధిపత్యాలకు పడే పడే ప్రకటిస్తున్నారు. అయితే చీనా కమ్యూనిస్టులు ఈ ప్రకటనల్ని విశ్వసించడం లేదు. ఒక కొమింటాంగ్ వైనికాధికారి తమ వైన్యల్ని కూడదీసి ఫ్రెంచి ఆధిపత్యాలకు బలపరుస్తున్నారని ప్రకటించాడు. బావోదాయ ప్రభుత్వం ఈరీతిగా చేస్తున్న దని పెకింగ్ రేడియో ఆలోపించింది.

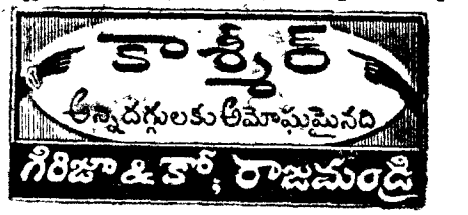
ఇండో చీనాలో ప్రజలు, జాతీయవాదులు కమ్యూనిస్టుల వేరకుండా చెయ్యడానికి గారు బావోదాయ ప్రభుత్వానికి ఫ్రెంచి నాయకులు "స్వాతంత్ర్యం" ఇచ్చేసినట్లు ప్రకటించారు. కాని ఈ "స్వాతంత్ర్యం" ఎంత చక్కనిదో తెలిసిన ప్రజలకి అసంతృప్తి నివార్యం కాదు. డా|| హోచిమిక్ అధికారానికి లోబడిన ప్రాంతంలో ప్రజలు మోసపోరు.

ఫ్రెంచి నాయకు ఇండో చీనావారి కిచ్చిన స్వాతంత్ర్యం అంతా బూటకం. సానికస్వపరిపాలన దేశీయుల కిస్తారు. దేశీయపరిపాలన తమ "ఎలహ్ వైస్" సహజదానికి బావోదాయ ప్రభుత్వాని కిస్తారు. విదేశాంగవ్యవహారాలు, విదేశాలతో వాణిజ్యం ఫ్రెంచి ఆధిపత్యాల నిర్వహణలోనే ఉంటాయి. ప్రాంతీయకాంతి రక్షణ బాధ్యతని ఇండో చీనా పోలీసులికి, బావోదాయ ప్రభుత్వానికి ఒప్పుకొన్నారు కాని ఫ్రెంచి ఆధిపత్యాల సలహాల కి లోబడి ఉండాలి. ఇండో చీనాలో ఉండే ఫ్రెంచి వారిని విచారించడానికి ఫ్రెంచివారి కోర్టులుంటాయి. ఫ్రెంచివారిని అన్యాయం చేయడానికి అధికారం ఇండో చీనా పోలీసులి కుండంది. ఫ్రెంచి పోలీసులికి ఉంటుంది. ఈ మాదిరి అనమానకరమైన నియమాల కంగీకరించి బావోదాయ పట్ల ప్రజలకి విశ్వాసం కలగడం అసంభవం. [నూర్యనారాయణ]

మన రాష్ట్రం: మన దేశం

(5-వ వేదీ తరువాయి) వివాదన, కాన్ఫ్లిక్ లో ముగ్ధులై డా|| రాజకా తీర్మానాలు ప్రతిపాదించగలరు. పదకొండు తెలుగుజిల్లాలకి చెందిన కాసనసభ్యుల్ని, కాన్ఫ్లిక్ లో ఎన్నికైన సభ్యుల్ని నామినేట్ చేయ్యబడిన సభ్యుల్ని (తెలుగు జిల్లాలకి చెందిన వారిని) చేర్చి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాసనసభని కట్టబాటుచేసి చెప్పిపట్టుకుంటున్నట్లు ప్రకాశించారు, గుంటూరు నరసింహారావు మొదలైన ఎనమండు గురు ఎసెంబ్లీ సభ్యులికి, కాన్ఫ్లిక్ లో మద్రాసు సభ్యులైన డా|| య్య. రామారావు, కె. వంకట స్వామినాయుడుగార్లకి మూడే రాష్ట్రకాసన సభ్యులే చేరగోరుతున్నారో, తెలఫలసినదని విభజనసంఘం లేఖలు పంపింది. వారి ఇవాను సారం ఆయా రాష్ట్రకాసనసభల్లో వారిని చేర్చుకుంటారు. ఉభయరాష్ట్రాలకి ఒక్కొక్క కాసన సభ ఉంటాయి గాని ఎసెంబ్లీ కాన్ఫ్లిక్ రెండు వోల్ ఉండవు.

ఈ నిర్ణయాన్ని టిటి చేర్చి గవర్నర్ జనరల్ ఆర్డరుమాడంలో వ్రాయడానికి మద్రాసు ప్రభుత్వ న్యాయశాఖా కార్యదర్శి కృషి చేస్తున్నారు. మొత్తానికి ఒక రన్నట్లు వేరే అవాంతరా లేవీ రాకుంటే జనవరి మాడోవారంలో ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఆవతరించవచ్చును. [నీతారాం]

రుద్రమ దేవి

(6-వ పేజీ తరువాయి)

బొల్లనికొరకు వచ్చిన భటు లాతని గతిని గమనించి తలవంచుచు వెళ్ళిపోయెను. బొల్లనికొరకు వచ్చిన భటు లాతని గతిని గమనించి తలవంచుచు వెళ్ళిపోయెను. బొల్లనికొరకు వచ్చిన భటు లాతని గతిని గమనించి తలవంచుచు వెళ్ళిపోయెను.

అంతటా వా రాతని సభామండపమునకు గొంపోవుటకు మారుగా క్రంతమార్గమునకు బట్టించిరి. బొల్లనికొరకు బ్రాహ్మణులు ప్రాణములలో లేవు. భార్యయు పిల్లయు దలపునకు వచ్చిరి. ఒక్క కుటుంబములో అతని నంటి వచ్చుచున్న భటుల కఠినవైఖరి మారి పోయినది. మరుక్షణములో వా రాతని బంధనములు ఛేదించివేసి కుభ్ర మగు మడుగు వస్త్రములు కట్టి నిచ్చిరి. అతని మొదటి భయ మాశ్చర్యముగను అనందముగను మారి పోయెను. కలలో నడచుచున్నట్లే వారు చెప్పినట్లే చేసెను. వా రాతని కక్కడ నంతకుమున్ను సిద్ధముగా నున్న యశ్యమును ఆయుధములు నిచ్చి హనుమకొండ మార్గమున చెరువుపడమరనుండి యాజ్ఞ లందు కొమ్మని యా భటులకూడ తమ వేషములు మార్చుకొని తమ వస్త్రములును బొల్లని వస్త్రములును సమీపమున గల బావిలో పారవేసి వేరేవరు మార్గముల వెడలిపోయిరి.

అశ్య మధిష్ఠింపగనే అతని కొక ధైర్యము వచ్చెను. చేత నున్న ఖడ్గము ప్రక్కనున్న శూలము నాతనికి మరింత ధైర్యము చేకూర్చెను. మహాత్మ్యమునకు రాకపోకలు సలుపుచున్న మహాజనములో నాతడు కలసిపోయెను. త న్నేవరు చూతురు? అయినను అతని నెరిగిన వా రెందరో కలరు. మధ్యమధ్య భయ మావే శించుచుండెను. కారాగారబాధ అప్పుడే వదలిన యతనికి మరల నచ్చటికి పోవు టన్న ప్రాణము వదలుటకంటె భయంకరముగా తోచెను. భార్యను కూతును చూడ వలయు నని యతని కెంతేని కోరిక పుట్టెను. కేవలము ఆత్మరక్షణకై సమస్తమైన కోరికలు వదలివేసి గోపురద్వారము సమీపించెను. అక్కడ నతడు మిక్కిలి భయ పడెను. కాని మహాత్మ్యములో నాడు సామాన్యనిర్బంధములు లేవు; గోపురము దాటి హనుమకొండమార్గముపట్టిపోయి అచ్చట గల చెరువుపడమటితీరముచేరికొనెను.

అచ్చట నతనికి ముం దెవ్వరును కనపించలేదు. అత డేమి చేయుటకును దోపక యిటు నటు చూచుచుండెను. ఆ మార్గమున దూరమునుండి రాజభటులు వచ్చుచున్నట్లు కనపించిరి. అతని మనస్సులోని భయముకొలది వెంటనే యాతడు గుర్రము దిగి నీటిని సమీపించి చెరువులో దాహము తీర్చుకొనుచున్న వానివలె నటించుచు నోరకంట నా దారి జను రాజభటులవంక చూచుచుండెను. ఆ రాజభటులు తమ దారిన దాము ఉత్సాహముతో పోవుచు నాతని ననుమానింపనైన లేదు.

వారు దూరము దాటిపోయినంతనే అతడును నీటికడనుండి లేచి తీరమైన చేతు లును ముఖమును ఉత్తరీయమున అడ్డుకొనుచు ఏమి చేయుటా యని యాలోచించు చుండెను. నీటిలోనుండి ఎవరో ఎవరో స్థిలుచుచున్నట్లు దృశి వివవచ్చెను.

బొల్లడు భయభ్రాంతుడై ఉలిక్కిపడి యా శబ్దము వచ్చినవైపు చూచెను. అతడు తనకు కర్తవ్య మాదేశించు సాంకేతికుని కెదురు చూచుచుండియు నా శబ్దము విని ఉలిక్కిపడుటలో నాశ్చర్య మే మున్నది!

అనైపున నొక కమలమండము కలదు. అందులోనుండి యొక కమలమే తన వైపుకు జరిగి జరిగి వచ్చుచుండుట బొల్లడు నిర్లక్ష్యించి విభ్రాంతి పొందెను. కమల మట్లు నడచినప్పు టేమి? అంతలో నా కమలమే పరికినట్లు శబ్దము విస రడెను. ఆ శబ్దము గాలి నిట్టూర్చినట్లే వివవచ్చెను.

“బొల్లా!”

బొల్లని కఠిన మాపాదము సకము జలదరించెను. రోమము లన్నియు నిట్టనిశితీ తి పోయెను. కన్నులు నిలవుగ్రుడ్డుపడిపోయెను.

ఇంతలో కమలములోనుండి చిన్న నవ్వు వివవచ్చెను. ఆ నవ్వు కూడ రెండు గాలులు ఒకదానితో ఒకటి తాకి కబ్బించినట్లే యుండెను. ఆ నవ్వున దా కమలమే. నవ్వుచున్న వాని హృదయభాగము పై కెగిరిపడుచున్నట్లే ఆ తామరపువ్వు కూడ నీటిపై లేచి పడుచుండెను.

దానితో బొల్లని నుండె లదరిపోయెను. పారిపోవలె ననిపించెనుగాని కాళ్లు శేలవై పాదుకొనిపోయినట్లు స్తంభించినవి.

ఆ సరోవరములోనుండి తరుచుగా నల్లటి చిత్రచిత్రశబ్దములు వచ్చుచుండు నని జనశ్రుతి కలదు. ఒకానొకప్పుడు గీతవాదితనిస్వస్వము వినిపించునట! ఒక్కొక్కతరీ సౌతిక మగు యుధధ్వజ వినిపించును. ఆ సరోవరము నెవరో గంధర్వ లాశ్రయించియున్నారు. వా రెండు రాత్రుల కేయు చర్య లొక కొన్ని దారుణములను మరికొన్నియెడల ఒహుకారజ్యోతేతము లయిన వనియు ఎన్నియో సంఘటనలు జనులు కథలుగా చెప్పుకొనుచుండువారు. రాత్రులందు ఒంటరిగా సామాన్యజన పెవ్వరు నా సరోవరముచేరకు బోవ సాహసించెడువారు కారు.

బొల్లనికి పారిపోవలె నను తీవ్రవాంఛ కలిగెను. పదములు ఇచ్చానుసారముగా కదలుటలేదు. ఐనను తా నిప్పు డెక్కడికి పోగలడు? భటులు గుర్తించినచో తన కిమారు మరణదండన వేయుదురు. అందును మేచయనాయకుని భటు లెక్కడ లే రనుకొన వీలున్నది!

అంతలో నా పద్మము బొల్లని సమీపించి నిశ్శబ్దముగా నాగిపోయెను. బొల్లడు దెదరుచు నందు చూడగా దాని మధ్యమున నొక పత్రమును అనేక సువర్ణ ములును ఉండెను.

ఆ సువర్ణము లాతని నెంతయేని నాకరించెను. కాని వానిని చేతులతో స్పృశించుటకు గూడ వాడు గడగడలాడుచుండెను. ఇంతలో దూరమునుండి స్వరము వినిపించెను. అది కొంచెము సంగీతమువలె కూడ నుండెను.

“భయపడకు! అది తీసికొని గొంటూరు వెళ్ళుము. నీకు మారక్ష కలదు. ఇక రెండుగడియలలో ఓరుగల్లుపరిసరము దాటిపోవనిచో నీప్రాణములపై నాశయిండు!”

ఆ మాటలతో నాతనికి ధైర్యము కలిగెను. ఆ లేఖను సువర్ణములును అతడు పదిఅపరచుకొనెను. ముచ్చెమటలు కారుచున్న కఠినముతో నాత డశ్య మధిరో హించి శీఘ్రగతి బయలుదేరెను.

దూరమున గోపురద్వారమునుండి పలువు రాశ్యకులు ఆగుచు నాగుచు మరల మరల శీఘ్రగతి వచ్చుచున్నట్లు తడుపలక్షించెను. అది తన్ను వెంటాడు భటులని యాతనికి వెరపు కలిగెను.

ఉత్సవసమయ మైనందున అనాడు సర్వత్ర రథాశ్యగజశకటాదుల ప్రచారము విస్తారమై సమస్తముగా నుండెను. ఐనను తన గుర్రపు డెక్కల గుర్తులు అనేక హయవదచిహ్నములతో కలసిపోయి గుర్తింపరానట్లు చేయుచు నెమ్మదిగా నొక ప్రక్కవారికి పట్టించెను.

సావిత్రిలేఖలు

(19-వ పేజీ తరువాయి)

పొరుగున ఇలాంటివాడు ఇంకా చాలామంది ఉన్నారని నవ్వు రాశావు!

నేను రానేది బా తిగా నవ్వు అవగాహన చేసుకోండి మానేశావు! నవ్వు కూడా ఉన్నది ఉన్నట్లు రాయమన్నావు కాబట్టి రాస్తున్నాను. నూటికి కొటికి మొగవాళ్ళను బాధించే ఆడవాళ్ళు కూడా ఉండవచ్చు నవ్వు! మొత్తమీద మాట్లాడాలిగాని, ఏవో ఒకరిద్దరినిబట్టి వాదిస్తే ఎమి లాభం! నీ నింత రాసి నా నీ కీ విషయం ఎందుకు బోధపడలేదు? నా కరంకాకుండా ఉంది! నీలాంటి పంజరంలో రామచిలుక లుండి బట్టే మన స్థితి ఇంత అద్భాన్నంగా ఉంది! మీలాంటివాళ్ళు పంజరం లో ఉంటే నే నుఖంగా ఉంటుందని అనుకుంటారు! అందు కనే మనదేశంలో స్త్రీల స్థితి ఇలాగ ఉంది! పాశ్చాత్యదేశాల్లో స్త్రీలు తమ హక్కులకోసం పోరాడి స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకున్నారు! మన దేశంలో ఆస్తిహక్కులు గాని, ఎన్నిక హక్కులు గాని ఏమీ లేవు! ఇప్పుడు పురుషుల కున్న హక్కులన్నీ స్త్రీలకుకూడా ఉండాలని నా అభిప్రాయం. త్వరగానే నేను ఇక్కడ మహిళాసంఘంలో జేరాలని అనుకుంటు లున్నాను! నువు కూడా ఈవిషయాలన్నీ ఇంకా లోతుగా ఆలోచిస్తావని ఆశిస్తున్నాను!

అయితే ఒక్క మాట! ఇలాంటి స్వాతంత్ర్య లాన్నంతమాత్రాన జీవితంలో ఆనందం ఉండకపోవచ్చుననీ, మన స్వల్ప సంతృప్తి ఉంటేనే తప్ప జీవితంలో సుఖం ఉండదనీ నవ్వు రాశావు! నవ్వున్నది కొంతవరకు నిజమే నని నేనూ ఒప్పుకుంటాను! కాని సహజంగా కొన్ని హక్కులు లేకపోయినతరువాత మన స్వల్ప జిట్టి సంతృప్తి ఉంటేమాత్రం ఏమి లాభం ఉంది! రా అరంటే సంతృప్తే మనలని ఇంతవరకు తీసుకువచ్చింది! కొన్ని హక్కులు, స్వాతంత్ర్యాలు వచ్చాక సంతృప్తిగా ఉండ మనడం న్యాయంగాని, ఏమీ లేనిదే సంతృప్తి ఎలాగ వస్తుంది! స్త్రీలకు ఆస్తిహక్కు, ఎన్నికల హక్కు పూర్తిగా హక్కు లుండాలి!

ఇంకో విషయం! ప్రపంచం పుట్టింది మొదలు పురుషులు ప్రపంచాన్ని పరిపాలించి ఇంత అద్భాన్నస్థితికి తీసుకువచ్చారు! స్త్రీలే ప్రపంచపరిపాలకు లైతే ప్రపంచం కాంతి పంపదలతో కులమానకూడుంటుందని నాఅభి ప్రాయము! ఎప్పటికైనా స్త్రీలే ప్రపంచం పరిపాలించాలి! అధునపక్షం స్త్రీలకు ప్రపంచ పరిపాలనలో సగానికి సగమైనా అధికారం ఉండాలి! ఎప్పటికైనా ఇలాంటి పరిస్థితి ఏర్పడితీరుతుందని నా అభిప్రాయము!

నేను రాసిన ఈ మాటలు చదువుతూంటే నీకు నవ్వు వస్తూండేమో నాకు తెలియదు! నీ ధోరణి అలాంటిది! దేన్నిగురించీ నవ్వు తీవ్రంగా ఆలోచించవు! నీ కేమని వ్రాయను!

ఇలాగ రాస్తే అప్పుడే అత్తగారిలాగ పాధి స్తున్నానని అంటావేమో! పోనీరే! ఈ ఉత్త రానికి కూడా వెంటనే సమాధానం వ్రాస్తావు కదూ! పుట్టింటికి వచ్చానన్నమాటేగాని, ఉన్న వాళ్ళు ఆయన అక్కడ ఏం చేస్తున్నారోనని గాభరాగా ఉంటుంది. మళ్ళీ రెండుమాడు రోజుల్లో తిరిగి వెళ్లిపోతున్నాను! నీ ఉత్తరం అక్కడికే రాయి! లలిత బర్లోనీంచివచ్చి చదువు కోకుండా అటలకు వెళ్లిపోయింది. ఎక్కడికి వెళ్లిందో పిలుచుకు వచ్చి! పాతం చెప్పారీ! లలిత కృష్ణుడికి ముద్దులని రాయమంది. మరచి పోకుండా వాడి ఆరోగ్యంసంగతి రాస్తావు కదూ! ఉంటున్నాను మరి!

లేఖలు

ఏలూరు

జాతీయవిద్యాలయము.

అయ్యా! ఏలూరులోని ప్రేగాంధీఆంధ్రజాతీయమహా విద్యాలయమునుగూర్చి రాష్ట్రకాంగ్రెసుఅధ్య

క్షులకు పెక్కుసార్లు చెప్పికొనియున్నాము. వారు అడిగినట్లు ఆ సంస్థకు సంబంధించిన రిజిస్టరేషన్ ప్రముఖముల వారి ఆఫీసులో సంతృప్తి రన్నరక్రిందట ఇచ్చియుంటిని. ఇంతవరకు వారు ఎట్టి చర్య జరుపకుండుట చాల విచారకరము.

1921 సం॥ ములో వసులుచేయబడిన కోటి రూపాయల లింక్ స్వరాజ్యనిధికి యాద్యార్థములో ఏలూరులోని ప్రేగాంధీఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ మొక్కటియే. జ్ఞాపకచిహ్నముగ నిలచియున్నది. ఈ సంస్థ ఆనాడు లక్ష రూపాయల మూలధనముతో నెలకొల్పబడినది. పూజ్యబాపూజీ స్వయముగ పునాదిరాయి వేసి ఈ సంస్థను స్థాపింపజేసిరి. కాంగ్రెస్ నాయకులు ప్రతి ఆంధ్రదేశసంచారములోను ఈ సంస్థ యందే విశ్రాంతి తీసికొనుచుండెడివారు. 1934 సం॥ ములో ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా విద్యాలయమును పాడుజేసి మరల పాలకవర్గమునకు వప్పగించినపుడు బాపూజీయే మరల విద్యాలయము పనిచేయునట్లు జేసిరి. ఈ సంవత్సరము పనిచేయునట్లు జేసిరి. ఈ సంవత్సరము పనిచేయునట్లు జేసిరి. ఈ సంవత్సరము పనిచేయునట్లు జేసిరి.

విద్యాలయరిజిస్టరేషన్ ప్రక్రియమాత్రం ననుసరించి పాలకవర్గమునందు ఇద్దరు సభ్యులను, ఆర్థికసంఘమునందు ఇద్దరు సభ్యులను రాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘమునకు నియమించు అధికారము కలదు. రాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘము నిర్ణయించు విద్యావిధానముమాత్రమే విద్యాలయము లో బోధించవలెను. అనగా రాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘము విద్యాలయవిషయమున పరిపూర్ణహక్కు కలిగియున్నది.

కాంగ్రెసు ముజమాన్యమున నడచిన అన్ని స్వతంత్రతరీకాటములలోను ఈ సంస్థ కాంగ్రెసునకు కోటవలె ఉపయోగపడినది.

1940 సం॥ ఆగష్టు 4 వ తేదీని దేశభక్తులు కాంగ్రెసునేవకులు, త్యాగులు నయి పెక్కు మార్లు కారాగారాల్లో లనుభవించి తమ సర్వస్వము దేశముకొరకు పోగొట్టుకొనిన విద్యాలయోపాధ్యాయులు వారి దేశభక్తికారణముగ విద్యాలయమునుండి తొలగింపబడిరి. ఆనాడునుండి కాంగ్రెసుస్వతీరేకుల చేతులలో విద్యాలయము నడచినది. ప్రస్తుతము మూసివేయబడుచున్నది.

ఇట్టి జాతీయసంస్థలు కాంగ్రెసు శ్రేష్ఠ గైకొనకుండుట చాలా కోపచీయము. రాష్ట్రకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు యిట్టి పనిత్రమైవట్టియు దేశమున కుపయోగకర మైనట్టియు సంస్థ సకలు ముగా నుపయోగింప బూనుకొనకుండుటకు కారణ మూహింపలేకున్నాను.

ఇప్పుడైనను కాలహరణ మొనర్చుక ఈ పరిత్రసంస్థ సద్వినియోగమునకుట్లు స్థిరును చూడగోరుచున్నాను.

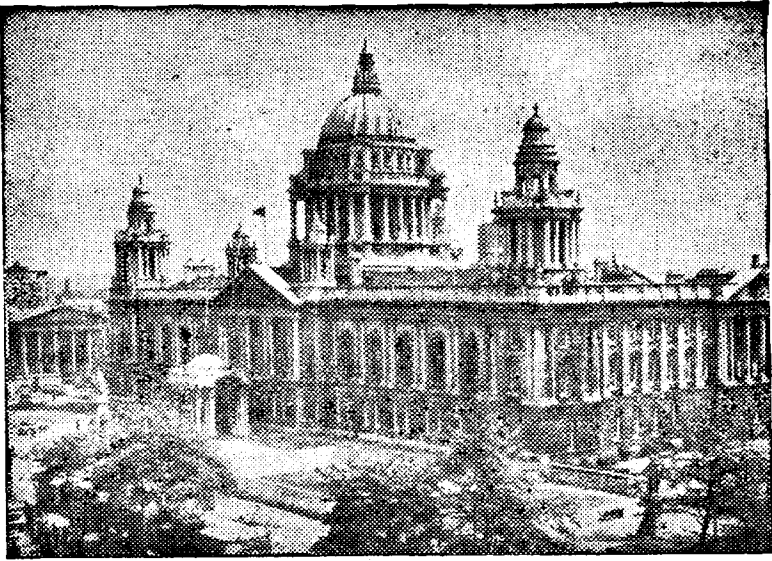
గరికపాటి జోగయ్యశర్మ

లేకి గ్రామం - చెరువులు

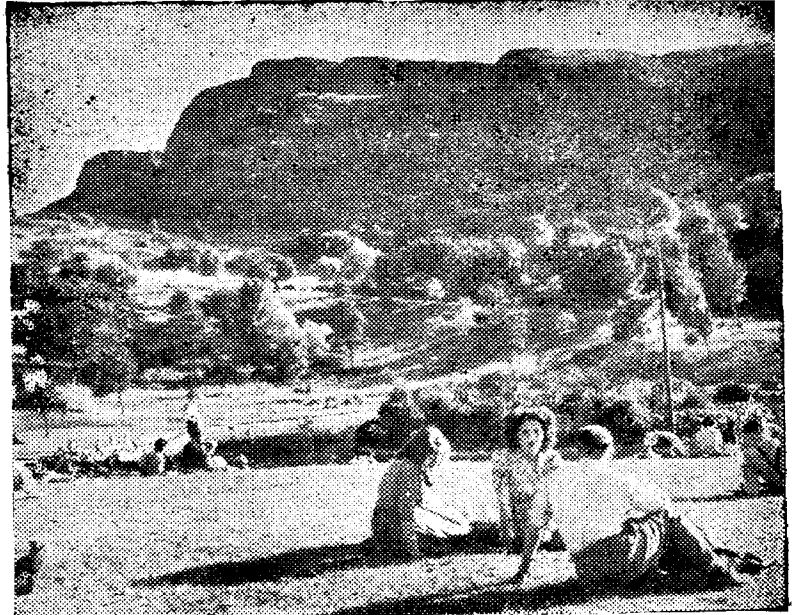
అయ్యా! తూర్పుగోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా లేకి గ్రామంలో 4, 5 చెరువులుండియు ప్రతిసంవత్సరము ఒక నెలరోజులపాటు చేపల పొటనిమి త్తమై అన్ని చెరువులు ఒకేసారి ఎండకట్టుట సంభవించుచున్నది. అట్లు చేయుటచే ప్రజలు త్రాగుడు నీటికై చాల తపాతహాపడుచున్నారు. ప్రతిఏటా నెలకైగా అని ప్రజలకు త్రాగుటకు నీరు లేకపోవుచున్నది. ఆ పాట వేయువారు ప్రజల సౌకర్యములు చూచుటలేదు. నాలుగు చెరువులుండియు ఈ లేకి గ్రామమునకు సంవత్సరములో సుమారు ఒక నెలరోజులపాటు నీరు కలుగునట్లు ఆశ్చర్యకరవిషయము. కనుక అధికారులు ఆఖరికి 3, 4 సంవత్సరములకు ఒకసారిమాత్రమే చేపల పాట పాడుట గాని లేదా ఒక్కొక్కమారు ఒక్క చెరువు విడిచి గాని పాట పాగించుట ధర్మము.

పి. శేషగిరిశర్మ

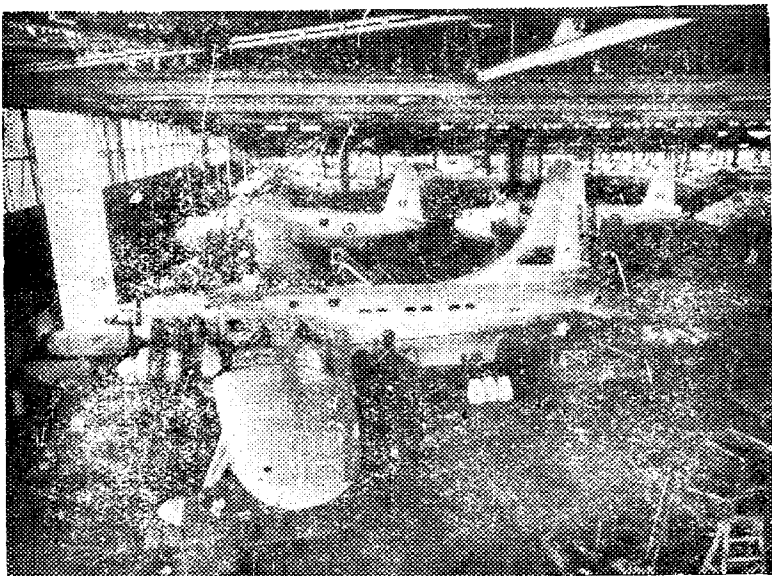
ఉత్తర ఐర్లండ్ రాజధాని బెల్‌ఫాస్ట్ నగరం

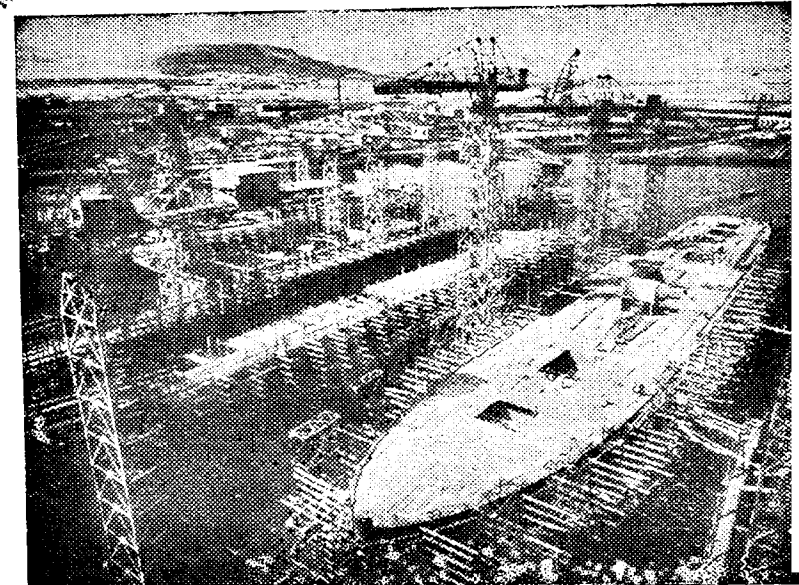
పుంపరం

పర్యటనాన పులలాని హిజ్ పుష్ పార్కు

నాకానిర్మాణ కేంద్రాలలో తయారవుతున్న సముద్రవిమానాలు

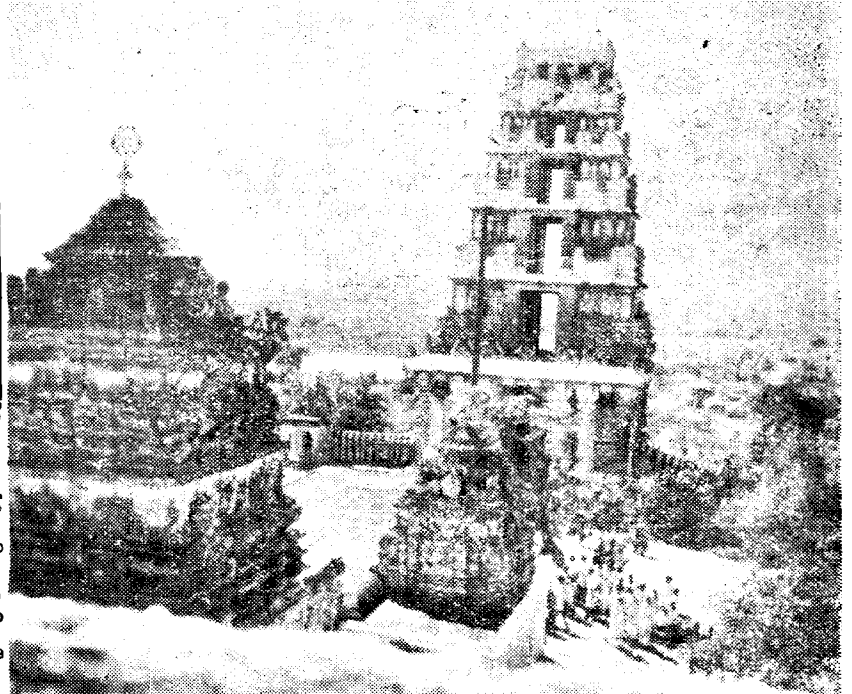
హాకానిర్మాణకేంద్రం

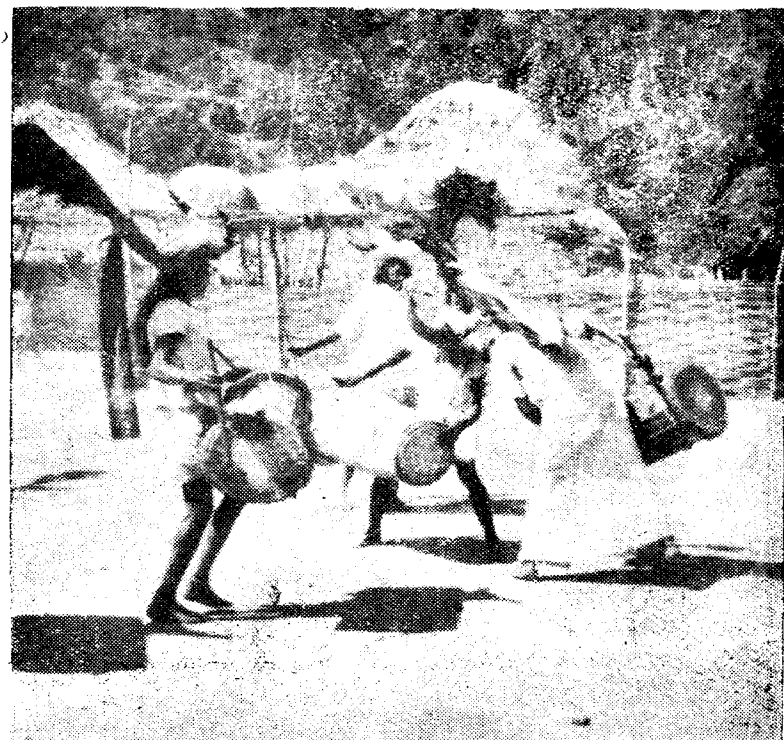
హంద్రాసు గవర్నరుగారి పర్యటనము

ఎలారు తాలాకా యందలి ద్వారకా తిరుమల (చిన్న తిరుపతి) ఆలయదృశ్యము. గవర్నరుగారు దీనిని 12 వ తేదీన సందర్శించిరి.

చిన్న తిరుపతి లో శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామిని అర్చించుటకు పూర్వము గవర్నరుగారు ఆలయమునందు ప్రదక్షిణములు జేయుట.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కొవ్వూరు తాలూకాలో పర్యటన సందర్భమున గవర్నరుగారి వినోదార్థం సింగనపల్లి కోయలు నృత్యప్రదర్శనములు జరిపిరి.

శుభ వార్త

ముఖ్యంగా ముద్రాపకులు గమనించవలసినది
కొత్త వైపులు

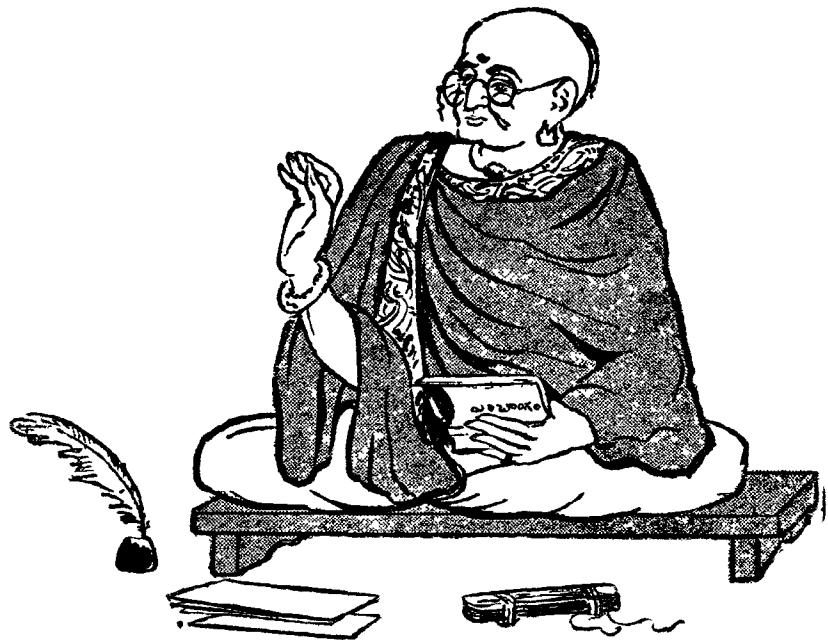
మేము పోతపోసి యిస్తాము. గ్రేటువైమరు, ఆంటిక్, ఇంగ్లీషువాడీలలో ఏ టైపులు
కావలెనన్నా, ఎన్ని పానులు కావలెనన్నా, చెప్పిన గడువుకు, సరసమైన రేట్లకు,
చక్కగా తయారుచేసి యిస్తాము. నేడే వివరాలకు వ్రాయండి.

ఆంధ్రపత్రిక
శ్రీ 'వికృతి' నామ సంవత్సర

పంచాంగం

ఈ సంవత్సరం పంచాంగంలో చాందమాన,
దృక్సిద్ధాంతాల ప్రకారం వేర్వేరుగా గుణింప
బడిన రెండు పద్ధతుల తిథి నక్షత్రాలు
వేర్వేరుగా చూపబడినవి.

ఆంధ్రపత్రిక పంచాంగాలు ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలను చూరగొన్నవి
బ్రహ్మశ్రీ శ్రీవ. త్విడమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిచే గణించబడిన

★ కొత్త పంచాంగాలు సిద్ధమౌతున్నవి ★

ప్రతి 1 కి. 0-4-0, 100 కి. 16-0-0, 1000 కి. 150-0-0 రైల్వేఖర్చులు ప్రత్యేకం.
1000 కాపీలు ఒకేదఫా కొన్నవారి చిరునామా రెండుపంక్తులలో ముఖపత్రమునందు ముద్రించబడును.

ముచ్చటయిన ముద్రణ

పుస్తకాలు, క్యాలెండర్లు,
కరపత్రాలు, క్యాటలాగులు

ముద్దగా, ముచ్చటగా, సరసమైన రేట్లకు
అచ్చువేసి యిస్తాము.

లైను, హాఫ్టోన్, కలరు
బొమ్మలు

బొమ్మలు లేనిదే రాణింపు లేదు
బొమ్మలు లేనిదే నేడు వత్రికిలుగాని, పుస్తకాలుగాని, కాలెండర్లు
గాని రాణించడంలేదు. మంచి బొమ్మలకు మంచి బ్లాకులు
ఆధారం. కనుక ఎవరికి ఏ బ్లాకులు కావలెనన్నా
అన్నిరకాల బ్లాకులూ, అన్నిరకాల ముద్రణకూ అను
కూలంగా ముచ్చటగా తయారుచేసి ఇస్తాము.

వివరాలకు వ్రాయండి:

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక మద్రాసు 1.